

2.8

Wschodzenak.

Protyka

ja Sserbow

na lęto

1898.

Z nakladom Maćicy Serbskeje.

W kommissiji M. Smolerja.

Čiškof Smolerjez knihownjeje w macjeznym domje w Budyšinje.

W tutym 1898. lécze po Sħrystuſu, kotrej ma 365 dnjow, liczi ſo lět:

wot ſtworjenja ſwěta	5847,	wot ſałoženja Budyſchſkeho tachantſiwa	678,
= wuſtajeńa julianskeje protyſki	1943,	= ſpoczatka reformazije	381,
= czerpjenja a horjeſtacza Sħrystuſkowneho	1865,	= naroda krala Alberta	70,
= ſpoczatka kſheſcijanſtwa w Sħerbach	878,	= ſałoženja Maczizy Sħerbſteje	51.

Zyrkwinske lětne ſnamjenja.

W porjedzenej W starej
Sħrjehorjowej protyſzy: julianskeje protyſzy:

18 . . . ſkota liczba	18
3 . . . wobwód ſlónza	3
11 . . . romſke danſke cziſtło	11
B. . . njeđzelski piſmnik	D.

XXVI. epakti XVIII.

8 njeđ. a 2 dnjej: { Mjeſ hodami } 7 njeđ. a 4 dny.
 { a poſtmizami: }

Sacznice ſlónza a mēſacjka.

W lécze 1898 ſo ſlónzo trójzy ſacznici.

Prěni ras 22. januara doſpołnje. Seho ſacznice traje na ſemi ſ zyła wot rano 6 hodzin 59 min. hač do połdnja do 10 h. 53 m. Pola naſ je ſacznice jenož podźelne. Sħlónzo ſacznice ſthadźa a 8 hodź. 22 min. ma ſacznice kónz.

Druhe ſlónzowe ſacznice, pjeſchejenojste, ſo 18. julija ſtanje a traje na ſemi ſ zyła wot wječzor 6 h. 2 m. hač do nozy 11 h. 11 m.

Treće ſacznice, podźelne, ſo 13. dezembra pſchi-połdnju 0 h. 38 m. ſapoczńje a hač do 1 h. 19 m. traje. — Druhe a treće ſacznice njeje pola naſ widźeć.

W lécze 1898 ſlónzo ☉ knježi.

Sħlónzowe lěta ſu ſ zyła ſuche, mało włoźne a brěńjo czoſle.

Malěczo je pſcheměnjaže, ſ woprědka trochu włoźne. Haprlejka ſ wjedrom hrejka. Meja je rjana a ſucha, na kónzu ma ſylne mróſy a mjerſnjenja, kiž hłuboko do junija traje.

Lěczo. Junij ma pódla mróſow wulku ſuchotu. Auguſt je ſ woprědka woraſawy, potom jaſny a ſmėrny. Dny ſu w tutym lécze horze, nozy pať kħłódnje. Sħwjetſcha je lěczo riane, na kónzu pať kħětro ſaſhadźa.

Maſyma a ſyma ſtej pſchihódnjej, ſuchej a rjanej, mróſy a ſmjerſki ſahe padaja, tola pať je jenož brěńjo ſyma, runjež ſo ſ hrubym, njeľubym wjedrom ſapocz-

njetej, ſo bórſy ſažo polěpſchitej. Zebruar ſo ſ rjanym wjedrom pſchiliſcheži a ſ wulkej ſymu ſkónczi, kotraž hač do mērza traje.

Sħtyri lětne czaſy.

Sapoczatť ſymy: hižo 21. dezembra 1897 popoł-	dnju 2 hodź.
= nalěcza: 20. mērza popołdnju 3 hodź.	
= lěcza: 21. junija do połdnja 11 hodź.,	najdłěſchi dźeń.
= naſymy: 23. ſeptembra rano 2 hodź.	

Sħtyri kwatembry.

W porjedzenej		W starej
Sħrjehorjowej protyſzy:		julianskeje protyſzy:
2. mērza	{ Reminiſcere } { ſwj. Trojiza } { Crutis } { Luzija }	25. februara
1. junija		27. mērza
21. ſeptembra		16. ſeptembra
14. dezembra		16. dezembra.

12 njebjeskiſch ſnamjenjow.

♈ boran,	♋ lam,	♌ tſělnik,
♉ był,	♍ knjeźna,	♎ koſoroźk,
♊ dwójnikaj,	♏ waha,	♐ wódnny muž,
♋ raf,	♑ ſħtorpion,	♒ rybje.

Jutry:

1899: 2. haprleje.	1903: 12. haprleje.
1900: 15. haprleje.	1904: 3. haprleje.
1901: 7. haprleje.	1905: 23. haprleje.
1902: 30. mērza.	1906: 8. haprleje.

Abbreviatury abo pſħikrótschenja ſłowow.

☉ ſlónzo, ☽ mēſacźk, ☺ poľny mēſacźk, ☾ po-
ſleni bėrtliť, ☿ mlódy mēſacźk, ♀ prěni bėrtliť,
ſħhadź. ſħhadźenje, kħow. kħowanje, dop. do połdnja, pop.
popołdnju, h. hodźina, m. minuta.

1898. Januar,

wulki rózjt,
ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		Kiebieste namjen.	☾	
	Evangeliska.	Katholiska.	štheadž. h. m.	šhow. h. m.		štheadž. h. m.	šhow. h. m.
1 sobota	Rowe Iéto	Wobr. Jéz.	8	6 4	2	11 36	1 54
1. tydžen Mat. 2, 1—12.							
2 njedžela	n. p. n. 1.	Matarius abt.	8	6 4	3	11 56	3 4
3 pónđžela	Matcharja	Genowefa, kn.	8	6 4	5	pop.	4 13
4 wutora	Bałzarja	Rigobert b.	8	5 4	6	12 55	5 19
5 šrjeda	Simeona	Telesfora	8	5 4	7	1 39	6 19
6 šhtwórtk	3 kralow	Swj. 3kral.	8	5 4	8	2 32	7 9
7 pjatk	Julijana	Lucian, m.	8	4 4	9	3 35	7 49
8 sobota	Erharda ☺	Severina	8	4 4	11	4 45	8 21
2. tydžen Łuf. 2, 41—52.							
9 njedžela	1. nj. p. 3 fr.	Julian	8	3 4	12	5 57	8 45
10 pónđžela	Pawoła	Agatona	8	3 4	13	7 10	9 5
11 wutora	Młosfije	Hygim m.	8	2 4	15	8 24	9 21
12 šrjeda	Reinholda	Ernst, a.	8	1 4	16	9 38	9 36
13 šhtwórtk	Hilarija	Beronita, t.	8	0 4	18	10 54	9 51
14 pjatk	Felixa	Hilarius, wcz.	8	1 4	19	dop.	10 5
15 sobota	Bohuměra ☾	Pawoł 1. p.	7	5 9 4	21	12 13	10 23
3. tydžen. Jan. 2, 1—11.							
16 njedžela	2. n. p. 3 fr.	Mjeno Jéz.	7	5 8 4	22	1 34	10 44
17 pónđžela	Antonija	Antonija	7	5 7 4	24	2 59	11 13
18 wutora	Prizki	Stoł f. Pětra	7	5 6 4	25	4 22	11 53
19 šrjeda	Sary	Ranuta	7	5 5 4	27	5 37	pop.
20 šhtwórtk	Fabian, Seb.	Fab. a Boscz.	7	5 4 4	29	6 38	2 3
21 pjatk	Hańže	Hańža	7	5 3 4	31	7 23	3 29
22 sobota	Winzenza ☉	Wincenc m.	7	5 2 4	32	7 55	4 57
4. tydžen. Mat. 8, 5—13.							
23 njedžela	3. nj. p. 3 fr.	Slub. f. Mar.	7	5 1 4	34	8 19	6 24
24 pónđžela	Timotheja	Timotheja	7	5 0 4	36	8 38	7 48
25 wutora	Pawoła wobr.	Paw. wobr.	7	4 8 4	37	8 53	9 6
26 šrjeda	Polykarpa	Polykarpa	7	4 7 4	39	9 8	10 22
27 šhtwórtk	Jan Khrystof.	Jan Khrystof.	7	4 6 4	41	9 24	11 36
28 pjatk	Karl wulki	Raymund P.	7	4 4 4	43	9 40	dop.
29 sobota	Theobalda ☽	Otilija, t.	7	4 3 4	45	10 0	12 49
5. tydžen. Mat. 8, 23—27.							
30 njedžela	4. n. po 3 fr.	Martina, t.	7	4 2 4	46	10 23	2 0
31 pónđžela	Virgilija	Pětr z Molaska	7	4 0 4	48	10 54	3 8

Sermanki a skótne wiki
pntaj jady na stronamaj 17 a 18.

Měšaczkowe pšcheměnjenje a wjedro.

☉ Połny měšaczk, 8. jan. rano
1 h. 24 m., se kńehom a wětrom
hrofy.

☾ Pošledni bértlik, 15. jan. pop.
4 h. 40 m., ma kńehowy mjeczal.

● Młody měšaczk, 22. jan. dop.
8 h. 25 m., jašne a šymne wjedro
pščinješe.

☾ Přeni bértlik, 29. jan. pop.
3 h. 33 m., je mutne wjedro s
deščom a kńehom.

Stolětna protyka.

Měšacž ko se šymu šapocznje,
wokředž januara je wulka šyma,
wot 28. hacž do kónza deščez.

Wot 2. hacž do 10. januara
šapikowanje pšow, wot 10. hacž
do 31. pšyczi dawt.

Paspomnjenja.

1898. Februar,

malý rožk,
ma 28 dujow.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		Měsjeće inamjen.	☾	
	Evangelsta.	Katholsta.	šhadž. h. m.	řhow. h. m.		šhadž. h. m.	řhow. h. m.
1 wutora	Brigity	Ignaca	7 39	4 50	☀	11 34	4 10
2 řjeda	Mar. wuč.	Ežist. j. M.	7 37	4 51	☀	11 24	5 3
3 štwórtk	Błazija	Błazija, b.	7 36	4 53	☀	pop.	5 48
4 pjatk	Weroniki	Šandr. Korj.	7 34	4 55	☀	2 31	6 22
5 řobota	Agatu	Agatu	7 32	4 57	☀	3 43	6 49

6. tydžeń. Mat. 20, 1—16.

6 njedžela	Septua. ☺	Dorotheje	7 31	4 58	☀	4 57	7 10
7 póněžela	Richarda	Romuald	7 28	5 0	☀	6 11	7 28
8 wutora	Salomona	Jan z Math.	7 27	5 2	☀	7 27	7 44
9 řjeda	Apolonije	Šaplona, f.	7 25	5 4	☀	8 43	7 58
10 štwórtk	Scholastika	Scholastika	7 24	5 6	☀	10 0	8 14
11 pjatk	Eufrosiny	Tituš, biskop	7 22	5 8	☀	11 21	8 30
12 řobota	Eulalije	Erhard, b.	7 20	5 10	☀	don.	8 50

7. tydžeń. Lut. 8, 4—15.

13 njedžela	Sevagim.	Franc ze S.	7 18	5 11	☀	12 44	9 16
14 póněžela	Valentina ☾	Martr. Jap.	7 16	5 13	☀	2 7	9 51
15 wutora	Faustina	Cyrill A., w.	7 14	5 15	☀	3 23	10 39
16 řjeda	Juliany	Juliana, f.	7 13	5 17	☀	4 28	11 44
17 štwórtk	Konstanzije	Anastasiuš	7 11	5 19	☀	5 17	pop.
18 pjatk	Konfordije	Simeon, b.	7 9	5 20	☀	5 53	2 28
19 řobota	Sulany	Gabin, m.	7 7	5 22	☀	6 20	3 53

8. tydžeń. Lut. 18, 31—41.

20 njedžela	Štomihl ☉	Eucharis, b.	7 5	5 24	☀	6 41	5 17
21 póněžela	Eleonory	Magimian, b.	7 3	5 26	☀	6 57	6 39
22 wutora	Bóstnyž	Stol. ř. w. A.	7 1	5 27	☀	7 13	7 57
23 řjeda	Popjelna řj.	Popj. řjeda	6 59	5 29	☀	7 29	9 13
24 štwórtk	Matthiaka	Matij, jap.	6 57	5 31	☀	7 45	10 28
25 pjatk	Wiktorina	Wiktorinus	6 55	5 33	☀	8 4	11 41
26 řobota	Wektor	Wektor, h. f.	6 52	5 34	☀	8 26	don.

9. tydžeń. Mat. 4, 1—11.

27 njedžela	Invocavit	Leander, bisk.	6 50	5 36	☀	8 54	12 52
28 póněžela	Jušta ☾	Roman, abt	6 48	5 38	☀	9 30	1 57

Šermanki a škótnje wiki
wytaj řadu na štrouomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pšcheměnjnje a wjedro.

- ☺ Pořny měšaczk, 6 febr. wječ. 7 h. 24 m., je jařny a řymny.
☾ Pořledni bėřtkit, 14 febr. rano 1 h 34 m., je řněsom jařtupi.
☉ Wědny měšaczk, 20 febr. wječ. 8 h 40 m., mjeršnjnje a wětr pščinieše.
☾ Přěni bėřtkit, 28 febr. pop. 12 h. 14 m., jařne njebo a řymu poda

Štolětna protyka.

Řebruar řo bluki a ř deřčjom šapěčnje, wot 9. hač do 12. řpodobue wjedro. potom jara řyma, wot 20 hač do řonza pšcheměnjnje wjedro.

1. febr.: přěnja termi a řtatneho a gmejnjneho dawka.

Řaspomunjenja.

1898. Měrc,

nalětniř,
ma 31 dnjom.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		☽ Něbjeřte namjen.	☾	
	Evangelřta.	Katholřta.	řhadž. h. m.	řhow. h. m.		řhadž. h. m.	řhow. h. m.
1 wutora	Albina	Albin, biřkop	6 46	5 39	☽	10 16	2 54
2 řrjeda	Kwatemala	Simpliciuř	6 44	5 41	☽	11 11	3 42
3 řchwórtř	Kunigundy	Kunigunda	6 42	5 43	☽	12 15	4 19
4 pjatř	řidriana	Kaziměr, řr.	6 40	5 45	☽	pop.	4 50
5 řobota	řjedriřa	Gerafin	6 37	5 47	☽	2 38	5 14

10. tydžeň Mat. 15, 21—23

6 njeđžela	Reminisc.	Fridolin, abt	6 35	5 48	☽	3 52	5 33
7 póndžela	Felizity	Domalř z A.	6 33	5 50	☽	5 8	5 50
8 wutora	Filemona ☺	Jan w. Bořa	6 31	5 52	☽	6 26	6 6
9 řrjeda	Bořut. džeň	Franciřta, w.	6 29	5 53	☽	7 44	6 21
10 řchwórtř	Henrietty	40 marřrari.	6 27	5 55	☽	9 6	6 38
11 pjatř	Rofin	Rozina, mřtř.	6 24	5 57	☽	10 30	6 57
12 řobota	řrjehoriřa	řrjehoř, bamž	6 22	5 58	☽	11 54	7 21

11. tydžeň. Ľuf. 20, 9—20.

13 njeđžela	Đuli	Eufrařija	6 20	6 0	☽	dop.	7 53
14 póndžela	Zachariřa	Mathilda	6 18	6 2	☽	1 13	8 38
15 wutora	Řhřřtořa ☺	Longin, řtorn.	6 16	6 3	☽	2 21	9 36
16 řrjeda	Šobupóřt	Heribert, biřt.	6 13	6 5	☽	3 15	10 49
17 řchwórtř	Herty	Patriciuř, b.	6 11	6 7	☽	3 53	12 10
18 pjatř	Čyřilla	Čyřill Ľeruž.	6 9	6 8	☽	4 22	pop.
19 řobota	Đoieřa	Đož., řařt. Ľež.	6 7	6 10	☽	4 45	2 56

12. tydžeň. Jan. 15, 17—25.

20 njeđžela	Łatare	Ruthbert, b.	6 4	6 12	☽	5 3	4 16
21 póndžela	Beneditta	Benediřt, abt	6 2	6 13	☽	5 18	5 35
22 wutora	Kařiměra ☺	Đtavian, diař.	6 0	6 15	☽	5 34	6 51
23 řrjeda	Theodora	Řiktorina tow.	5 57	6 16	☽	5 51	8 6
24 řchwórtř	Gabriěla	Gabriel, arcj.	5 55	6 18	☽	6 8	9 21
25 pjatř	Marje přřip.	Přizj. s. M.	5 53	6 20	☽	6 29	10 33
26 řobota	řmanuela	řařřtal, m.	5 51	6 21	☽	6 54	11 41

13. tydžeň. Jan. 8, 46—59.

27 njeđžela	Đudita	Rupert, biřt.	5 48	6 23	☽	7 28	dop.
28 póndžela	Malřa	Guntram, řral	5 46	6 25	☽	8 9	12 42
29 wutora	Euřtařija	Řiktorin, m.	5 44	6 26	☽	9 0	1 34
30 řrjeda	Guida ☽	Řmirin, m.	5 42	6 28	☽	10 1	2 16
31 řchwórtř	Đetla	Balbina, m.	5 39	6 30	☽	11 7	2 49

Sermanki a řkótně wiki
přtaj řady na řtronomaj 17 a 18.

Měřacžkowne přřeměnenje a wjedro.

☽ Polny měřacžk, 8. měřca dop.
10 h. 25 m, na mite wjedro po-
řaiuje.

☾ Pořledni běřřit, 15. měřca dop.
8 h. 48 m., deřřež ř wětrom a
řkóncžnym wjedrom wotměnja.

☽ Młody měřacžk, 22. měřca dop.
9 h. 37 m., deřřež a wětr poda.

☽ Přěni běřřit, 30. měřca dop.
8 h. 40 m, ma njeřtajne a blúte
wjedro.

Stolětna protyka.

Měřž řo ř řřřřym wjedrom řa-
pocžnje a je řacž do 20. wobřřowa,
wot 21. řacž do 23. je řara řřma,
potom řacž do řónža mjeřřnje, wo-
dnjo pař tajě.

31. měřca: přěnja termija řrař-
neje řentě.

Řařpomnjenje.

1898. Hapreļa,

jutrownī,

ma 30 dnjow.

Dņj.	Porjēdzena protyka.		☉		Mēseste namjen.	☾	
	Evangeliska.	Katholiska.	šhadž. h. m.	šow. h. m.		šhadž. h. m.	šow. h. m.
1 pjatt	Theodory	7 bol. s. Mar.	5 37	6 31	☾	pop.	3 15
2 šobota	Theodosije	Francz Paula	5 35	6 33	☾	1 32	3 36
14. tņdžen. Mat. 21, 1—9.							
3 njedzela	Palmarum	Bolmonczka	5 33	6 35	☾	2 46	3 53
4 pōndzela	Ambrosija	šfidor, bīf.	5 31	6 36	☾	4 1	4 10
5 wutora	Marima	Vinc. Ferrer.	5 28	6 38	☾	5 20	4 25
6 šrjeda	Jrenāa ☺	Sirtus, bamž	5 26	6 39	☾	6 42	4 42
7 šhtwōrtk	Selen. šhtw.	Jelen. šhtw.	5 24	6 41	☾	8 7	5 1
8 pjatt	Gzihi pjatt	Wulki pjatt	5 22	6 43	☾	9 34	5 24
9 šobota	Bogišlawa	Jutr. šobota	5 19	6 44	☾	10 57	5 54

15. tņdžen. Marf. 16.

10 njedzela	1. šwj. jut.	Jutrown.	5 17	6 46	☾	dop.	6 35
11 pōndzela	2. šwj. jut.	Jutr. pōn.	5 15	6 48	☾	12 11	7 31
12 wutora	Julija	Jutr. wutor.	5 13	6 49	☾	1 11	8 40
13 šrjeda	Juftina ☽	Hermenegild	5 11	6 51	☾	1 54	10 0
14 šhtwōrtk	Tiburzija	Tiburcius	5 9	6 53	☾	2 26	11 23
15 pjatt	Olympiady	Basiliffa	5 7	6 54	☾	2 50	pop.
16 šobota	Kariffija	Alacius, bīf.	5 5	6 56	☾	3 8	2 3

16. tņdžen. Jan. 10, 2—16.

17 njedzela	Quasim. G.	Anicet, bīf.	5 2	6 57	☾	3 25	3 20
18 pōndzela	Valerijana	Baldin	5 0	6 59	☾	3 40	4 36
19 wutora	Hermogena	Dimon	4 58	7 1	☾	3 56	5 50
20 šrjeda	Sulpizija ☽	Theotim, m.	4 56	7 2	☾	4 14	7 3
21 šhtwōrtk	Abolarija	Anselm	4 54	7 4	☾	4 33	8 16
22 pjatt	Sotera a Raja	Soter a Raj.	4 52	7 6	☾	4 57	9 26
23 šobota	Jurja	Jurij, mrtr.	4 50	7 7	☾	5 27	10 30

17. tņdžen. Jan. 10, 24—29.

24 njedzela	Miserik. D.	Fidelis ze S.	4 48	7 9	☾	6 6	11 26
25 pōndzela	Marka	Mark, šczen.	4 46	7 10	☾	6 53	dop.
26 wutora	Aleta	Alet., Mark.	4 44	7 12	☾	7 50	12 11
27 šrjeda	Anastafija	Anastafius	4 42	7 14	☾	8 54	12 47
28 šhtwōrtk	Witale	Barwol w. šch.	4 41	7 15	☾	10 2	1 15
29 pjatt	Sibile ☽	Šētr, martrač	4 39	7 17	☾	11 13	1 38
30 šobota	Eutropija	Katyrna Sen.	4 37	7 18	☾	12 26	1 57

Sermanki a škōtne wiki
pytaj šady na štronomaj 17 a 18.

Mēšaczkowe pšchemēnjenje a wjedro.

☺ Połny mēšaczk, 6. hapr. w nožy
10 h. 20 m., ma nještajne wjedro.

☽ Pošledni bērtlik, 13. hapr. pop.
3 h. 25 m., s wētrom a se šnēhom
hrošy.

☾ Młody mēšaczk, 20. hapr. w nožy
11 h. 21 m., ma s šhwilemi deščez.

☽ Prēni bērtlik, 29. hapr. rano
3 h. 4 m., jašne a šlōnczne wjedro
pišinješe.

Stolētna protyka.

☽ woprēdka šyma, 3. a 4. rjenje,
8. deščez a wētr w šrjedz mēšaza
šrimanje, potom hacz do kōnca hrube
wjedro.

1. hapreje: 1. termija wopaleń-
šcije kažy. — 30. hapr: 1. termija
došhodneho dawta.

Našpōmnjenja.

1898. Meja,

róžownik,

ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		Njeleste Janjen.	☾	
	Evangeljska.	Katholska.	šhadž. h. m.	řow. h. m.		šhadž. h. m.	řow. h. m.
18. tydžeń. Jan. 16, 16—22.							
1 njeđzela	Jubilate	Filip a Sat.	4 35	7 20	☿	1 39	2 13
2 pónđzela	Sigismunda	Athanasij, w.	4 33	7 22	☿	2 54	2 44
3 wutora	† namakanje	Nam. s. řsch.	4 31	7 23	☿	4 14	2 14
4 řjeda	Floriana	Monika, w.	4 29	7 25	☿	5 37	3 2
5 řchwórtk	Gottharda	Pius V., bž.	4 28	7 26	☿	7 3	3 24
6 pjatk	Dietricha ☺	Jan pšch. ř. wr.	4 26	7 28	☿	8 31	3 51
7 řobota	Bohumera	Stanisław, bř.	4 24	7 29	☿	9 52	4 27
19. tydžeń. Jan. 16, 5—15.							
8 njeđzela	Cantate	Zjew. Michała	4 23	7 31	☿	10 59	5 18
9 pónđzela	Gioba	Hrjehoř z Naz.	4 21	7 32	☿	11 50	6 26
10 wutora	Gordiana	Antonius, b.	4 19	7 34	☿	dop.	7 45
11 řjeda	Mamerta	Mamert, bž.	4 18	7 35	☿	12 27	9 9
12 řchwórtk	Pankraza ☾	Pankrac, mrt.	4 16	7 37	☿	12 54	10 33
13 pjatk	Servaza	Servac, mrtr.	4 15	7 38	☿	1 15	11 53
14 řobota	Křystiana	Bonifac, m.	4 13	7 40	☿	1 31	pop.
20. tydžeń. Jan. 16, 23—33.							
15 njeđzela	Rogate	řřidor, rólnik	4 12	7 41	☿	1 47	2 25
16 pónđzela	Peregrina	Jan Nep., m.	4 10	7 43	☿	2 3	3 39
17 wutora	Jodoka	Pařchal B.	4 9	7 44	☿	2 19	4 52
18 řjeda	Eriřha	Benancij, m.	4 8	7 46	☿	2 38	6 4
19 řchwórtk	Bože řpicje	Bože řpěčo	4 7	7 47	☿	3 0	7 15
20 pjatk	Anařtařija ☺	Bernard S.	4 5	7 48	☿	3 29	8 20
21 řobota	řrudensa	Jelig w R.	4 4	7 50	☿	4 4	9 18
21. tydžeń. Jan. 15, 26—16, 4.							
22 njeđzela	Grandi	Julija, ř.	4 3	7 51	☿	4 48	10 7
23 pónđzela	Deřiderija	Deřiderij, bž.	4 2	7 52	☿	5 43	10 47
24 wutora	Eřthery	S. Mar. p. řsch.	4 1	7 54	☿	6 45	11 17
25 řjeda	Hurbana	Hrjehoř VII.	3 59	7 55	☿	7 52	11 41
26 řchwórtk	Wedy	Filip Meri	3 58	7 56	☿	9 0	dop.
27 pjatk	Ludolfa	Madlena	3 57	7 57	☿	10 10	12 1
28 řobota	Wylema ☾	řansřchtyn R.	3 56	7 59	☿	11 22	12 18
22. tydžeń. Jan. 14, 23—31.							
29 njeđzela	1. ř. řwjatk.	Swjatkow.	3 55	8 0	☿	pop.	12 33
30 pónđzela	2. ř. řwjatk.	Swjatk. p.	3 55	8 1	☿	1 50	12 49
31 wutora	řetronila	řwjatk. wut.	3 54	8 2	☿	3 8	1 4

Sermanki a řkótne wiki
pytaj řady na řtronomaj 17 a 18.

Měřaczkome pšcheměenje a wjedro.

☺ Pořny měřacžk, 6. meje dop.
7 h. 34 m., ma njewjeřeke wjedro.

☾ Pořledni běřřik, 12. meje wjeřč.
10 h. 36 m., na wobřtanje wjedro
pořajuje.

☺ Młody měřacžk, 20. meje pop.
1 h. 58 m., je řuři a řřopř.

☾ Přeni běřřik, 28. meje wjeřčor
6 h. 14 m., je njewjedrořit.

Stolětna protyka.

Meja budže s wopřěda hruba,
wot 4. hač do 15. řjana, potom
hač do řónza pšcheměenje, deřčez,
wětr a řřónčne wjedro.

Řaspomnjeňa.

1898. Junij,

šmajnit,

ma 30 dnjow.

Dny.	Porjedbena protyka.		☉		☽ najbolje namien.	☾	
	Evangeliska.	Katholska.	šhadž. h. m.	šhov. h. m.		šhadž. h. m.	šhov. h. m.
1 brjeda	Awatember	Juwenc	3 53 8	3	☽	4 32	1 23
2 šhtwórtk	Marcelina	Marcellin	3 52 8	4	☽	5 58	1 47
3 pjatt	Grasma	Paula, m.	3 51 8	5	☽	7 23	2 19
4 šobota	Karvasija ☺	Fr. Karracc.	3 51 8	6	☽	8 39	3 3

23. tydžen. Jan 3, 1—15.

5 njedžela	Šwj. troj.	Najsj. Troj.	3 50 8	7	☽	9 39	4 3
6 pónđžela	Benigna	Robert, bift.	3 50 8	8	☽	10 23	5 20
7 wutora	Lufrezije	Robert, abt	3 49 8	9	☽	10 4	6 46
8 brjeda	Medarda	Wilhelm	3 49 8	9	☽	11 18	8 13
9 šhtwórtk	Prima	Bože Čelo	3 48 8	10	☽	11 37	9 38
10 pjatt	Dnofrija	Marhata	3 48 8	11	☽	11 54	10 58
11 šobota	Barnabaša ☾	Barnabaš, j.	3 48 8	12	☽	dop.	vop.

24. tydžen. Lut. 16, 19—31.

12 njedžela	1. n. p. š. tr.	Jan J., t.	3 48 8	12	☽	12 9	1 30
13 pónđžela	Tobiaša	Anton z B.	3 47 8	13	☽	12 26	2 42
14 wutora	Elizäa	Vasiliij, w.	3 47 8	13	☽	12 43	3 55
15 brjeda	Wita	Witus	3 47 8	14	☽	1 4	5 5
16 šhtwórtk	Justiny	Dokh. B. Č.	3 47 8	14	☽	1 30	6 12
17 pjatt	Laury	Najs. w. Žez.	3 47 8	15	☽	2 4	7 13
18 šobota	Arnolfa	Mark. a Marc.	3 47 8	15	☽	2 45	8 5

25. tydžen. Lut. 14, 16—24.

19 njedžela	2. p. š. tr. ☉	Juliana J. t.	3 47 8	15	☽	3 37	8 46
20 pónđžela	Silverija	Silverius, bž.	3 47 8	15	☽	4 36	9 20
21 wutora	Albana	Moišius Č.	3 47 8	16	☽	5 42	9 45
22 brjeda	Atachija	10,000 woj.	3 47 8	16	☽	6 50	10 7
23 šhtwórtk	Basilija	Ediltrudy	3 48 8	16	☽	8 0	10 24
24 pjatt	Jana tščež.	N. j. Jana t.	3 48 8	16	☽	9 10	10 40
25 šobota	Elogija	Wilhelm, abt	3 48 8	16	☽	10 21	10 54

26. tydžen. Lut. 15, 1—10.

26 njedžela	3. n. p. š. tr.	Jan a Paw.	3 49 8	16	☽	11 33	11 10
27 pónđžela	7 frauzow ☽	Sadišlaw, t.	3 49 8	16	☽	pop.	11 26
28 wutora	Josuy	Leo II., bž.	3 50 8	16	☽	2 7	11 47
29 brjeda	Pétr a Paw.	Pétr a Paw.	3 50 8	16	☽	3 29	dop.
30 šhtwórtk	Pawola wop.	Wop. j. Paw.	3 51 8	15	☽	4 53	12 14

Sermanki a škótne wiki
pntaj indy na štronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pšheměnjenje a wjedro.

- ☺ Polny měšacžk, 4 junija vop.
3 h. 11 m., ezople wjedro pščinješe.
- ☾ Požledni bértlik, 11 junija dop.
7 h. 4 m., směje deščez a wětr.
- ☉ Młody měšacžk, 19. junija rano
5 h. 19 m., je šamrócženy a mectry.
- ☽ Prěni bértlik, 27. junija rano
5 h. 54 m., wětry a deščezje pšče-
wodžaja.

Štoletna protyka.

☽ woprědka rjenje, wot 4. hačž
do 10., hrubje wot 12. hačž do 14.
šhtódnó, 15. deščez, potom pšče-
měnjaže wjedro.

30. junija: druga termija traj-
njeje renty.

Našpomnjenja.

1898. Julij,

praznik,
ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		Vjebješte inamjen.	☾	
	Evangelsta.	Katholsta.	šhadž. h. m.	šhow. h. m.		šhadž. h. m.	šhow. h. m.
1 pjatk	Theobalda	Theobalda p.	3 52	8 15	☾	6 14	12 49
2 sobota	Marie doma.	Dom. i Mar.	3 52	8 15	☾	7 22	1 40
27. tydžen. Lut. 6, 36—42.							
3 njedžela	4. n. š. tr. ☺	Droha frej J.	3 53	8 14	☾	8 14	2 49
4 pónđžela	Ulricha	Protop, abt	3 54	8 14	☾	8 51	4 12
5 wutora	Anielma	Chr. a Meth.	3 55	8 14	☾	9 19	5 42
6 šrjeda	Jesaiaka	Dominka, m.	3 55	8 13	☾	9 41	7 11
7 šhtwórtf	Willibalda	Bulcheria, f.	3 56	8 13	☾	9 59	8 36
8 pjatk	Kilijana	Khilian, m.	3 57	8 12	☾	10 16	9 57
9 sobota	Chrila	Beronika, f.	3 58	8 11	☾	10 32	11 15
28. tydžen. Lut. 5, 1—11							
10 njedžela	5. n. š. tr. ☾	Mufina, 7 br.	3 59	8 10	☾	10 50	pop.
11 pónđžela	Pija	Briksiuz, m.	4 08	10 10	☾	11 9	1 44
12 wutora	Hendricha	Jan Gualb.	4 18	9 9	☾	11 34	2 56
13 šrjeda	Marhaty	Anatlet, b.	4 38	8 8	☾	dop.	4 4
14 šhtwórtf	Bonavent.	Bonavent, w.	4 48	7 7	☾	12 4	5 7
15 pjatk	Jap. džel.	Hendrich II.	4 58	6 6	☾	12 43	6 2
16 sobota	Rafaela	S. Mar. Kar.	4 68	5 5	☾	1 31	6 47
29. tydžen. Mat. 5, 20—25.							
17 njedžela	6. n. poš. tr. ☾	Alexij, w.	4 78	4 4	☾	2 29	7 22
18 pónđžela	Kofiny	Kamill L. w.	4 88	3 3	☾	3 32	7 51
19 wutora	Kufiny	Vincenc B.	4 108	2 2	☾	4 41	8 13
20 šrjeda	Eliaša	Marhata	4 118	1 1	☾	5 50	8 32
21 šhtwórtf	Pragedy	Progedez, f.	4 127	59 59	☾	7 1	8 47
22 pjatk	Marie Mad.	Mar. Madl.	4 137	58 58	☾	8 11	9 3
23 sobota	Apolinary	Apolinar, b.	4 157	57 57	☾	9 23	9 17
30. tydžen. Mark. 8, 1—9.							
24 njedžela	7. n. poš. tr. ☾	Khryština, f.	4 167	56 56	☾	10 36	9 33
25 pónđžela	Jafuba	Jafub jap.	4 177	54 54	☾	11 51	9 51
26 wutora	Hany	Hana, m.	4 197	53 53	☾	pop.	10 15
27 šrjeda	Marty	Pantaleon, m.	4 207	51 51	☾	2 32	10 46
28 šhtwórtf	Pantaleona	Nazar, Viktor.	4 227	50 50	☾	3 51	11 28
29 pjatk	Beatrizy	Martha f.	4 237	48 48	☾	5 3	dop.
30 sobota	Ruthy	Abdon a Sen.	4 257	47 47	☾	6 1	12 26
31. tydžen. Mat. 7, 25—28.							
31 njedžela	8. n. poš. tr. ☾	Ignac z Lojol.	4 267	45 45	☾	6 45	1 41

Sermanki a škótnu wiki
pytaj sady na stromaj 17 a 18.

Měšaczkowe pšcheměnenje a wjedro.

☾ Połny měšaczk, 3. julija w nožy
10 h. 12 m., spodobne wjedro pšchin-
ješe.

☾ Pošledni bértlik, 10. julija pop.
5 h. 43 m., je pomróczeny a khlódný.

☾ Młody měšaczk, 18. jul. wječzor
8 h. 47 m., směje jašne a čjople
wjedro.

☾ Přeni bértlik, 26. julija pop.
2 h. 40 m., ma pšodne wjedro.

Stolětna protyka.

Julij je s woprěda khlódný, wot
10. do 18. čjoply, wot 19. do 21.
ma deščyč, potom je a wostanje
čjoply hač do kónca.

21. julija spoczatt pšhycjich
dnjow.

Naspomnjenja.

1898. August,

žniens,

ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedgezna protyka.		☉		☽	☽	
	Evangeliska.	Katholiska.	šhadž. h. m.	šhom. h. m.		šhadž. h. m.	šhom. h. m.
1 pónđžela	Pětr w rječ.	Pětr w rječ.	4 27	7 44		7 17	3 7
2 wutora	Gustava ☺	Alfons z L.	4 29	7 42		7 42	4 37
3 šrijeda	Augusta	R. j. Schčžep.	4 30	7 40		8 2	6 5
4 šchtwórtek	Dominika	Dominič, w.	4 32	7 39		8 20	7 30
5 pjatk	Džwalda	S. Marij n. šn.	4 33	7 37		8 36	8 51
6 šobota	Rhr. psch.	Pšhekr. Rhr.	4 35	7 35		8 54	10 10

32. tydžen. Łut. 16, 1—9.

7 njedžela	9. n. p. š. tr.	Natušch, b.	4 36	7 34		9 14	11 27
8 pónđžela	Cyriaka	Cyriakus; L.	4 38	7 32		9 37	pop.
9 wutora	Romana ☽	Rhétan. w.	4 39	7 30		10 6	1 52
10 šrijeda	Lawrjenzja	Lawrjenc, m.	4 41	7 28		10 42	2 57
11 šchtwórtek	Germana	Susana, f., m.	4 42	7 26		11 26	3 56
12 pjatk	Klary	Klara, f.	4 44	7 24		dop.	4 44
13 šobota	Murory	Hippolit, m.	4 45	7 23		12 21	5 23

33 tydžen. Łut. 19, 41—48.

14 njedžela	10. n. p. š. tr.	Euseb., mješ.	4 47	7 21		1 23	5 54
15 pónđžela	Marje kn. šp.	D. n. w. s. M.	4 49	7 19		2 29	6 19
16 wutora	Išaaka	Syacinth, m.	4 50	7 17		3 39	6 38
17 šrijeda	Berony ☽	Joach, n. j. M.	4 52	7 15		4 49	6 56
18 šchtwórtek	Agapeta	Helena, kžž.	4 53	7 13		6 1	7 11
19 pjatk	Sebalda	Ludwik, b.	4 55	7 11		7 13	7 26
20 šobota	Bernharda	Bernard, w.	4 56	7 9		8 26	7 41

34. tydžen. Łut. 18, 9—14.

21 njedžela	11. n. p. š. tr.	Jana Franc.	4 58	7 7		9 40	7 59
22 pónđžela	Alfonsa	Timotej, m.	4 59	7 5		10 58	8 20
23 wutora	Zachaja	Fil. Ben, w.	5 17	3		pop.	8 48
24 šrijeda	Bartromja ☽	Bartrom, j.	5 37	1		1 37	9 26
25 šchtwórtek	Ludwiga	Ludwik, kral	5 46	59		2 49	10 15
26 pjatk	Samuela	Sebald, w.	5 66	56		3 51	11 21
27 šobota	Gebharda	Józ. Kal., w.	5 76	54		4 40	dop.

35. tydžen. Mark. 7, 31—37.

28 njedžela	12. n. p. š. tr.	Gawšchtyn, b.	5 9	6 52		5 15	12 41
29 pónđžela	Jana hl. ščž.	Jan kšheženik	5 10	6 50		5 42	2 7
30 wutora	Benjamina	Roza Dim. kn.	5 12	6 48		6 4	3 34
31 šrijeda	Josuy ☺	Raimund R.	5 14	6 46		6 23	5 0

Sermanki a škótne wiki
přtaj jady na štronomaj 17 a 18.

Měšadžkowne pšheměnenje a wjedro.

☺ Potny měšadž, 2. augusta rano
5 h. 29 m., je š njewjedrami pšhe-
wodžany.

☽ Pošledni bėrtlik, 9. aug. dop.
7 h. 13 m., ma torhaze wjedro.

☺ Młody měšadž, 17. aug. dop.
11 h. 35 m., imče dobre žnienske
wjedro.

☽ Přeni bėrtlik, 21. aug. wječor
9 h. 32 m., rjane wjedro wobšhota.

☺ Potny měšadž, 31. aug. pop.
1 h. 44 m.

Štołětna protyka.

Přenje dnj cžopko, wot 8. do
11. dečež, potom do 17. š kšwislemi
njewjedra, wot 18. do 25. rjenje,
potom pšheměnite wjedro

1. augusta: 2. termija grunt-
išeho dawka. — 23. augusta kónž
přzřizich dnjow.

Aspomnjenja.

1898. September,

poziuejz,
ma 30 dnjow.

Dny.	Porjedżena protyka.		☉				☾	
	Evangeliska.	Katholiska.	śhadż. h. m.	řhow. h. m.	niechste miejnien.	śhadż. h. m.	řhow. h. m.	
1 śhtwórtk	Argidija	Egidij, a.	5 15	6 43	☽	6 41	6 23	
2 pjatk	Abialoma	Szczępan, f.	5 17	6 41	☽	6 58	7 44	
3 řobota	Manşueta	Serapija, f.	5 18	6 39	☽	7 18	9 3	

36. tydzień. Łut. 10, 23—37.

4 njedźzela	13. n. p. ř. tr.	S. jandż. p.	5 20	6 37	☽	7 40	10 20
5 pónđzela	Herkułeřa	Zawrij. Juřt.	5 21	6 35	☽	8 6	11 33
6 wutora	Magna	Albin, b.	5 23	6 33	☽	8 40	pop.
7 řjeda	Reginy ☽	Regina, f.	5 24	6 30	☽	9 22	1 45
8 śhtwórtk	Mar. narodż.	Nar. s. Mar.	5 26	6 28	☽	10 13	2 38
9 pjatk	Sidonije	Gorgon, m.	5 27	6 26	☽	11 11	3 20
10 řobota	Pulcherije	Wiktawř T.	5 29	6 24	☽	dop.	3 55

37. tydzień. Łut. 17, 11—19.

11 njedźzela	14. n. p. ř. tr.	Wjen. j. M.	5 31	6 21	☽	12 16	4 21
12 pónđzela	Syra	Guido, wuzn.	5 32	6 19	☽	1 24	4 42
13 wutora	Amata	Matern, b.	5 34	6 17	☽	2 35	5 1
14 řjeda	† powyřch.	Pow. j. řich.	5 35	6 14	☽	3 46	5 18
15 śhtwórtk	Nikodema	Nikomedes, m.	5 37	6 12	☽	4 59	5 33
16 pjatk	Euphemije ☽	Korn., Cypr.	5 38	6 10	☽	6 12	5 49
17 řobota	Lamberta	Żacż. b. i. řr.	5 40	6 8	☽	7 28	6 6

38. tydzień. Mat. 6, 24—34.

18 njedźzela	15. n. p. ř. tr.	7 bol. j. M.	5 42	6 5	☽	8 45	6 27
19 pónđzela	Januarija	Januarij, b.	5 43	6 3	☽	10 5	6 53
20 wutora	Fauřty	Eustachij, m.	5 45	6 1	☽	11 24	7 27
21 řjeda	Kwatember	Watej, j.	5 46	5 58	☽	pop.	8 13
22 śhtwórtk	Moriza	Mauric, m.	5 48	5 56	☽	1 44	9 13
23 pjatk	Thelle ☽	Thella, f.	5 49	5 54	☽	2 35	10 26
24 řobota	Jana podj.	S. M. w. j.	5 51	5 52	☽	3 15	11 48

39. tydzień. Łut. 7, 11—17.

25 njedźzela	16. n. p. ř. tr.	Wiktur, m.	5 53	5 49	☽	3 45	dop.
26 pónđzela	Cypriana	Justina, m.	5 54	5 47	☽	4 7	1 12
27 wutora	Kozm. a dam.	Koz., Dam. m.	5 56	5 45	☽	4 27	2 36
28 řjeda	Wjazzława	Wjacław, m.	5 57	5 43	☽	4 45	3 58
29 śhtwórtk	Michała	Michał, arcj.	5 59	5 40	☽	5 2	5 18
30 pjatk	Hieronima ☽	Hieron., m.	6 1	5 38	☽	5 21	6 38

Sermanki a škótnie wiki
pntaj sadę na stronmaj 17 a 18.

Měřaczkowe přeměnenje a wjedro.

☾ Pořledni běrtliř, 7. sept. dop.
11 h. 51 m., da rjane wjedro
doczafacż.

☉ Młody měřacż, 16. septembra
rano 1 h. 10 m., je wětrojty.

☽ Brěni běrtliř, 23. septembra rano
3 h. 39 m., njeřtajne wjedro přči-
njeře.

☺ Pořny měřacż, 30. sept. rano
12 h. 11 m., řo ř deřcżej řhila.

Stolětna protyka.

Wot 1. do 4. cżopke wjedro
ř brimanjenj. potom jařno, wot 18.
do 25. njeřtajne wjedro, wot 27.
řacż do řonza deřcżej.

30. septembra: 3. termija kraj-
neje renty. — 2. termija dořhod-
neho dawta.

Wapomunjenja.

1898. Oktober,

winowz,
na 31 dnjow.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		Njeleste pnanjen.	☾		
	Ewangeliska.	Katholiska.	skhadž. h. m.	thow. h. m.		skhadž. h. m.	thow. h. m.	
1 sobota	Remigija	Remigius, b.	6	25	36	5	43	7 56
40. tydžen. Lut. 14, 1-11.								
2 njedžela	17.n.p.š.tr.	Kozarij, M.	6	45	34	6	7	9 11
3 pónđžela	Jaira	Józef z Kup.	6	55	32	6	38	10 25
4 wutora	Franza	Franc z Alfisi.	6	75	29	7	17	11 30
5 šrjeda	Blazida	Blacid, m.	6	85	27	8	5	pop.
6 šhtwórtf	Jidy	Bruno, w.	6	105	25	9	0	1 14
7 pjatf	Ešthery	☾ Mark, b.	6	125	23	10	3	1 52
8 sobota	Ephraima	Brigitta, w.	6	135	20	11	10	2 22
41. tydžen. Mat. 22, 34-46.								
9 njedžela	18.n.p.š.tr.	Dionys, b. m.	6	155	18	dop.		2 45
10 pónđžela	Gideona	Franc B., w.	6	175	16	12	19	3 4
11 wutora	Burcharda	Gereon, m.	6	195	14	1	29	3 22
12 šrjeda	Magimiliana	Magim., b.	6	205	12	2	40	3 37
13 šhtwórtf	Kolomana	Eduard, fr.	6	225	10	3	53	3 54
14 pjatf	Kalixta	Kallist, bž.	6	245	8	5	7	4 11
15 sobota	Hedwigi	☉ Theresija, knj.	6	255	5	6	26	4 31
42. tydžen. Mat. 9, 1-8.								
16 njedžela	19.n.p.š.tr.	Hawoł, a.	6	275	3	7	47	4 56
17 pónđžela	Florentina	Hadmiga, w.	6	295	1	9	8	5 28
18 wutora	Lufascha	Lufasch, scž.	6	304	59	10	26	6 11
19 šrjeda	Ferdinanda	Bètr z N.	6	324	57	11	37	7 8
20 šhtwórtf	Wendelina	Jan z R., w.	6	344	55	pop.		8 18
21 pjatf	Wórschle	Wórscha, m.	6	354	53	1	14	9 37
22 sobota	Rórdule	☾ Rordula	6	374	51	1	46	10 59
43. tydžen. Lut. 13, 6-9.								
23 njedžela	20.n.p.š.tr.	Severin, b.	6	394	49	2	12	dop.
24 pónđžela	Salomy	Rafaela, arcj.	6	414	47	2	33	12 22
25 wutora	Krispina	Ahrysanth	6	424	45	2	50	1 43
26 šrjeda	Amanda	Ewarist, b.	6	444	43	3	8	3 1
27 šhtwórtf	Sabiny	Florenc, f.	6	464	41	3	25	4 18
28 pjatf	Sim. Judy	Sim. a Jud.	6	474	39	3	45	5 36
29 sobota	Marciffa	☺ Eusebija, f.	6	494	38	4	9	6 52
44. tydžen. Jan. 4, 47-54.								
30 njedžela	21.n.p.š.tr.	Theodorit, m.	6	514	36	4	37	8 5
31 pónđžela	Reform. š.	Wolfgang b.	6	534	34	5	13	9 14

Sermanki a škótné wiki
pntaj sady na stronamaj 17 a 18.

Wěšacžkowe pšheměnjenje a wjedro.

☾ Pošledni bértlik, 7. okt. wječor
7 h. 5 m., je bluki a hrofnj.
☉ Młody měšacžk, 15. oktobra pop.
1 h. 37 m., hišćeže tuš čzoptoty lubi.
☾ Brěni bértlik, 22. oktobra dop.
10 h. 9 m., desčež a wětr pšhinježe.
☺ Połny měšacžk, 29. oktobra pop.
1 h. 18 m., ma hrofnj, šmne wjedro.

Stolětna protyka.

Wot 1. do 6. cjenje i nóznyh
mjeršajenjom, wot 8. do 13. mručžno
a šma, wot 15. do 19. wětrojte
a desčežki, potom hačž do fónza
njewobštajnje.

1. oktobra: 2. termija wopaten-
šćeje sašy.

Našpómnjnja.

1898. November,

najsmiit,
ma 30 dnjow.

Sermanki a škótné wiki
pytaj sady na stronamaj 17 a 18.

Měšaczkowe pscheměnjenje a wjedro.

☾ Pošledni bértlik, 6. nov. pop.
3 h. 28 m., nještajne wjedro pschijnješe.
☀ Młody měšaczk, 14. nov. rano
1 h. 21 m., je jašny a symny.
☾ Prěni bértlik, 20. nov. wječor
6 h. 50 m., na deshežik pokazuje.
☺ Polny měšaczk, 28. nov. rano
5 h. 39 m., smjeje mite wjedro.

Stolětna protyka.

Wot 1. do 14. deshež a syma,
16. žněh, wot 17. do 20. šažo
deshež, wot 21. hač do kónca dyrbi
čzopto bwež tož w lěče.

Aspomnjenja.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		Měšće mjenjen.	☾	
	Evangeljska.	Katholjska.	šhadž. h. m.	šhow. h. m.		šhadž. h. m.	šhow. h. m.
1 wutora	Wsch. žwj.	Wsch. swjat.	6 55	4 32	☀	5 58	10 15
2 šrejeda	Rhude dusche	Rhud. dusche	6 56	4 30	☀	6 51	11 7
3 šchtwórtk	Bohumila	Hubert, b.	6 58	4 29	☀	7 51	11 48
4 pjatk	Charloty	Karl B., m.	7 04	4 27	☀	8 56	pop.
5 šobota	Blandiny	Zach. a Hilž.	7 24	4 25	☀	10 4	12 46

45. tydžen. Mat. 18. 21—35.

6 njeđžela	22 p. š. tr. ☾	Leonhard, a.	7 34	4 24	☀	11 13	1 7
7 pónđžela	Erdmana	Willibrord, b.	7 54	4 22	☀	dop.	1 25
8 wutora	Bohuměra	4 frón. martr.	7 74	4 20	☀	12 21	1 42
9 šrejeda	Theodorn	Theodor, m.	7 94	4 19	☀	1 31	1 57
10 šchtwórtk	Marčž. Luth.	Handrij A.,	7 104	4 17	☀	2 44	2 14
11 pjatk	Marčžina b.	Měrcžin, b.	7 124	4 16	☀	4 0	2 32
12 šobota	Modesta	Měrcžin, bž.	7 144	4 14	☀	5 20	2 55

46. tydžen. Mat. 22. 15—22.

13 njeđžela	23. n. p. š. tr.	Stan. Rost.	7 154	4 13	☀	6 42	3 24
14 pónđžela	Levina	Živin, m.	7 174	4 12	☀	8 4	4 3
15 wutora	Leopolda	Herta, f.	7 194	4 10	☀	9 20	4 56
16 šrejeda	Pol. švi.	Othmar, a.	7 214	4 9	☀	10 23	6 5
17 šchtwórtk	Huga	Šrjehor, džiw.	7 224	4 8	☀	11 12	7 23
18 pjatk	Gelafija	Otto, a.	7 244	4 6	☀	11 49	8 48
19 šobota	Hilže	Hilžbjeta. w.	7 264	4 5	☀	pop.	10 11

47. tydžen. Mat. 9. 18—26.

20 njeđžela	Šš. femv. ☽	Felix z B., w.	7 274	4 4	☀	12 37	11 32
21 pónđžela	Marje wop.	Wopr. f. Mar.	7 294	4 3	☀	12 56	dop.
22 wutora	Cäzilije	Cäcilija, f., m.	7 304	4 2	☀	1 13	12 50
23 šrejeda	Klemenza	Klimant, bž.	7 324	4 1	☀	1 31	2 8
24 šchtwórtk	Ahrnsogena	Jan w šch., w.	7 344	4 0	☀	1 50	3 23
25 pjatk	Katryn	Katryna, f., m.	7 353	59	☀	2 12	4 37
26 šobota	Konrada	Konrad b.	7 373	58	☀	2 39	5 51

48. tydžen. Jan. 15. 1—8.

27 njeđžela	1. n. advent.	Mikafius, b., m.	7 383	57	☀	3 11	7 0
28 pónđžela	Günthera ☺	Krescenc, m.	7 403	56	☀	3 52	8 4
29 wutora	Eberharda	Saturnina	7 413	56	☀	4 42	8 59
30 šrejeda	Handrija	Handrija	7 433	55	☀	5 40	9 45

1898. December,

hodownik,
ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedżena protyka.		☉		Miejsce wzrostu.	☾	
	Evangeliska.	Katholiska.	śhadż. h. m.	řhow. h. m.		śhadż. h. m.	řhow. h. m.
1 Ńhtwórtk	Longina	Eligiusz, b.	7 44	3 55	☼	6 44	10 21
2 pjatk	Aurelije	Bibiana, f., m.	7 45	3 54	☼	7 51	10 48
3 řobota	Frz. Xavera	Fr. Kaw., w.	7 47	3 54	☼	8 58	11 10
49. tydzień. Suf. 21, 25—36.							
4 njeđzela	2. n. advent.	Borbora, f.	7 48	3 53	☼	10 7	11 30
5 pónđzela	Abigaila	Pětr Rhr., b.	7 49	3 52	☼	11 15	11 46
6 wutora	Mikławśch ☾	Mikławśch	7 50	3 52	☼	dop.	pop.
7 řrjeda	Agathona	Ambrosij, b.	7 52	3 52	☼	12 25	12 17
8 Ńhtwórtk	Marije podj.	Nj. pod. s. M.	7 53	3 52	☼	1 36	12 35
9 pjatk	Agrippiny	Entichian; L.	7 54	3 51	☼	2 51	12 54
10 řobota	Judithy	Řich. laur. d.	7 55	3 51	☼	4 12	1 19
50. tydzień. Mat 11, 2—10.							
11 njeđzela	3. n. advent.	Damaś, bż.	7 56	3 51	☼	5 35	1 53
12 pónđzela	Epimacha	Epim., m.	7 57	3 51	☼	6 52	2 39
13 wutora	Luzije ☾	Lucija, f., m.	7 58	3 51	☼	8 4	3 41
14 řrjeda	Kwatember	Spiridion, b.	7 59	3 51	☼	9 1	4 57
15 Ńhtwórtk	Johanny	Rřhřstiana, řk.	8 0	3 51	☼	9 45	6 23
16 pjatk	Ananijaka	Eusebij B., b.	8 0	3 52	☼	10 17	7 50
17 řobota	Lazara	Lazar, b.	8 1	3 52	☼	10 42	9 16
51. tydzień. Jan 1, 19—28.							
18 njeđzela	4. n. advent.	Gj. ř. M. n. p.	8 2	3 52	☼	11 2	10 38
19 pónđzela	Abrahama	Nemesij, m.	8 2	3 52	☼	11 20	11 56
20 wutora	Ammona ☾	Rřhřstian, m.	8 3	3 53	☼	11 37	dop.
21 řrjeda	Domascha	Domasch, j.	8 4	3 53	☼	11 56	1 13
22 Ńhtwórtk	Beaty	Flavian, m.	8 4	3 54	☼	pop.	2 28
23 pjatk	Dagoberta	Řiktorija, f.	8 4	3 54	☼	12 41	3 41
24 řobota	Řadam a Řěwa	Řadam a Řěwa	8 5	3 55	☼	1 12	4 52
52. tydzień. Suf. 2, 1—14.							
25 njeđzela	Bożi dzeń	Bożi dż. n. J.	8 5	3 56	☼	1 50	5 57
26 pónđzela	Řchcżepana	Řcżepan, m.	8 5	3 57	☼	2 36	6 54
27 wutora	Jana Ńcżen.	Jan, jap.	8 6	3 57	☼	3 31	7 42
28 řrjeda	Řjewin. dż. ☺	Řjew. dżęcż.	8 6	3 58	☼	4 33	8 21
29 Ńhtwórtk	Jonathana	Domasch R.	8 6	3 59	☼	5 39	8 52
30 pjatk	Dawita	Rajner, b.	8 6	4 0	☼	6 48	9 16
31 řobota	Řolveřtra	Řylveřter, bż.	8 6	4 1	☼	7 55	9 35

Sermanki a řkótne wiki
pntaj jady na řronomaj 17 a 18.

Řěhacżkowe přeměnenje a wjedro.

☾ Pořledni bėrtik, 6. deż. dop.
11 h. 6 m., jakne wjedro a mjer-
řnjenja přcipowjedżi.

☼ Młody mēhacżk, 13. deżembra
pop. 12 h. 43 m., wutrajnu igmu
přcinjeke.

☾ Přeni bėrtik, 20. deż. rano
4 h. 22 m., řuano mliřke wjedro
abo tacże poda.

☺ Połny mēhacżk, 28. deżembra
rano 12 h. 39 m., mliřke wjedro
wobřhowa.

Stoletna protyka.

Śwopředka řacħ, 10. jara řyma,
na to mile wjedro a řnėħ, wot 22.
řacż do řóna řruta řyma.

31. deżembra: 4. termija řra-
njeje renty.

Řaspomnjenja.

Zobličenje danje.

Kapital.	3 procent.		3 1/2 procent.		4 procent.		4 1/2 procent.		5 procent.		Kapital.
	Štetnje mar.	Měšćanje mar.	Štetnje mar.	Měšćanje mar.	Štetnje mar.	Měšćanje mar.	Štetnje mar.	Měšćanje mar.	Štetnje mar.	Měšćanje mar.	
mf. 1	3	3/10	3 1/2	3/10	4	4/10	4 1/2	4/10	5	5/10	mf. 1
5	15	1 1/5	17 1/2	1 1/5	20	1 1/7	22 1/2	1 1/7	25	2 1/2	5
10	30	2 3/5	35	3	40	3 3/4	45	3 3/4	50	4 2/5	10
15	45	3 1/2	52 1/2	4 1/2	60	5	67 1/2	5 1/2	75	6 3/5	15
20	60	5 1/2	70	6	80	6 1/2	90	7 1/2	—	8 1/4	20
25	75	6 3/4	87 1/2	7 1/2	—	—	—	—	1	—	25
30	90	7 1/2	—	9	1	8 1/4	1	12 1/2	1	—	30
35	5	8 1/2	5	10 1/2	1	10	1	35	1	—	35
40	1	10	1	11 1/2	1	11 1/2	1	57 1/2	1	—	40
45	1	11 1/3	1	13 1/2	1	13 1/2	1	80	2	—	45
50	1	12 1/2	1	14 1/2	1	15	2	2 1/2	2	—	50
60	1	15	2	17 1/2	2	16 1/2	2	25	2	—	60
70	2	17 1/2	2	20 1/2	2	20	2	70	3	—	70
80	2	20	2	23 1/2	2	23 1/2	3	15	3	—	80
90	2	22 1/2	3	26 1/2	3	26 1/2	3	60	4	—	90
100	3	25	3	29 1/2	3	30	4	5	4	—	100
200	6	50	7	58 1/2	—	33 1/2	4	50	5	—	200
300	9	75	10	87 1/2	—	66 1/2	9	—	10	—	300
400	12	—	14	—	1	—	13	50	15	—	400
500	15	1	17	1	1	33 1/4	18	50	20	—	500
1000	30	2	35	2	—	66 1/2	22	—	25	—	1000
5000	150	12	175	14	—	33 1/2	45	—	50	—	5000
10000	300	25	350	29	—	68	225	—	250	—	10000
						36	450	—	500	—	
						33	—	37	—	41	

Zobličenje, što punt plaći, hdyj je zentnar 1, 2, 3 abd. mar.

Punt přehzo telko np. plaći, taj zentnar marlow.

Z na wopat:

Zentnar přehzo telko marlow plaći, taj punt np.

Зболицяныя плаціфныя метра, ідзкі фарты фарты локчэ 1 нр. Іаці 3 марті плаці.

ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:	ідзкі фарты фарты локчэ плаці:
1	18	17	30	33	58 ₃	49	86 ₅	85	1	50 ₁										
2	35	18	31 ₈	34	60	50	88 ₃	90	1	58 ₉										
3	53	19	33 ₅	35	61 ₈	51	90	95	1	67 ₇										
4	71	20	35 ₃	36	63 ₆	52	91 ₈	—	1	76 ₆										
5	88	21	37 ₁	37	65 ₃	53	93 ₆	5	1	85 ₄										
6	106	22	38 ₈	38	67 ₁	54	95 ₃	10	1	94 ₂										
7	124	23	40 ₆	39	70 ₆	55	97 ₁	15	2	3										
8	141	24	42 ₄	40	72 ₄	56	98 ₉	20	2	11 ₉										
9	159	25	44 ₁	41	74 ₂	57	0 ₆	25	2	20 ₇										
10	177	26	45 ₉	42	75 ₇	58	2 ₄	30	2	29 ₅										
11	194	27	47 ₇	43	77 ₉	59	4	35	2	38 ₄										
12	212	28	49 ₄	44	79 ₅	60	5 ₉	40	2	47 ₂										
13	23	29	51 ₂	45	81 ₂	65	14 ₈	45	2	56										
14	247	30	53	46	83	70	23 ₆	50	2	94 ₈										
15	263	31	54 ₇	47	84 ₇	75	32 ₄	—	3	56 ₅										
16	282	32	56 ₅	48	—	80	41 ₉	—	5	29 ₇										

Зболицяныя плаціфныя нопчэска лута, ідзкі фарты лут 1 нр. Іаці 1 марті плаці.

ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:	ідзкі фарты лут плаці:
1	0 ₆	11	6 ₆	21	12 ₆	35	21	85	—	51										
2	1 ₂	12	7 ₂	22	13 ₂	40	24	90	—	54										
3	1 ₈	13	7 ₈	23	13 ₈	45	27	95	—	57										
4	2 ₄	14	8 ₄	24	14 ₄	50	30	—	1	60										
5	3	15	9	25	15	55	33	—	—	—										
6	3 ₆	16	9 ₆	26	15 ₆	60	36	—	—	—										
7	4 ₂	17	10 ₂	27	16 ₂	65	39	—	—	—										
8	4 ₈	18	10 ₈	28	16 ₈	70	42	—	—	—										
9	5 ₄	19	11 ₄	29	17 ₄	75	45	—	—	—										
10	6	20	12	30	18	80	48	—	—	—										

Hermanki a štótné wíki.

(dop. = dopoldnja; pop. = popoldnju; f. = fonjaze wíki; fw. = fwínjace wíki; w. = wolmowe wíki; l. = lenowe wíki; h. = hermant; snamjeszto † réta štótné wíki, snamjeszto * pať hermant a štótné wíki; hdžez nicžo pódla njeszeji, tam je jenož hermant.)

NB. Dofelž šo hermantki druhdy pšchepoložuju, šu smylki móžne.

Wulki rózki.

3. Lipšf (hacž do 16.).
5. Nadeberg †, Nješwacžidlo † a l.
7. Rólany †.
12. Dobrilug fw.
17. Biskopizy †.
19. Gródt fw.
24. Kinsbórt †.
31. Drježdžany-N. f., Luban *

Maly rózki.

2. Nadeberg †, Grabin f. a †, Luban †, Nješwacžidlo † a l.
4. Rólany †.
8. Jarow.
9. Polczniza †.
14. Kinsbórt, Šchorjelž.
15. Kulow †, Šchorjelž †, St. Darbnja †, Gašyn * a f.
16. Gródt fw., Luboras *, fw. a f., Dobrilug fw.
17. Rhočebus f. a †.
18. Kalawa fw., Šchorjelž horn.
19. Kalawa † a f.
21. Kalawa (2 dnaj), Biskopizy †, Wóstraw.
22. Wojerezy *, Drježdžany-St. hynjen.
23. Nowoměsto † f., Parzow †.
24. Kamjenz † (dop.), Brody *, Witoras *.
26. Budyhščin †, Miščno †, Drjowt †.

Měrz.

1. Wolešlaw, Barščež * a f., Bart p. W. †.
2. Nješwacžidlo † a l., Nadeberg †, Gródt *, Wolešlaw †, Bjerwald * a f.
4. Wětošow fw.
5. Wětošow † a f., Wótraň †, Štomacz †.
7. Stolpno, Nowašól, Wětošow, Bjarnacžizy *.
8. Róšbórt *, Dobrilug, Žahan *, Las *.
9. Dobrilug, Žahan, Róštfow fw., Góřta †, Luban †.
10. Góřnja †, Wutowž †.
11. Lubin fw., Jarow † a f.
12. Žitawa, Lubin † a f., Kulow † a f.
14. Kulow, Lubin, Žitawa † a f., Gališctrow, Rychbach *.
15. Rólany †, Wutow, Rychwald *, Wróšplawa † a f., Pišhibus † a f.

Měrz.

16. Wóšbórt †, Nadeburg †, Rólany, Pišhibus
17. Wifow † a f., St. Komorow fw., Nadeburg.
18. St. Komorow † a f., Wifow.
19. St. Komorow, Trěbule *, † a l.
21. Drježdžany N., Biskopizy †, Wróšplawa (4 dnaj) h. a fož.
22. Dubž *, Pižni (2 dnaj) * a f., Wěstow. (2 dnaj) * a f., Wuzafow * a f.
23. Grabin f. a †, Wulki Hajn † f. a defl.
24. Wulki Hajn, Grabin.
25. St. Darbnja, Lubnjow fw.
26. Budyhščin †, Lubnjow †.
27. Miščno (pop.), (3 dnaj)
28. Rychbach, Polczniza †, Lubij † a f.
29. Lubnjow, Rychbach †, Róštfow †, f. a fw.
30. Róštfow, Luboras *, f. a fw.

Sapřleja.

1. Wojerezy †, Rólany †, Nowe Město f. a †, Kalawa fw.
2. Budyhščin, Wótraň † a f., Kalawa † a f.
4. Wótraň, Stolpno †.
5. Šchorjelž †, Kulow *, Gašyn * a f.
6. Nješwacžidlo †, Nadeberg †, Dobrilug fw.
12. Ščěrachow *, Parzow †, Džěže *.
13. Gródt fw.
14. Kamjenz † (dop).
16. St. Darbnja †.
18. Wóšpork †.
- 18.—23. Lipšf, Biskopizy †, Kinsbórt †, Póžkowy.
- 18.—20. Rhočebus.
19. Rhočebus * a f., Barščež † a f., Rychbarjež p. Ž. *
20. Wróšplawa † a f.
21. Nadeberg.
23. Jarowt † a f., Drjowt †.
25. Drjowt, Gališctrow †.
26. Góřnja †, Krafowž *, Wolešlaw, Wutowž †.
27. Wolešlaw †, Nadeburg †.
28. Witoras *.
29. Wětošow fw.
30. Wětošow † a f., Budyhščin †.

Měja.

2. Kafěz, Wojerezy, Bart *, Wětošow, Seidenberg.
3. Seidenberg †, Kulow †, Jarow w., Žahan *
4. Žahan, Nadeberg †, Wěstow Brody *, Bjerwald * a f., Nješwacžidlo †, Pižni †.
5. Dobrilug †.
6. St. Komorow fw., Polczniza †.
7. St. Komor. † a f., Polczniza †.
9. St. Komorow, Biskopizy.
10. Wojerezy *, Radmerizy *, Rólany †.
11. Radmerizy, Rólany, Nowe město, Luboras *, f. a fw.
12. Rhočebus w.
13. Sebniza, Kalawa fw.
14. Kalawa † a f., Nowoměsto † a f.
16. Štomacz, Kamjenz *, Biskopizy †, Lubij * a f., Kalawa (2 dnaj).
17. Kulow, Drjowt †, Kulow, Pišhibus * a f.
18. Pišhibus, Gašyn * a f., Wětriza *.
20. Kulow, Lubin fw.
21. Budyhščin †, Lubin † a f., Trěbule * a f., Wifow † a f.
23. Wifow, St. Komorow w., Lubin, Wóšpork †, Kinsbórt †.
24. Kinsbórt, Barščež * a f.
25. Nadeburg †, Gródt *.
26. Rhočebus fw.
28. Wojerezy w.
31. Kulow *, Zybaliň *, Wolbramežy *.

Junij.

1. Nješwacžidlo †.
2. Nadeberg †, Kalawa w.
3. Rólany †, St. Darbnja †.
4. Stara Darbnja w.
5. Miščno, (3 dnaj).
6. Luban,
7. Pižni (2 dnaj) * a f., Wěstow (2 dnaj) * a f.
8. Stolpno †, Dobrilug fw., Luban †.
9. Lubin w., Rhočebus †, f. a w., Kalawa w.
10. Wróšplawa (2 dnaj) w., Lubnjow fw.
11. " †, Gródt fw., Běta Woda *.

Junij.

13. Šchorjelž, Wulki Hajn †, f. a defl.
14. Wulki Hajn, Rychwald *, Šchorjelž †.
15. Bjerwald * a f., Gródt fw., Grabin † a f.
16. " Rhočebus fw., Kalawa w. Wótraň † a f.
17. Wótraň, Šchorjelž hornčž. Grabin w.
18. Lubin f. a †.
20. Biskopizy †, Gališctrow †, Gucžina *, Rychbach.
21. Rychbach *, Wuzafow * a f., Róštfow †, f. a fw.
22. Róštfow, Parzowt, Drjowt †.
23. Rhočebus fw.
24. †, Bjeleczin, Wojerezy †, Brody *, Wróšplawa † a f., Wětošow fw.
25. " † a f.
27. Drježdžany *, Wróšplawa kožan, Drjowt.
28. Bart †, Róšbórt *, Barščež † a f., Jarow * a f.
29. Jarow, Luboras *, fw. a f., Góřta †.
30. St. Komorow fw., Rhočebus † a f.

Zulij.

1. Kalawa fw., St. Komorow † a f.
2. St. Komorow, Trěbule * a f., Dubž *, Kalawa † a f., Gústa.
4. Kalawa (2 dnaj), Rychbach *, Drježdžany-N. f.
5. Gašyn † a f., Nadeberg †, Džěže *.
6. Nješwacžidlo †.
7. Rhočebus fw.
8. Rólany †.
9. Kulow † a f.
11. Kulow.
13. Wróšplawa † a f., Gródt fw., Dobrilug fw.
16. Lubin † a f.
18. Lubin f. a †, Seidenberg, Biskopizy †, Polczniza †.
19. Polczniza, Seidenberg †.
20. Nadeburg †.
22. Wětošow fw.
23. Wětošow f. a †.
25. Wóšpork †, Krafowž †.
26. Góřnja †, Jarow † a f.
30. Wifow † a f.

August.

2. Kulow *, Zahan *
3. Zahan, Kadeberg †, Njeſwacziſtlo †.
6. Budnyſchin.
8. Kinsbórk †.
9. Bart †, Łoś *, St. Komorow ſw.
10. St. Komorow † a f., Wétrzniſa *.
13. Lubin f. †.
15. Biſtopiſzy †.
16. Piſchibus * a f., Woleſław, Dobriług †.
17. Dobriług, Beſtow †, Woleſław †, Piſzi †, Piſchibus, Grabin † a f.
18. Grabin.
19. Wétóſchow ſw.
20. Wétóſchow † a f., Polcziſa †.
22. Wétóſchow, Chorjełz.
23. Chorjełz †, Gaſyn * a f., Kólany †.
24. Kólany, Bjerwald * a f., Gałſchtrow *, Gródk †, Brody *.
25. Kamjenz † (dop), Stara Darbnja †.
26. Stara Darbnja, Chorjełz hornecz., Wojezezy †, Trébule f. a †, Lubnijow ſw.
27. Lubnijow †, Wótrań † a f., Barſchcz † a f.
28. Miſchno (pop.)
- 28.—18. ſept. Lipſt.
29. Wóſport *, Lubnijow, Wótrań, Zubań.
31. Zubań †, Noweméſto † a f.

September.

2. Kólany †, Kulow w.
3. Kulow † a f., Kinsbórk †, Żitawa, Wéla Woda. *
5. Żitawa † a f., Kulow, Khoczebus, Wulki Hajn † a f.

September.

6. Wulki Hajn, Kóſtkow †, f a ſw Kalawa ſw., Khoczebus *, f. a ſarp.
7. Khoczebus, Njeſwacziſtlo †, Kadeberg †, Kóſtkow.
8. Wolbramezy *.
10. Kalawa † a f.
12. Kalawa (2 dnaj), Wrótkow (4 dny) h. a foż, Rychbach.
13. Rychbach *, Góſnija †, Dżeze Bufow, Jarow * a f.
14. Jarow, Gródk ſw., Dobriług ſw., Parżow †, Sty Komorow w., Stolpno †, Kadeburg †.
15. Kadeburg, Lubin ſw.
16. Lubin † a f.
17. Wótrań † a f. Miſchno †, Drjomł †.
19. Drjomł, Wóſtrowz, Kamjenz *, Biſtopiſzy, Głomacz †, Lubin.
20. Wózaſow * a f.
21. Bart *.
22. Khoczebus ſw.
24. Budnyſchin †, Trébule *, f a l., Wojezezy w.
26. Gałſchtrow †, Nowoſałz, Biſtopiſzy, Seidenberg.
27. Seidenberg †, Wojezezy *.
28. Sebniza, Polcziſa †.
29. Polcziſa, Khoczebus ſw, Wjeleczin, Mitoras *.

Oktober.

3. Schérachow *, Guczina *, Raſezy.
4. Góſka †, Dubz †, Ryhbariezy p. B. *
5. Njeſwacziſtlo † a l., Wétrzniſa *, Kadeberg †, Grabin † a f.
6. Grabin w., Jarow w., Krafow p. K. *, Khoczebus ſw.
8. Lubin † a f.,

Oktober.

10. Kulow *, Zubij * a f.
11. Barſchcz * a f., Zahan * Zybaliń *, Piſchibus * a f., Kóſtkow †, f. a ſw., Sty Komorow ſw.
12. Luboras *, f. a ſw., Sty Komorow † a f., Noweméſto † a f., Góſka †, Zahan, Kóſtkow, Gaſyn * a f., Piſchibus, Bufowz †.
13. Khoczebus ſw.
17. Wiſtopiſzy †, Wóſport †, Kinsbórk †.
18. Kinsbórk, Stara Darbnja †.
19. Radmeriſzy † a f., Dobriług ſw.
20. Khoczebus ſw., Wiſow † a f.
21. Wiſow, Wétóſchow ſw.
22. Wétóſchow † a f.
24. Wétóſchow, Bjarnacziſzy *, Gałſchtrow †, Drzejdzany.
25. Wulki Hajn †, f a deſt., Ryhwald *, Piſzi * a f., Beſtow * a f., Woleſław.
26. Wóleſław †, Brody †.
27. Koczbeus † a f., Seidenberg, Wótrań † a f.
28. Wótrań, Stara Darbnja,
29. Budnyſchin †, Drjomł †, Kólany †.
31. Kólany.

November.

1. Bart p. W. †, Gródk *.
2. Njeſwacziſtlo h. a l., Noweméſto, Kadeberg †.
3. Khoczebus ſw.
4. Kólany †, Bjerwald * a f., Lubnijow ſw.
5. Budnyſchin, Lubnijow †, Trébule *, f a l.
7. Drzejdzany R. f., Głomacz, Lubnijow, Rychbach.
8. Rychbach *, Chorjełz †, Łoś *.

November.

9. Kóſtkow ſw. Zubań †.
10. Khoczebus ſw.
11. Polcziſa †, Lubin ſw., Sty Komorow ſw.
12. Sty Komorow † a f., Zubań † a f., Żitawa.
14. Żitawa † a f., Rychbach *, Lubin, Sty Komorow, Stolpno, Kóſbórk *.
15. Grabin † a f.
21. Biſtopiſzy †, Wóſport *, Wrótkowa (4 dny) a foż.
22. Wrótkowa † a f., Kulow †, Dobriług †.
23. Dobriług, Kadeburg †.
24. Kamjenz †.
25. Kalawa ſw.
26. Kalawa f. a †.

Dezember.

1. Mitoras *.
2. Kólany †.
3. Kulow †.
5. Nowoſałz hod., Drjomł, Seidenberg.
6. Seidenberg †, Dżeze *, Gaſyn * a f., Piſchibus * a f.
7. Piſchibus, Kadeberg †, Njeſwacziſtlo h. a l. Brody *.
9. St. Darbnja, Lubnijow hod.
10. Wojezezy *.
11. Piſzi hod., Beſtow hod.
12. Biſtopiſzy †.
13. Barſchcz, Bufow, Wrótkowa l.
14. Kólany, hod., Gródk hod., Luboras *, ſw. a f.
16. Dobriług ſw., Drzejdzany, hod. (2 dnaj).
17. Wrótkowa, hod., Trébule h. a l.
18. Gałſchtrow hod.
19. Wózaſow hod.
20. Kulow *.

Wuczah se ſakſkeho ſakonja, doſhodny dawł nastupazeho.

Klaſſa:	létny doſhód:	dawł:	Klaſſa:	létny doſhód:	dawł:
1a.	pſches 400—500 mf.	1 mf.	11.	pſches 2200—2500 mf.	37 mf.
1.	" 500—600 "	2 "	12.	" 2500—2800 "	45 "
2.	" 600—700 "	3 "	13.	" 2800—3100 "	54 "
3.	" 700—800 "	4 "	14.	" 3100—3400 "	63 "
4.	" 800—950 "	6 "	15.	" 3400—3700 "	72 "
5.	" 950—1100 "	8 "	16.	" 3700—4000 "	82 "
6.	" 1100—1250 "	10 "	17.	" 4000—4300 "	96 "
7.	" 1250—1400 "	13 "	18.	" 4300—4800 "	112 "
8.	" 1400—1600 "	16 "	19.	" 4800—5300 "	128 "
9.	" 1600—1900 "	21 "	20.	" 5300—5800 "	144 "
10.	" 1900—2200 "	29 "	21.	" 5800—6300 "	161 "

Džeczi pschi khartach.

Glej, kharthy džeczi nam'kaju
 A pschi hraczu tež s molom šu,
 Na kščinzy s kharthu plazaju
 A šu we wulkim wješelu.

Wy džeczi, na to kedžbujče,
 So hracze nješe uješbože,
 Bur někotry je psches hracze
 Wščo šhubil, ščož hdy mješesche.

Duž ežišncze kharthy do kšachli
 A wšmicze dželo do ruki;
 Šchłóž khartam šwjeczi žiwjenje,
 Ššo šbožu wšchemu wotrjeknje.

Bomhaj Bóh!

Hdyž řu našchi wótzojo něhdy do našeho kraja pšichišli a jón wobdželač počeli, mějachu woni wšcho pšehšjene. Šchtož by narosřko, by ja wšchěch hromadže narosřko, šchtož bychu šhubili, bychu wšchitzy šhubili, šchtož bychu řebi nahromadžili, bychu řebi ja wšchěch nahromadžili. Tak běšche ř woprědka. Dolho pak, wě řo, tole njeńdžesche, a bórřu počachu řo do wolow a řukow dželicž, tak řo mějesche kóždy řwoje wobředžeństwo. Šchtož by řebi nadželač, to by jeho bylo, hdyž by řchto šhubil, tam by to jeho řameho potředžiko. Tak je to wosřtalo hačř do nowišchego čřařa. Něřto pak počřinaju ľudžo řařo řo řjednoczečř a řwój wuřřř hromadže pŕtacž, a řu řo do wšchelach towarřřtwow řjednocřili, řo bychu tak wřchitzy do přědka pšichišli. A řa hrožazu řchřodu řu řo teho řunja do towarřřtwow řestřpali, řo řchřodu, řřž na jeneho řaduje, wřchitzy njeřu. To řu te wřchěm řuate řawěřčjenja. Wřcho řo řawěřčja.

Wřchě našche domy řu w krajnej wopalnej kařř řawěřčjene. Do njeje kóždy wobředžeč doma ľeto wot ľeta dawa, a wotřali řo řadřn dom, řo řchřoda ř nawřatřch pjenješ řarřna. Pořkadnřza tu řaneho džřta nješřřřžř a jejři řarřadowarřo a takřatorjo teřž nřž; přchetož čřř ani pjenješřa ře řwojeje mósřnje njedadžř; džřt řřřřchřa wřchěm domwobředžeřřam, přchetož woni řu wotřalenemu řate pjenješ řnawřawali. Teho řunja ma nimale kóždy řwoju domřazu nadobu, řwój řřt a řřto a řřno řawěřčjene. Třechř řo, řo řa křřřř mjeńřřřinu řřřřřny woheń řomu wřcho do přěchřa a popřela přchewobřečřř, a nřma ani řorna řa wřřřř, ani řwřjela řa řřt, džř wopalna řřřa nřřřřř řchřodu řarřna, a wotřaleny řřřřřat njeje, řaž běšche to w přředawřřřch čřřřřch, řa wřchřn čřřř řity. Džřt řřřřchřa řařo wřchěm druhim řobuřawěřčěnym, řotřřř řu ľeta dolho do kařř řlacžřli a nřčřo ř njeje nje-měli, nřž pak pořkadnřzy abo řejřřm řarřadowarřřam a agentřm, přchetož čřř řo řamř ř njeje řřwřa.

Wořebje wřřne je teřž řawěřčjenje řřwřjenja. Nřž wřřřř řa řurow abo řarřřřřřřř; přchetož hdyž čřřile wumřu, je tu řamořjenje, a řawřřřřeni mósřjeja ř njeřo řo řřwřčř. Ale řa řarřřřřřřř ře řawěřčjenje řřwřjenja řara řřana wěř. Wě řo, ma řarřřřřřř, je-ľi řo dolho řřwř wřřřř, do pořkadnřzy wřřřř řlacžřčř, hačř řřřřřřř ř njeje wřřřřčjene dořřřř; hdyž pak mľody wumřje, řehdy dořřřř řa řřwřřř řawřřřřřřř wřele wřřřř, hačř je do pořkadnřzy nadawř, a řawřřřřř řu nřřřo řarřřřř. Šřalo řo je, řo je řarřřřřř řenož jene ľeto řlacžř, řřnano 400 řřřřř, a je přřř řřwřř řarřř řřřřřř řa nje 20.000 řř. wřřřřřř dořřř, řchřtož řo wot druhřch řobuřawěřčěnym řnawřřwa. Ale, řaž bě řřřo řřřřř, řarřř je, řa wobředžeřřow řo řele pořkadnřzy

mjenje řodžř. Ma podobne wřřřřřř mamř řřřne řřřř a řřt řawěřčěny. Tola „Přchědřenač“ řhje na řřřčěje wřele wřřřřřř řawěřčjenje pořřřřř.

Sawěřčř řebi řobřřřř wřřřř přřřřřř. Něřřo wřřřřř nřřřo řřwój přřřřřř do řřwřřř řřř nřma, a řon řo řřřčěje narodřř njeje, řřž by řřřřřř mňřř: řa řřř řobřřřř wřčř, džř to teř wěřčje řudu. Tola pak mósře kóždy řa řřwój přřřřřř wřele čřřřřč. A w řřm nřřřřřřř řeřř, wřřřřřř a řarřo wřřřřřř a přchěřo řarřo wřřřřřř. Šo to džěčřo w řchřř čřřř, řa to řo wřčřř řřřř řřřř, a hdyž je řřřřa, ř řřřř, a řořřřř řarřřřř, hdyž wřčřřř řřř řřřřřř řřřřř ř řřřř ř řřřř ř řřřřř, řo teho řřa na njeřo nje-wotřřřřř, řarřo by řřř džěřčřř řchř wě řarřř řřřřřřř čřřřř. Hdyž je řřř ře řchřř, potom řo wřřřřřř hřřř řa řřřř řarřřřřř; přchetož nřřřo přřřřřř řřřř řřř do pořřřřřř, řřž řřřř řřřřřř řřř řřřřřř řřřřřř. Ale řu nřřřo wřchitzy řřřřřřř na wřřřřřřř? Hdyž řa řřřřř, řřž je řchřřřř čřřř přchewřřřř, řřřřřř džěřř, řřž je řo a řarřřř řo řřřř hřřř nadeńdžěřř? Wřčřřř řřřř řřřř řo řořřřř, nřřřřřřř pořřřř, ale pořřřřřř hřřřřřř, a řa wřřřř řřřřř řřřř řřřř. Wřř řřř, řa řřř řřřř řebi, w řřřčěje njeńdže. Řřřř řu nřřřřř, hačř wřchěđny řřřř. Łube džěčřo! Řřřř řu mňřřř řo. Řarř mňřřř řo řo řořřřř řo řřřřř, řa řřřř řřřřř, řa řřřř řřřřř řo nřpořřřřř nřčřo wřřřř nje-wřřřřř. A řřřřř pak řřřřř „řřřřř“. Řřřřř mósře ľeđma řřřř džěřčřčř a wřřřřřřř, řřřř řřř řřřřř. Přěņje řřřřřř, řřž řarřřřř, řřřř řa řřřř wřřřř řčř, a řřř by přřř řřm řchřřřř nje-měľ a řořř řeřřčř, řřřřřř. Něřřřř wřřřřř je „Přchědřenač“ wřřřř, řo by řeđma wřřř na řřřřřř dořřřřřř mňřř, ale řřřř w řřřř mējese. Šřaje mľodžěny nřřřo řřwřje řřřř, mósře teř řřřř wřřřřř řřř řeř řeřo, řo by řřřř pořčřřř, potom pořřa řo na to řřčěje wřřřř — na řeřřřř. A je to řřčěje nřwřřřřř, potom je 15 ľěny řřřřř dořřřřřř a pořņje wř-wřřřř, řo mósře mňřřřřř a řořřřřřř řřřř řřřř řřřřřř a řeřř wotmľowřčřč, řaž řřřřř řřřřř. Řřřř by řarřřřř, te pak řarřř nje-dopřřřřř, a džř řřř řarře řřřřř wřřřř řřřř. Šo to řřčřřř ř řobřř njeje, ale do njeřřřř wřđže, řo řřaje, ale řchřt řeđřřuje na to?

Ně, řřřř řarřř wřřřřř. Řřřřř, řřž do pořřřřřř přřřřřř, je dořčř a nadeřčř. Mľody řarřř mósře řebi řa řřř pjenješ ře abo řřřř řarřřř řřř řřř řřřřř a w řřř čřřřč, a wořebje řeře řo teř řa to „Šřřřřř řořřřřř“ řođřř. Šchřtož řōn pořřřřřř čřřř, řřřř řa ľeřa řřřř pořřřř wědo-mořčěje. Nřž to je to wřřřř, řo řo wřřř nřřřo teř řa řarřřř wřřřřřř, ale to je to wřřřř, řo mľody řarřř ř njeřo nřwřřřř, řebi w řřm a druhim řřm mňřřřř, řřm pořřřřř čřřřřř a řa nřřř ř wotěwřřřřřřř wōčřomř řořřřřř a nřž řřřř.

Šchtóž ma druhe, hacž ratařske džělo, dyrbi ťažo do drubich kniži hladacž — jeno niz do ťhartow a do ťchleńcžki. Tak potom něščto hódne nawuknje, a hdyž hewak ródne žiwjenje wjedže a lutowacž wě, je ťebi ť Božej hnadu ťbožowny pťchichod ťawěťcžik.

Teho runja maťch na to džeržecž, ťo ťebi teč ťtrowoťcž ťawěťcžich.

Šťwoju ťtrowoťcž w žylym žiwjenju trebaťch, a prawje je, hdyž ťo praji, ťtrowoťcž je najwjeťťe bohatťtvo. Nětko wťchaf kóždy wě, ťo ťhoroťcže Wóh ťežele a Wóh ťažo bjerje. Tola pak ťebi teč něchtóžkuli ťam je ťwojeje winu ťwoju ťtrowoťcž ťkaťy abo druhy jemu ju ťtaža. Wly chžemy tu jenož na to a druhe ťpominacž. Wťchizahany njepťchecžel wťťeje ťtrowoťcže je palenz. Tón cžlowťťej ťtrowoťcži ť najwótriťchim ťopacžom jamu ryje. Huťto widžimy ludži, kotřiž běchu něhdy ťtrowoťcž ťama a ťylni a czerťtwi, ťo ťa něščto lět jim ťtawy ťťhepotaju, a ťo ťa žane džělo mozy nimaju, a woblicžo je blěde kač ťmjerčž. Praťchamy ťo, ťchto je jim ťwadžilo, dha ťe želnwoťcžu na palenz pokafuja. Š tym pak njeje doťčž, ťo tajzy ťami ťebi ťtrowoťcž kaža, ale woni teč huťto ťwoje džěcži do palenza nawucža. Džěcži tu a tam něščto palenza ťrěbnu a bórťy ťa nim pytaju a ťu ťa něščto cžaža do picža ťo nawucžile. Ša džěcži pak je palenz najťylniťťi jěd, kiž niz jenož cžělo, ale teč roťom kaťy. Haj, palenzpicž ťwojim džěcžom ťtrowoťcž rubi, prjedy hacž ťu ťo narodžile. Kóždy wucžet to wě a pťchezo ťažo ť nowa ťhoni, ťo ťu najhubjeiťťo wobdarjene džěcži, kotrymž ničto do hlowy njeidže, džěcži ť palenzownych domow. Al hdyž ťo ťa ťaidženoťcžu na duchathornych w ťhorownjach praťchajch, dha ťhoniťch, ťo je jich najwjazy ť palenzownych domow pťchichlo. Teho dla, ťchtož chže ťtrowy byčž, njech ťo palenza hlada.

Štrowoťcž ťebi dale žada czerťtwy powětr. Na to ťo, bohuzel, malo džerži. Ludžo ťebi myťla, powětr je darmo, duž drje teč tajka wažna wěz njebudže. Al tola je najwažniťťa. Huťto widžimy, ťo w ťanjeťchwarnjenej wodže ryby kónz woťnu. Šprewja běťhe pťched něščto lědžěhťatfami polna rťbow a rakom. Hdžez by pod ťamjeť pťchimnyť, by ťo twojeho porťta rak ťe ťwojimaj ťchčžipalžomaj džeržal, hdžez pod kerť pťchi brjoťy pomaťal, by cži rjana ryba do dlónje ťajěla. Ludžo njewjedžachu, ťchto ť rybami ťapocžecž. Al nětko? Dofelž je woda pťchez fabriki ťanjeťchwarnjena, ťo we wodže ani žaba wjazy njepoťaže. Šchtož je pak woda ťa rybu, je powětr ťa cžlowjeka. Šenož w cžistym powěťe mōžejch ťtrowy byčž, niz pak w njecžistym. Al tola to ludžo njewopomnja. Štawy woťtanu w ťymje a lěče ťeťamfane a ani woťnjeťťka ťo njewotewri. Al běhaju džěcži w ťymje ť durjemi won a nuts a woťtaja durje troťťu powocžinjene, dha ťo naťwarja,

jaťo bychy ťchto wě ťchto wobeshle, a tola je jara derje, ťo něščto czerťtweho powětra do ťtawy puťchcža. W malych komorkach ťpja ludžo, kač nawoťťtowani a wťchudžom je wťťo ťeťamfane. Wudriťťi bychy byli, hdy bychy ťo ťa ventilaziju ťtawali, woťnjeťťo troťťu powocžinjene woťtajili, tola tak, ťo na nikoho njecžehnje. Al ťchtož je najwažniťťe; džěcži maju, tak doťho hacž wjedro někať dowoli, woťtacy byčž na powěťťje. Kóžda mjeiťťina, kotruž njetrjebawich nutsťach pťchecžinja, je ťa jich roťwicže ťhubjena. Š nashmjenja ani ť molom telko ťhorocžow nje-naťtanie, kač ť teho, ťo ťo wot njeroťomnych maczerjow ťababjene ťa ťhachlemi džerža. Tajke džěcži, wě ťo, potom ničto njeťnjeťu a dyrbja ťhorowate woťtacz.

Wťťe teho pak ma teč woda wulku hojazy móž. Štari Romizy bychy ťo wťchědnje kupali a Ruťhojo hiťchcže džehťa kóždy tydžet ť najmjeiťťa juntróčž do ťwojeje parneje kupjele ťo podadža. Al pola nať? Někow a hatow je doťčž, ale ludžo do nich njepťchindu, ťhiba ťo ťo džěcži tu a tam wukupaju. Dorocženi pak ťo ť wulkeho džěla, hdyž wodu a pivno ťhromadami do ťo lija, cžťťeje wodny bóle boja hacž kóčka. Š teho nětko wuťhadža telko wjele ťhorocžow. Dofelž ťu potom wťťe pory na cžěle ťatťkane, njemōže ťo cžělo tak rjez prawje wu- loťcžicž; wťchelake njestrowe pluny a jědy woťtanu nutsťach a ťajědojčja krej a cžlowjeť ťthori. Potom woťtaju lěkarja a tón dyrbi ťe ťwojimi kreplami a pulverkami pomhacž. Ně, tak njeidže, do wodny ť tobu, ťy-li ťhory, do cžopleje, a ťy-li ťtrowy, do ťymneje. To je hapyťka, kiž ma lěpťťe kreplki, dyžli žana druha. Š cžeho dha pťchindže, ťo ťhorownje a kupjele telko wjele pomhaju? Dofelž ťo tam woda ť ťhanami na ťhorych lije. Š cžeho je pťchichlo, ťo je kneipp w Bayerťťej tyhazam ťhnbjenu ťtrowoťcž wrocžik? Dofelž je jich ťažo na wodu nawucžik. Roťomni lěkarjo pťchezo ťažo napominaju, ťo maju ťo ludžo kupacz, abo ť najmjeiťťa žťle cžělo myčž, a to cžim huťcžichťo, cžim lěpje. To polěkuje ťtrowoťcži bóle hacž ťchto druhe. Šťamo ťo wě, ťo powětr a woda to jenicžke njeje. Cžlowjeť ma porjad džeržecž w žylym žiwjenju, ma ť roťomom džělacž a wotpocžomacz, jěťčž a picž a w ničzym ťo njepťchewjacž. Šchtož to wťťo wobťedžbuje, móže wjele ťa ťdžerženje ťwojeje ťtrowoťcže cžiniež, a po ťwojich mozach ťebi ťtrowoťcž ťawěťcžicž.

Dofelž pak je duťťa hiťchcže wjazy winojta, dyžli cžělo, mamy ťebi teč pytacz, ťbože ťwojeje duťťe ťawěťcžicž. To njeje žane pōdlaťťe praťhenje, hacž ťo ťchto wo ťwoju duťťu ťtara abo niz. Wťchetož cžať pťchindže, ťo na ťwoj dom a ťwoje ťublo wjazy ani njepohladaťch, ťo wo wťťo, ťchtož je cži na ťemi ťchto bylo, wjazy njerodžich; tehdy pak budžejch ťa ťwoju njeťmjertnu duťťu wěcžny ťtatof pytacz, kač ťaťtojčka ťwoj dom pyta,

hdyž w nalěczu k nam s zustry pschileczi. Derje sa tebe, hdyž jón namakajch. Tajke staranje wo duschnu pak ma ho hižo w mladosceji sapocječz. Se-li ho tam jabylo, do zyła wuwostanje. Stary ho rad do žaneho druheho doma njeprschefydlu, dorosčeny rad žane druhe powołanje wjazy njenawuknje, a sčtóz je duschnu sanjechal a cželo formil s lóschdami a žadosčemi, tón ho w posdžichich lětach sežežka na sčto lěpsche nakoži. Nosomny cžlowjet dyrbi s psalmistu prajicz: „Moja duscha žada hebi po twojich pschitwarcach, Knježe Zebaoth“, a wopytowať Božeho domu bycz a hwěrnny staw hwojeje zyrkwe. To je wažna měz. Pschetoz kaž kóždy domjazy wschědnje s hospodarjoweho rta hlyšchi, sčto ma w hospodarstwu je dželo a sčto ma dokonječz, runje tak zyrkej kóždemu stawej praji, sčto ma cžinicž, kat ma ho sadžeržecz, je-li ho chze hwoju duschnu njewobšchtodženu šđeržecz hač do hnjercže. Duž žana lěpscha rada na hwěcže njeje, hač ta, džerž ho k hwojemu Božemu domej. Tak sawěsczišch hebi swože dusche s pozmozu Božeje hnady ja wěcžnosč.

Sčtucžnje pak chzemy, dofelž w hərbstkim kraju bydlimy, hiščeže na jene wažne sawěscenje potasacz, na sawěscenje hərbsteje rěcže. Šerbstki lud je poddan němsteho kžžora a jastkeho krala, a won ma ho pod tutym izseptarjom derje a je jemu wjele džaka winojty a pod žanu druhu móž njecha a tež njemóže. Kupa w ranjšchim morju wostanje w ranjšchim morju a ho njehodži do wječžorneho morja pschepadžicz. Tajka kupa bjes němstkim ludom je hərbstki lud. Tón njemóže s njeho won a tež njecha s njeho won, dofelž ho jemu tu derje dže. Ale hwoju rěcz hme hebi wobšchowacz a chze hebi wobšchowacz. W nowišchim cžasju wschal je wjele Šerbom, totsiž wo hərbstej rěczi ničžo wjazy wjedžecz njehadža a na to džerža, so bychu jich džerži žaneho hərbsteho šłowa njepikle, a tak hu hərbste šłowa, kiž hu, tak dolho hač ho we Łužizy pola džělaju, tu klinežale, w jich domach wotmjelke. So tucži ludžo cži najmudrišchi njejšu, hnydom pytnješch, hdyž na nich pohladajch. Ale sčtodu tola nacžinja a po hwojim džele hərbstu rěcz sahubjuja. To pak tola njeje ničžo prawe, hdyž sčto do hwojeje macžernej rěcže ruba. Šdyž Němzy hwoju narodnosč a hwoju rěcz wschudžom, tež we wukraju, w Čzechach atd., hebi šđeržecz pytaju a my jim to sa šlo nimamy, dha chzemy wot nich wuknycz, tež hwoju macžernu rěcz hajicz a hebi ju ja pschichod sawěsczičz. To ho jara derje hodži. Wschědna rosmotwa njech je hərbstka. Šbčžnu staršchi tu hinať, potom je ho bórny popšlednje hərbste šłowo rěčalo. Šwěru njech ho hərbste cžasopišny cžitaju. „Šerbste Nowiny“ njedyrbjale w žanym domje pobrachowacz. Wone to sahłuža, niž jenož teho dla, dofelž hu hərbste pišane, ale tež teho dla, dofelž je žanych

druhich nowin na tajke krotke a tunje waschnje telko wjele s najwažnišchich podeńženjom je šwěta, kaž tež se Šerbom njenashonijch, kaž se „Šerbstkich Nowin“. Sa njedželke natwarjenje a powucženje mamy potom „Pomhaj Bóh“, kiž, hač runje hafle s nowišcheho cžasa, wopravdžity požohnowany kšód po hərbstkich domach kšodži. Chzemy wschě hwoje hərbste knihi a nowiny je wschěj hwěrnosčez cžitacz a tak hərbstu rěcz sa pschichod hebi sawěsczičz. To je hižo šrudnje dofelž, hdyž nětkole tu a tam w Šerbach dom ho potupi a swottorha, hdyž hu psches lěstotetki ludžo šwožowni žwi byli, a tajkich domow, kiž tak sanđu, jnajemy wjele, ale to by tola hnjercžirudnje bylo, hdy by po cžasju sčto do hərbsteje semje pschichol a ja hərbstej rěcžu ho prajchal a jemu by ho wotmolwilo: „Ta je tu něhdy ho rěčala, ale wona tu wjazy njeje“. Šdyž pak Šerbjo ju haja po pobožnych wótzow waschnju a ju trjebaju, dha wona wostanje, dha budžeja hərbste rjane šynki dale klinečecz s džěscžoweho rta, kaž s rta mučžneho schědžimwa, budža klinečecz pschi Łužiškich horach a we Łužiškich holach, budža klinečecz pschi wješketach a šrudnych podeńženjach hərbsteho luda. Potom ho dopjelni, sčtož je najch njesapomnity njebocžiczki špěwať Domasčka w lěcže 1883 w „Missionskim Bóhle“ špěwať:

Sčto dha budže sa sto lět
 Hiščeže widžecz tutón hwět?
 Ja a Ty, kiž něť tu hmoj,
 Těhdy wjaz' tu njeb'džemoj. —
 Ale hiščeže budže s Bohom stacz
 Šerbstki šyn a hərbstka macž.

Noshlad w hwěcže.

Sašo hmy lěto s Božej pozmozju pschekrocžili. Někotru krocžel hmy w nim cžinili, a kóžda njebe lóhta. Tola wjcho je ho šnješło, dofelž je naš Bóh na hwojimaj kschidžomaj nošyl a duž nam ničžo druhe njewubu, hač so ho Bohu džakujemy.

Rasch hərbstki lud mějesche w minjenym lěcže wullu a wažnu hwojatocžnosč. Macžiza hərbstka, tuto žohnjowanjapožne literatue towaštvo w Šerbach, hwojecžesche jutrownu šrjedu 1897 hwoj polštalětny jubilej. Psched 50 lětami bechu hərbžny narodnoschmyšleni mužojo hromadu šupili a ho do towaštwa šjednocžili, kiž mějesche hərbstu rěcz a myšl hajicz, sa cžijecz hərbstkich knihi ho štaracz a wšcho dobre w Šerbach podpjeracz; a duž tuto nowe towaštvo, kiž mějesche sa žyly hərbstki lud macžerne pschihuschnosče a macžerne starosče, „Macžizu hərbstu“ pomjenowachu. Towaštvo ma hwoje rjane mjeno we wschěj cžesčzi a je njewurjeknjomnje wjele dobrego dokonjalo a hərbstu myšl šbudžowale a hərbste mjeno šašo do cžesče pschijněšło. Runje 327,128 wschela-

kich knihow je Macziza roschëriła. Hdyž wopomnišch, jo štu tute knihi i wjetšcha w małym herbskim kraju woštale a tu što čitalo, widzišch, kajki džak Maczizy je stronu herbskeho luda hłučha. Zubilej šamónu što na třelëui wotdžerža, hdyž měješe k. kanonikus Herman i Wotrowa šwjedženšku rëč, w kotrejž Maczicžne štukowanje w rjanym pschednosčku wještajese. Na to što wšchitzy do stareho Maczicžneho doma podachu, hdyž bu na šwjatocžne waščnje tamjeń ja nowy Maczicžny dom položeny. Nowy dom budže pycha zykeho měšta, a je teho dla tež měščezaussta rada wješketa, jo što Maczicžny dom twari. Nětko hdyž to pišamy, što tam špëschnje ryje a kalf a pëšt woły a bórny budžeya nastawaze murje Šserbam pschpowjedacž, jo je herbstu myšl hiščezje žywa, dokelž je tajki wulki twar šwjecjz móhla. Wulžy witalcz wišaf by bylo, hdy by što pschëzy wjazy tajkich Šserbow namafalo, kiž ja twar Maczicžneho domu šwoju rufu wotewrja. Wužicž budžeya nowy dom wšchitzy Šserbjo móž. A rjenje tola budže, hdyž iměja Šserbjo tajke šwjedžišchëžjo, hdyž budže kóždy Šserb witalny a kaž domach. Tutón dom potom woštanye, a potomitzy hiščezje budžeya što w nim šhromadžowacž, hdyž tež štu něčzišchi herbszy wótzowzny jedny po druhim do rowa što lehnuli. Tež šaridžene lëto je naš jašo tajki šbudžowat mlodeho Šserbowštwu, pilny špišacžel a pschi tym pomizny šchëšëžijan, psches šmjercž wopušchëžil. Wëšche to Michal Domaščta, derjesašluženy duchowny Moščacžizaussteje wošady. Zehe mucžne čžëto wot šwjatow 1897 w rowje leži, ale wuššyw i jeho rta, jeho šłowa a špëwy a pišy, budža što čžim dlëje čžim rjenišcho selenicž. Tež na wo herbski narod šašlužbnu knjeni, loni wotemrjetu, čžemy tu i džakom špomnicž, mjenujzy na šararku Šafubowu, wudowu njebo šararja Šafuba pschi Michalškej žyřkwi w Wudyščinje, šobušaložerja a pschedšudy Maczizy Šserbskeje. Tuta knjeni, runjež i němškeho rodu, je i lubošëje k herbskej rëčzi, wšche šwoje džëčzi herbsku rëčz nawucžila, šchtož bëšche, dokelž w měčëže bydlešche, čžëžke doščž. W lëčze 1897 wona pola šwojeho šyna na Mjëškacžidšlškej šarje 90 lët štara wumrje. Tež jejne mjeno woštanye nješapomnite.

W Šakškej mamy dobry porjad, ša čžož na přemni měšëje šhwalba našchemu lubowanemu šralej hłučha. Natakšitwo wišaf pschëzo hiščezje malo nješe a na pomož podarmo wocžakuje a nima džëlacžerjow, kiž bychu plódnu rolu džëlali. Derje je, šo je i najmjenscha nekajku pomož w Pólškich džëlacžerjach pschijšchla. W měštach pak što wšchudžom i mozu twari. W Šipšku je universita ponowjena a wulki Plišnjowny hród šwottorchany a w Draždžanach što hiščezje pschëzo na wulkim nowym dwórnijšchëžu twari, kiž, hdyž budže dotwarjeny, iměje lëdma šwojeho runja w Němžach. To wišaf by wšcho dobre bylo, jeno što psches tajke twary što njeby telko džëlawyč

mozow i kraja do měšta wabilo, hdyž potom tež woštanu. Wulke powodženje, kajkež wot lëta 1804 šem wjazy bylo njeje, je loni kónz julija wjele džëlow Šakškeho kraja, kaž tež Šchlesyńsku a Čžëšku potrejchilo. Deschëž što dwaj dnjej nimale bjes pschëtorhnyjenja džëšche, jo rëčžnišchëža w hórškich krajinach wodu wjazy w šebi šdžeržecž njemóžachu, ale što žolny što psches lufi a pola walachu a wjele šchfody nacžinichu. W Šakškej je wjele ludži žiwjenje šhubilo a wjele domow buchu podmlëte a šwotnoschene. Šchfoda je wulka a budže hiščezje wjele lët šacžuwana. Tež herbski džël Wužizy bu wošolo Malešchëž a Warta jara potrejchëny a nekotry ratač je šwoju domšhowanku šwjecžicž dyrbjal pschi přibšnych bróžnjach. Wóh šwarnuj naš hnaduje psched podobnej šchfodu na pschichod.

W našchim šhëžorštwje šmy teho runja šbožowne lëto měli. Hdyž je mër, tam wišaf je tež šbože. Mjany nowy pomnik, pomnik njebo šhëžora Wylema I. je Šarlin doštal. Š wulkej šwjatocžnosčëžu bu tónšamy 22. mërza wotkryty. Wón je wopravdžita pycha zykeho Šarlina a šchtož je jón widžak, što njedžywa, hdyž hlyšchi, što je šebi pomnik tež 4 mill. hr. žadač. Šłowna štarošëž je nětko ta, kaf budže móžno, nušne wójniške kóžje twaričje a pjenješy ša to nabracž. To wišaf žane prašchenje njeje, što je ličžba němškich kóžžow njedokážaza. Pschëtož w pschichodnej wójni je što njebudže jenož na kraju ale tež na morju wožowacž. A šchto potom, hdyž kóžžow nimamy? Druhe mozy bychu našche pschëkupške kóžže, kiž nam i druhich krajow žyřobu pschivožujja a wot naš wumwožujja, šłojite a bychu našche mórške měšta potšëlale a hiščezje wójška na kraj wušadžale, šo by ša naš hubjenje doščž bylo. Duž drje budže šejm dyrbjecž žadane kóžže pschijwolicž. Tu bychu pjenješy šëpje naložene byle, hacž ša nekotryžkuliž druhi wudawš. W němškich kolonijach w Šfrizy tež pomału do přëdka dže, a kaž što šda, budže Němšta bórny móž wješketa bječ, šo je te šame šebi wudobyla. Študna powječëž i našchich kóžžow je šeptembra pschijšchla. Wëšche što mjenujzy torpedobot podnurič, pschi čžimž pjecžo matrošojjo a kóžžowy šomandanta, meklenburški přynž Wjedrich Wylem, wo žiwjenje pschidžë. Šrinž bëšche šakle 26 lët štary a jara lubowany woješki wjychi. Šo bë tež dobry šchëšëžijan, je i teho widžecž, šo wón, widžiwschi, šo žaneho wucžëta njeje, k jenemu matrošy rjeknu: Wuthowajëže što wy, ja žaneje drugeje nadžije nimam, hacž šo šbóžnje wumru. Š meklenburškej wječhowškej šwóžbu žyly němški kraj a tež Šserbja žarujja. Še tola Meklenburški wječhowški dom jenicžki wječhowški dom w Němžach, kiž je herbskeho rodu. Šdy bu herbski wječw Pschibislaw w Meklenburškej psched 8 lëštotetkami wot Šendricha I. podčžijnjeny, bu wón ja škala woštajeny a tutón herbski Pschibislaw je wótz něčzišchëho Meklenburškeho wječhowškeho

domu. S njeho je wjele sławnych muži wuschło a tež sławna žbniša, kralowa Loida, macz khezora Wylema I.

W **Nafuskej**, kiž je s Němskej spicheczelena, šylne wichory ludoweho roshorjenja sathadzeja. Anjezerstwo beshce wukas dało, so ma wot leta 1901 hem kóždy, kiž chze wyschšce sastoijnstwo sastawacz, kaž němski tak tež čzeški roshmicz. Sdnyž chzedža sastoijnizy prawje swojeho sastoijnstwa hladacz a so njechadža na tołmaczerjow spuscheczeč, dha wschal je tale wukasnja čziče rosmna. Tola Němzy, kiž su w Czechach jara se židami hromadže splečzeni, so tuteho wukasa dla roshněwachu, a duž w wichelalich městach njeměry nastachu, so dyrbjeshce polizija swoje brónje trjebacz.

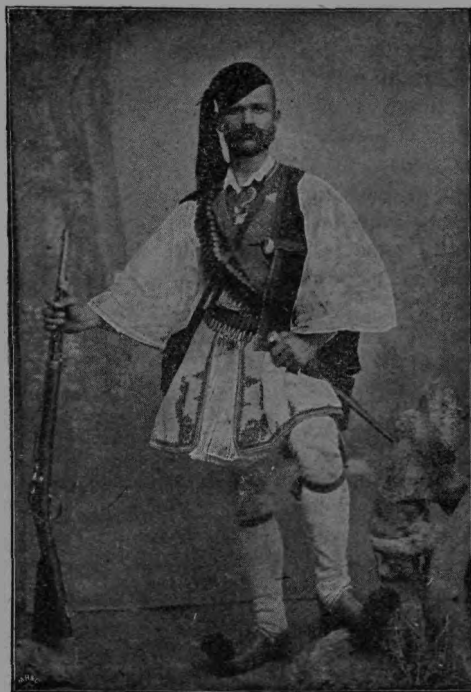
Madžaršta Injeni w narodnej draseže.

So tuta wukasnja Němzowstwu w Czechach ničo šchtodziej njemóže, je s teho widžecž, so je ju rakuski khezor, kiž je sam čzišeho němšeho rodu, sa dobru spóšnal. Šhto s tuteje hary dale budže, so prajicž njehodži. Najšterje pak so Němzy a Čzeška dohladaja, so su njetrjebawšchi so roshorili a so sašo směruja a nastaty ropot so sašo lehnje. Naš wschal tamna hara ničo dale njenastupa. Našymu beshce

němski khezor na manevrach we Wuherškej. Wadžarajo su jemu, kiž je swojej horliwej srecznivosczu jich wutrobny sa so dobru, s wulkej radošču pschivystali a jeho jara čzeščili. A našej khezor je tež sjawnje wuprajil, so je so jemu we Wuherškej jara spodobalo a so je wišo wójsko w dobrym rjedže namakał.

W **Botharškej** su sašo hrošny prozež měli. Jedyn woješki wšchi beshce tam holzu stónzowacz dał, dokelž wjazy wo nju njerodžeshce a beshce to psches statnu poliziju čzinił. Šchi sjawnym wušbudženju so wyschkej wina dopofasa, a wón bu tež sašudženy. To njejšu rjane powjeshče s Botharškeje; tola pak je lud žamon dobry a nješazeny a ma wěše rjanu pschichod psched žobu.

Griechišta a Turkowišta beshčaj žebi do wložow sajekej. Griechišta bu rucže šbita. Tole je, hač

Makedoniški wjednik.

runjež na Griechach tež ničo njeje, dokelž s molom to njejšu, šhtož su něhdy stari Griechojo byli, wulzy wobžarowacz; pschetož netko ma Turkowišta pola swojich wěrybratrow w Afiskej a Afrizy sašo wěstu nahladnošč. To pak je tež wulka škoda. Turka wostanje kwełacžny lud, kajkiž je pschezo byl, a hdžež wón nohu staji, tam je bórny žyly kraj pušty. Pschede wščem pak wón khesčezijanow sa pšy wobhladije a jich wutupuje, hdžež so jenož hodži. Wbošy Armenojo pschezo hiščeje pod turkowškim sathadženjom

šdyhujaja a šu europište wulkomozny podarmo na pomoz wolaki. Škónčnzje drje budže tež jich mēra polna a ša Armenow rjenšche čzašy pšchindu. Šchto š kupu Kretu budže, njeje hiščeže wēte. Škónčnzje drje šo tola po žadanju Kretiškeho luda Gričifkej pšchiczišnje.

Młody Kretiški.

Ruska mēješche wopyt rakufkeho a nēmškeho khezora a franzowškeho presidenty. Wschitzy tšjo, kiž jedyn po druhim pšchindžechu, buchaj na šwjedžēnšte waschujne witani, a ruski zar je šjawuje prajil, šo mjes Ruskej a Franžowškej šwjajš wobšteji. Šdyž zar do Pólškeje na manevry pšchindže, je wufas dal, šo šo pólška rēčž wjazy podkōčzowacz nješmē, ale šo šmē šo, haj šo ma šo w škulach wuczicž; jenož šo na rusku tež šabycz nješmē. Duž šu Polakam w Ruskej rjenšche čzašy wēte.

Franzowška wjcha w šbožu pluma, dokelž je zar prajil, šo je mjes Ruskej a Franžowškej wufki wōjnški šwjajš. Šchto na tym šwjajšku je, wšchal ništo njewē, tola šebi Franžowšoj myšla, šo š tutej pomozu Nēmžam Elšaf a Lothringšku wotdobydu. Dale nadžija drje pak jich šhebe. Franžowški lud wšchal šo nješchisporja a tež je šwojim lōdžštwom a wōjštom šo wjazy jara hordžicž njemōže. Wšcho je šo wo wjele pohubjenšchilo. Duž by Franžowška mudra byla, hdy by šebi jenož na to myšlila, fak šebi to wobarnuje, šchtož ma, a ša krajemi druhich ludow njestala.

Najhōrje je netko ša wbohu **Šchpanišku**. Šbezš na kupje Kuba šo njeda podukhycz. Wjele milionow pjenjes a wjele tyšaz ludži je šo hižo woprowalo a Šchpaniška je tak hižom khuda doščž. Šbezškarjo w pošlednim čzašu dale a bōle poštupujaja, dokelž jich Pōlnōžna Amerika podpjeruje a Šchpaniška na kōnzu šwojeje mozny šteji. Pšchi tym wšchem hiščeže Don Carlos, mlōdžina š nehdy wuczērjeneho kraloweho doma, šo hibacz pocžina, šo by šchpanišku kōnu na šo sežahnyl, a wōn ma tež wjele pšchwiškowarjow. Wšcho šo po tajšim na wbohi kraj wala a š čzežka drje Šchpaniška bjes šchodowanja wostanje.

Šendželška mēješche wulkotny šwjedžen, pšchetōž jejna kralowa, Viktoria, wowka najšcheho khezora, šwjeczešche 60 lētny jubilej šwojeho kralowanja. W lēčje 1837 pšchindže 18 lēt stara na thron a je hacž dotal šbože šwojeho luda na nim šwēru pytala. Duž tež ju luboščž žyheho luda wobdawaja, šchtož je šo šašo pšchi tutym šwjedženju pošafalo. Šaylna je Šendželška pšches šwoje mōžne lōdže a na morju šo š njej žana druha mōž mēricž njemōže. Ša lōdže maju Šendželčenjo pšchēzo pjenjes doščž, dokelž derje wjedža, šo w tym jich pšchewajaja leži.

To by to najwajžnišche š loššcheho lēta bylo. Wōh budže dale pomhacz. Duž dowērny šo jemu. Njech pak mjes Šserbami wostanje stara šerbška pobožnoščž, dha tež Bože žohnowanje njewumostanje.

Narodna šerbška drašta.

Na draštnym šwjedženju w Dražžanach w lēčje 1896 šmy rjanoščž šerbškeje narodneje drašty š nowa prawje šašnje widželi. Pōdla štejazy wobras nam tajku draštu podawaja.

Šorni wobras na prawizy nam pošafuje tšji družki š Wojerjecžanskich štron. Nad židžanej šutni wuhladašch bēly, rjenje wušchitwany šchōrčuch. Wokoło šchije šu rjane paczerki pšchiczišene, kiž šo na wutrobne rjenje šybola, a na hlowje štejazaj borta žy-lemu draščženju wēstu dostojnoščž dawaja. Na lēmizy hortach štej dwē katholickej hōlčžy, kajtež wokoło Šhrōščizy, ale tež w Budyšchinje šnajemy a widžimny. Šrjedža tuteju wobrasow mamy dweju heržow še Šslepeho, mlōdšcheho š hušlemi, staršcheho š kōštom, w bēlych knješlowaných kholowach a w kušchim pješlu š rubjaneho platu bješe wšcheho wudebjenja. Šsrjedžny wobras wofnamjenja šerbšku hōlčžku š Čzorneho Kholmžaja. Tajte šu na kvašach a kšchēžinach šdrasčene, wošebje pak tež pšchi jutrownym špēwanju. Nimo teho widžišch hiščeže šerbškeho braščku a šerbškeho bura še Šslepeho. Šo je tuta drašta, kiž na wobrasu widžišch, lēpšcha, hacž po nowej mōdže šchite a na čzłowjeka špōwšchane kluntry, kiž šu š džela prjedy froštorhane, hacž šo je prawje wobleczešch, je

Narodna herbiška drasta.

węste, a so łu rjeišche a człowjetej bóle pschiszeja, drje tež kóždy pschida. Ššerbjo bychu mudriſchi byli, hdyž njebychu w ſwojim draſczenju, kaſ tež w ſwojich počzynkach ſa zuſym łojili, ale bychu ſebi to ſwoje wobarnowali.

Mala wina, Wulka ſwada.

I.

Wodžezy je rjana wjeſta w ſerbskim kraju. Lu-
boſna rěčka ſwoje žołmiczki nimo ſelenych łuczkw
a płódnym polow wala, a w nich pluſkotaju czerſtwe

tu bydli ſo tež w najmjeńſhej khezzy derje. Naj-
wjeteſche kubło beſche Hanczez. Tam, hdyž móſt
pſheſ rěczku wjedze, beſche ſebi jo něhdy Hanczowy
džed rjenje wutwaril a netežischi wobſedzeſ, Hanczez
Zurij, beſche zny dwór hiſcheže porjeiſchil. Murje
ſo blyſchczachu, kaſ ſneſ, zyhel na tſeſche be i dalo-
teje Schleſynſteje a ſa najlepſchi placzeſche, a ſchtóž
by do hródže ſtupil, by prajil, wſche kruny bychu
na wuſtajeſzy najwjeteſchu kſwalbu dobyłe. Hanczez
Zurij pak tež wjedziſche, ſchto ma, a hdyž by psched
wjeczorom won ſtupil do dwora, by ſam pschi ſebi
prajil: Zurjo, ty maſch rjane kubło, ty ſo i kóždym
njeměniſch.

Ššerbjki dom w Włótach.

pschubi a druhe ryby. Š wobedu bokow rěczki ſu
ſtari ſerbszy wótzojo ſebi ſwoje domy ſnatwarjowali,
ſo bychu czerſtwu wodu ſa ſtót a ludzi bliſku měli.
Wjele domow we Wodžezach namaſch, něotre ſu
wulke, wobdate wot bróžujow a hródžow a w nich
bydla bohaczi burjo, pschetož pſheſ Wodžeczaniſke
pola a luſi daloſo a ſcheroſo njeje; druhe domy ſteja
ſame, a w nich živi ſo dželaczeſ, tkalz, wojnaſ abo
druhi rjemjeſlniſ. Subjene žiwjenje tež cžile nimaju
ani hubjenu warbu; pschetož domy ſu cžiſte a rjane
a ſchtóž pſheſ Wodžezny puczuj, ſebi wěſcže myſli:

Hanczowy ſuſhod tamnu ſtronu rěczki beſche
Čzochez tkalz. Žeho khezka beſche rěczzy pschiplaznjena,
ſo móžeſche Čzochez nan wokno wotewriwſchi ſebi
i woknjeteſtom won wody i rěczki naczerpacž. Dofelž
beſche Hanczowe domſte tež pschi rěczzy, móžeſche
Hancž to ſame dokonječ a huſto byſchtaj ſuſhodaj
ſebi takle dobry wjeczor abo dobre ranje prajiloj.
Čzochez džed beſche i Čzech ſem pschicžahnył, a teho
dla jeho Čzoča abo Čzeča mjenowachu, a ſo w ſwojej
khezzy ſprawuje a cžeſnje žiwjeſche. Hancž a Čzoch
ſo wěſo wot džeczatiſtwa ſem ſnajeſchtaj, dofelž beſch-

taj nimale jenał staraj. Hanczez Surij bu we wo-
hyczkę wożeny, Czochez Jan bu wot wowki na khri-
hjecze nošcheny, dofelz ʒo sa wošyczł tak rucze nje-
natkaje, kaž ʒo na hunje wumłóczy. W schuli Czochez
Janł derje wuknjeſche, Hancz bę na wuknjeje po-
mału, ale ʒa to by knjeſej wuczerzej kołbaſow na-
noſył a duž tež džeſche. By knjeſ wuczet ſchtu na
tafle wuliczič pichitaſał, by
Janł ʒa Surija wulicził a ʒa to
pomafku doſtał a tak mejeſche
Janł pomafku ʒa hłóđ a Surij
wuliczenje ʒa taflu, a wobe-
maj bę pom-
hane. Pjecza dwazyčzi lei
staraj ʒo wo-
baj ženjeſchtaj. Czech woſa ʒebi
khubu, dofelz ʒobu tkalzo-
wacz kóžda
njecha, a ʒwoje-
czelſche ʒwóji
kwaſ ʒeſ her-
zow a tytan-
zow. Hancz
woja ʒebi bohata
a hotowaſche
wulki kwaſ. Na kwaſu czi-
njeſche jemu
Czoch, kiž ʒo
na piſtanje wu-
ſtejeſche, herza
a hdyž bę kwaſ
nimo, chzyſche
Hancz ʒužoda
ſaplaczicz:

„Echto bych-
moj jemu da-
loj?“ męnjeſche
ł Harža, ʒwojei
mandžełſkej,

„10 nowych ʒlebornow, abo je doſcz 5?“ A wón da
5, a Harža njemejeſche ničzo na to prajicz. Czoch
ʒwoje 5 nowych ʒlebornow doſta a kupi ʒebi ʒa nje
nowu trunu na huſle, dofelz beſche ʒo jemu na kwaſu
ta jena pułka a jabórcza piſchi ʒebi: „Duž dha ſ naj-
mjeńſcha žaneje ſchody nimam, ʒo ʒym pola Hanczez
na kwaſu 5 hódžim huſłował.“

W Hanczez domje narodzi ʒo holezka, kotrejž
Marfa rekaſchu, a w Czochez domje hólczł, kiž ʒakub
rekaſche, a wobej džeſczy buſchtej wot ſtarſcheju lubo-
wanej a ſeſnaſchtej ʒo po letach rucze a prawje. Bjeſ
wobemaj domomaj knjezeſche męř a žadny rócžny czaſ
njeby ſaſchol, hdyž ʒakub njeby ſ Hanczez doma
wjazy hacž jedyn tyfanž ł ʒwojimaj ſtarſchimaj do-
nježł. A beſche

termuſcha, ʒo
ʒa tkalza
w Hanczez do-
mje pjeczeł
ʒobu pjecze-
ſche, piſchetož
hdyž Hancz
rad ani pje-
nježka nje-
wuda, dha tola
rad ſ kuchiny
potrjeblwym
ʒobudžełſche.

Eſwjaťki
beſche jara
czopło było.
Piſched wječzo-
rom wotewri
tkalž ʒwoje
wotnjeſchło, ʒo
by ʒebi ſ hli-
njanym horn-
zom wody na-
czrel a ʒo na-
pil. Ale, o

jederaſchło,
horneczł ʒo wu-
ſuže a wu-
padny do rēc-
ki, ʒo woda do
wicheč boťow
jenož tak leta-
ſche. To njeby
ničzo wo to
było. Ale ru-
nje w tym
wofomiknje-
nju wotewri
tež Hancz
ʒwoje wołno,

ʒo by ſ točenej ſchłenžu ʒebi wody nacžrel, a woda
trjechi jeho runje do woblicza, ʒo ſchłenžu puſchczy
a ta ʒama ʒo na kamjenju roſbi. Ma močžiku ſte-
jachu runje něfoťi młodži wjeňni, koťkiž ʒo wóťe
wuſmjachu, hdyž Hancz ʒwoju womačžanu hłowu
rucžiſcho ſ wołnom nuts ſeže, hacž beſche ju ſ woł-
nom wuťknył. Hancz to wuſklycha a piſchi ʒebi

Katholſki natwoženja a njewjeſta ſ Kulowſkich ſtron.

sawrjebny: „Brošcheriski tkalž tón, ja chzu jemu pokasacž, i wodu pluſtotacž; tón nicžo w rězy pytacž nima; rěka je moja a niz jeho. Tutse chzu plót tamu stronu rěczy pſchi jeho twarjenju ſežahnječ a jemu pučž do rěczy ſaracžicž.“ S tym hebi wodu i woblicza ſetrě. Wječor jemu nicžo njeſkłodžeſche, a ja to he Gaaža wopraſcha: „Schto dha czi je? he khory, jo ani kuſta njejeſch?“ he najprjedy wobaraſche, potom paſ jej wupowjeda, ſchto je i tkalžom poměl a pſchiſtaji: „taſ wěſče hacž hym ja Gancžez Surij, tkalž wjazy wodny i rěki čzerpacž njeſmė, njech ju druhdže čzerpa. Ja chzu tola widžecž, hacž ma taſki pſchiběžany Čzechar wjazy prawa, hacž ja, Gancžez Surij.“

„Njeroshněwaj he tola“, ſmėrowaſche Gaaža, „tkalž hnano nicžo ſa to njemőže. Hornečt je jemu wupadnyl. Wón ma ſam ſchtodu. Duž njeſapocžni žaneje hary.“

„Schto žónſke wo tym roſymja“, wrjebny Gancž, „ſtaraj he radſcho wo hrődž, hacž wo moju wěz; ſchtož hym prajil, to he ſtanye.“

Tajki he k mėrej poda. Taſo paſ na ranje ſtany, bėſche hebi tola hinaſ pſchemyſlił. „Njech tón krőčž hiſcheže je“, mėnjeſche a na wěz njebu wjazy ſpomnjene. Tola bu pſchecželſtowo mjeſ kublom a khežku nakažene.

II.

Njedželu po ſwjattach tkalž hebi wſchelate kuſti huſlowaſche, wjeſkele a ſrudne, na kaſtež he runje dopomni. Wotno bė wocžinjene, kaž w khežy, taſ na tuble.

„Hdy by tola tkalž radſcho njeſchto ſhmanſche cžinil, hacž tute wotudle ſidlowanje“, ſabőrbota Gancž, kiž w ſwojej iſtwicžy na kanapeju ležeſche, a nowiny w rukomaj dđeržeſche, „ani njedželu jenemu wotudly huſhod mėra njeda. Ja paſ chzu jemu pokasacž.“

Tkalž wſchaf bėſche nimale kőždu njedželu na ſwojich trunach trochu poſchtrabal a dokelž wěz roſynjeſche, njebė to žana hroſna hučžba, a Gancžezy bychu hewał i wotpohladom ſwoje wotno wocžinili, ſo bychu njeſchto i tkalžoweho doma ſlyſcheli a bychu rad poſlychali. Dženſa paſ tkalžowe hrače Gancža boleſche, a wón by he na muchu hnėwał, hdy by žana i tkalžoweho doma k njemu pſchilecžala a wón to wjedžil, ta je i tkalžoweho doma. Ahwilu pő iſtwije ſahorjeny horje a dele khodžeſche, potom paſ wotcžinjene wotno ſapraſny, hdyž bė prjedy hiſcheže i wotnom won ſawołał: „Schtož chze huſlowacž, njech na rejwanſku kubju dže, mėrnym ludžom paſ njech mėr njeſafny!“

Tkalž to ſlyſchi a hebi myſli: „S bohatym a hewał dobrym huſhodom chzu pſcheſjene byčž“, a powſny huſle na hojžik.

Nėtko paſ pocža jeho mały ſakub mału harmoniku cžahacž, kiž bėſche jemu jeho kmőtr i hermanka ſobu pſchinjeſł, a Gancžez Marka na jeho piſtanje rad poſlychaſche a duž ſakub i žylej mozu ſa ſwoju harmoniku cžahaſche.

Tole Gancža žalőknje ſamjerſa, myſleſche hebi, ſo je tkalž na tym wo winje.

„Wy cžėſki žyganski prał, nicžo njemőžeče, hacž haru hnacž. S mėrom, ja praju, abo hewał cžinče, ſo i naſcheje wſy won pſchiudžeče. Do žyganow ſlyſcheče a niz do cžėnueje wſy“, taſle Gancž pocža i žylej ſchiju rejicž.

Swoju cžejč hebi tkalž wajeſche a hebi ju ranicž njeda. „Telko cžejče, kaž Gancž, tež ja mam, a he wot njeho je wſy wuhnacž njedam, a ſchtož ja w mojim domje cžinju, je moja wěz“, wotmolwi tkalž a ſačžini ſwoje wotno. ſakub položi harmoniku do bofa, dokelž bė wſchőn wuſtrožany dla Gancžoweho wolanja, a Marka plakaſche a bėžeſche plačžo dom.

Nėtko bė njeſchecželſtowo hotowe. Gancž bė na tkalža ſly, a tkalž hebi wjazy nicžo wot Gancža lubicž dacž njechaſche.

Gancž da cžėſli k hebi pſchinėč a tón ſežeje plót tamnu ſtronu rěczy, ſo bė tkalžowy dom wot rěczy wotrėnjeny. Hdyž bė plót hotowy, he Gancž wjeleſche a mėnjeſche „nėtko ma tkalž ſa ſwoje pluſtanje a huſlowanje njeſchto“; tkalž paſ he hnėwaſche a, hdyž bė cžėſla woteſchol, wſa hekeru, roſruba plót, ſo drjewe po wodžicžy plumaſche, kaž male cžokmiki a haſle na mlynkež wodowym cžėſalu wižajo wotſta.

Ssobotu na to ſtupi Gancž k mėſchėzanſkemu rėcžnikaj: „Njėſ rėcžniko, njeſu ſkőržbu.“ „Poſhynče he a powjedaječe“, witaſche jeho rėcžnik a tyſnje hebi ſtote nawocžni a wſa priſu a myſleſche hebi, „to je ptacžt, kiž ma „wjele ſlotych pjerkow, poſkobajmy jeho kručze“. Wótſje paſ rjėny: „Duž powjedaječe kſchindu, kiž wam cžinja, pſchetož to ja do prėdka wėm, waſcha wěz je prawa, wy njetrjebawſchi njeſkőržicze.“ „To bych hebi myſlił“, pocža Gancž rėcžecž, „ale prawo ma prawo wotacž. Hlajče, huſhod Čžoch he rėcžki mozuje. Wona paſ je, kaž wjele jeje pſchi mojej ſahrodže leži, mojemu kublu pſchupſhana. Włoj džėd je hižo tam ryby a raki kőjil tkalžez njemėjachu na nej žaneho prawa, a nėtko je mi Čžochez tkalž plót ſwottorhal. Tu wěz dam wam do ſkőržby. Mėnicze, ſo dobudu?“ „To by ſmėchnje bylo, hdyž njebyſcheže dobyli. Waſcha wěz njemőže prawišcha byčž. Popiſam kuſt papjery — a wy ſeže dobyli“, ſwėdczeſche leſežowy rėcžnik. „Duž dha cžinče to ſwoje a budžeče tu božmje“, rjėny Gancž, a he wſchőn wjeſkely wotžali. W duchu hižo widžeſche, taſ tkalž pſchėhraje a dokelž kſōſny ſaplacžicž njemőže, khežu pſchėda a wón ju kupi a taſ jeho wotbudže.

Tkalž hebi tež rėcžnika wſa. Tež wón dyrbeſche po rėcžnikowym ſwėdcženju wėſče dobhečž. Al prozeſ

ho sapočja. To bě starošće polny čjaž. Szwědkojo ho hromadu honjachu, wobsební knježa s aftami a pšami, nawoczi na nohu won jěšdžachu a rěčku wobhladowachu, termije ho wotdžeržowachu, šwědkojo šwědkžachu tak a hinaf, jedyn, so šu Hancžezny ryby a rafi w rězy lojili, drubi, so šu kfalžezny w njej schaty tunkali, třeci wjedžachu, so šu ho Hancžez a kfalžez hušny w rěčžy kušale a mějachy jenake prawo, a pjenjeshy ho s Hancžez a kfalžez doma do města nošchachu.

„So tola nješny płocził wostajil“, by kfalžowa husto šafdychnyla, „ja čzi tola radžach. Nětko šmój hižo šwoje nalutowane pjenjeshy do města šnošpłoj, a wjazy budže ho hiščeže žadacz. Škóncžnje se šwojeje kšěžki jako prošcherjej won pošdžemoj. A šchto potom, njeje čzi žel našeho Šakuba?“

„Šmėruj ho“, by tehdy kfalž rješt, „mój wšchat dobydžemoj a wšchě kšóšty šo namaj šafu šarunaju, pšchetoz prawo je pšchego darmo, kaž naju rěčžnik praji.“ Kfalžowa pak by šebi hylšy šetrěla a na šwoje džělo šchla, ale wošnje by pšchego wjele štyška měla a jej by byle, jako so s mužom a džěščom prošcherkřuda s domu dže a njewě, hžje ho wobrocžicz.

Wo dolhim čjašu pšchindže wušud. „Něka šlušcha“, tak šudžechu wyschnošez, „Hancžej a w tym je wón dobył, plót pak pšched kfalžowu dom ho štajicz nješmė, a w tym bě kfalž dobył. Kšóšty mataj wobaj nješcz. Wušud ho Hancžej njelubjeshu, pšchetoz, hdyž tež jeho kšóšty njepowalichu, plót budžeshu rad šezahnycz dal; hake s teho bychu wšchitzny widželi, so je dobył. Nětko pak tola nješmėdžeshu. Duž ho žalošnje šlobjeshu a domjazny dyrchjachu jeho šloby čžucz.

Kfalža pak wušud čžim bóle trjehi. Kšóšty wšcho jeho šamoženje špóžerachu a wón dyrchjeshu kšěžu pšchedacz. To běchu šrudne dny, kiž sa njeho nastachu. Wšchón šamylšlenny pšchi štale kšajeshu a wjazy křocz ho pšchehlada, so ho wšchě nicže roštoržechu, kfalžowa plakacz njepšchesta a mały Šakub bě wšchón štruchly a, hdyž by jemu Mārka šchto pšchinjěšla, jemu nicžo njekšłodžeshu. Kupž kfalžowej kšěžki bě Hancž. Tši šta tolet jemu na šlido šnašadža a 300 tolet mějeshu kfalž na šudništvo ša prožekš wotwjeshcz. Duž ho šebra a se žonu a džěščom dalošo prjecž čžehnyeshu a jeho dom, w kotrymž běšchaj nan a džěd šwožownje žiwaj byl, pšchindže do Hancžez wobšedženištwa, a tón štyka do njeho štaru nadobu, so tam ničto wjazy s wofna won šebi wody njenačžerashu ani ničto tam wjazy njehušlowašhu.

III.

Lěta ho minychu. Wo kfalžu ničto nicžo njepwjedashu. Šchtož je ho s woczow šhubil, tón je tež bórny šabny. W žykej wšy by Mārka šama

drubdy na kfalžez Šakuba ho dopomnila, s kotrymž běšhu pšchego tak rjenje hrajšala. To pak běšhu wšcho.

Hancž mějeshu nětko měř pšched kfalžom. Tola so dyrchjeshu plót wostajicz, jeho hřebjashu. Ras w křoczny wšchitzny burjo šedžachu. „Hancžo“, počža šušod. „To šebi tola myšlit njeshym, so seže ho wot šucheho kfalža wukalacz dali; škóncžnje je wón dobył; pšchetoz plót je tola prjecž.“

„Wón a dobył?“ wrjeshny Hancž jemu napšcheczjowo, „ty kšajesh, a ty ho njekšwal pšchede minu. Šdy budžich pšched lětom njemjelczal, by dženkša w jaschwoje šuchi kšlěd jědł, město so nětko tu wulle šlowo wjedžesh a na mnje kšlamu rošdajesh.“

„Šchto? w jaschwoje? Šchto je čžinił? Wo-wjedajcz“, tak wšchitzny ša šlidom kaž s jeneho rta ho prajchachu.

Šušod, Wortlez Mōts, ho wuštrōža, tola pak mjelčeshu, dolež čžišeho šwědomnja njemějeshu, a bě s pokojom, so Hancž dale nicžo njeprajeshu, a so budže mjelčecz, wón wjedžeshu, hewal by ho tež na njeho wjele prajicz hodžalo. Šwona šejšada pak mějeshu po tychle šlowach bórny kōž.

Šněwny Hancž domoj džěšhu, hněwny šlawashu; wón počža ho šlobicz na šwoju mandželštu, na šwoju holecžku, na šwoju čželedž a na šwojich šušodow. Duž tež ničto wjazy wo nim nicžo wjedžecz njeshashu, a kōždy jemu s pučža džěšhu. To jeho čžim bóle mjeršashu a duž běchu jeho puče do křoczny hušezjeshu a hušezjeshu.

Mandželšta by prošyla a warnowala; hižo do šwjatola by jejny Šurij w křoczny šedžal. Tak na šuble džěšhu, kaž džěšhu. Šola ho prawje njedželachu, žito ho husto w pjawošči ša šmėšhny tuni pjenješ pšcheda, na šubko pšchindže přenja a druha hypotheka, a Šurij pijeshu a pijeshu, hačž jeho žiwienju šmjerež kōž njeshžini.

Šchto nětko se šawostajeny? Šubko bu pšchedate; jenož kfalžez kšěžka mačžeri a Mārzy šawosta. To běšhu šrudne pšcheshdjenje. Tola Mārka by husto mačž šmėrowacz pyšala a prajila: „Mjerudž ho, wšchako šym šrowa a šym wušchitnje šchicz nawulla. Ša čžy šchicz a šebi tello warbujy, so šmėju s tobu došč. Šdyž šny hačž dotal na šuble wjele ruma měloj, šmėjemoj tu drje mjenje, ale tež hiščeže došč, a Šóh naju tu wěčže njewopušchizi.“ Tak tež běšhu. Mačž drje šabycz njemōžeshu, so wjazy šublekka njeje, ale hdyž by Māržyne wješele woblicžo widžala, a jejne trošchitne šlowa šlyšchala, by tež dobreje myšle nabyła, so ho jej šchpatne bydlo po něčžim runje tak ljubjeshu, kaž přjedawšchi šublekški dom. Na džěle Māržy njepobrachowashu. Šchtož šchto mějeshu, by rad pola njeje džělačž dal.

IV.

Mārka bě wotroška a mačž ho šestariła.

Běšče jašo hujatkovny tydženi. Šsrjedu po hujatkach běšče ja zylu wješ wažny džen, pschetož tehdy měješe ho po wotemrjeczju swojeho wobšedžerja przedawšeho Šanczej kublo na pschepadžowanje pschewanacz. Dolho wješni hłowu hromadu tytachu a hudachu, šchtó mohł pjenjes došč męcž sa najrjejšče kublo wo wšy. Ženi hudachu na kuježeho najeńka hušodneho rycerškubla, drušy na bohateho rěšnika i męsta, ale i wješnych žebi ničtó na tajše kublo šwěricž njemóžesche.

Pschepadžowanje ho šapoczja. Mjes wschelafimi šnatymi běšče tež jedny wobšebny mlodženz na pschepadžowanje pschijel. Ničtó jeho njemaješče, a wón tež i nišim ho njewitaješe. Šnježni najeńt šadžešče 40,000 toleř, rěšnik 41,000, tšeczi męšchczjan 43,000. Šedyn drugeho cžerjesche hacž do 49,000 toleř. Duž stupi zušy mlodženz, kiž bę dotal mjelczal, do předka a hacž 50,000 toleř. Ničtó taš wšyško njechaješe, a zušy bę wobšedžer něhdušcheho Šanczej kubla.

Šhromadžijna ho rošbęza a wješni žebi hłowu šamachu, šchtó mohł wošebny mlodženz byčž. Šo Cžoch rěka, bęchu drje na pschepadžowanju nashonili, ale i wotkal je a cžej i šyn a šchtó hewak, to ničtó wušlędžicž njemóžesche. Mjes tym paš nowy wobšedžer hwoje kublo wobšydnny, nušne rošfawowanja da, a kóždy widžesche, tón hošpodaricž rošyni.

Mjedžela po hujatkach bę lubošny džen. Marka ho popořdnju do šahrodny poda. „Šlej, macži“, rjekny wona, „njewjebelišch ho na mojič rózicžkach; rjejšče ani kral nima a duž žebi myšlu, šo hym šama kralowa. Mi ničžo k šbožu njepobrachuje.“

„Šaj, Marka, špokojna šy, a šo šy rózicžka mojejho žiwjenja, to tež wem. Duž ho tež ja i kóždym njemęnjam. Wóh šwarnuj cže a šaplacz cži wšchu mi wopofašanu luboščž“, a i tym macž hwoju džowtu k wutrobje ščeže.

Šdyž bę ho Marka rukomaj maczerje wuwinyla, dohlada ho, šo pschęd njej wošebny mlodženz stejeseče.

„Přochu wo wodacže“, rjekny wón, žebi kšobuf šczahnywšchi, „hdyž hym macž a džowtu myli“, a pschi tym hladaše i wulšim špodobanjom na Marku, kiž wšcha naštróžana šady rózoweho ferka stupi.

„Ššym wašch uowy hušod“, rčžesche mlodženz dale, „a hym wšchón wjebeli, šo šnem waju šejnacž a šo we waju bliškocž i bydlu.“

„To ja waš“, wotmolwi Marka, „dale wulka cžesč njeje; pschetož mój šmoy šhudej, a nimamoj ničžo, hacž tutón domečž, a mamoj še hwojej ruku žebi wšchędny šhlěb šašlužicž. Wy dyrbicže bohatšcheho šnajomštwja hladačž“, a i tym ho Marka wobroczi, a ho k domej nastaji.

„Niž tola“, šadžerža ju mlodženz, „woštańcže šhwilku. Ša přemi křbcž i wami njerčczu.“

„Niž?“ džiwaješe ho Marka. „Ale ja njebych

wjedžala, hdy hym wošobneho kuješa widžala.“

„Marka“, padny jej Cžochez mlodny kuješ do rččžow, „njewěcže ho na kšalžez Šakuba dopomnicž, kotremuž šče něšotru dobrotu wopofašala? Wobhladaječe jenož na mnje!“

„D, tajti džiw! Nětko waš šnaju! Šaj, wy šče Šakub, ach, mőžach waš pschepojnacž! Wašchej woczi stej tej šamej pscheczelnaj a lubošnej. Wóječe do naju doma, macž budže ho wjebelicž — tola — ach ně, njekšhodžče k nam; my šmy šhudi, wy šče wošebny a bohaty a wo naju domečž a towarštwu njerodžicže!“

„Niž taš, Marka, domoleče, šo šobu du“, přošchese Cžochez mlodny kuješ a džesche šobu nuts.

Tam bęchu nětko cži tšjo hromadže. Šakub powjedaješe, kaš je še šaršchimaj do Cžech cžahnyl; tam je nan kšal a ta wěž je šchla a bórny je žebi wjazy kšalných stolow kupil, hacž je malu šabriku šaložil. „Ša paš šam“, powjedaješe Šakub, „šym na ratarštwu wutnyl, na cžož męjach najwjazy lóšchta. Nětko hym šem pschichol, šo bych tu ratar býl. Šjenjes mam došč — jenož jene mi pobrachuje, a to mi dacž, we wašchej mozny leži“, a i tym ho k Marky wobroczi.

„W mojej mozny“, ta štruchla wotmolwi, „ničžo njeleži; ja hym šhuda šhęžkašta holza a nimam ničžo, šo bych daš.“

„A tola macže wjele“, rčžesche Šakub dale, „pytam hošpocy a mandželšu a ta dyrbišch ty byčž“ — a i tym ju do hwojej rukow šamkny.

W kšalžez domje bęchu tšjo šbožowni. Ššlónžo ho rjenje šhowaješe, jako wšchitzy tšjo k rččžy štipicchu.

„Płocžika“, Šakub rjekny, „tu žaneho wjazy njetriebamy, a dla cžetpanja wody ho wěcže kšalžez dom a kublerjež dom wjazy njemnjepšchczeli.“

„Ně“, Marka jeho ruku džeržo, rjekny, „mošcij chzemoj twaricž k dopomnjeczju na to, šo je Wóh naju hromadu šwjedł a šbožowneju šcziniš.“

Wboha šhrotka.

Šyma tšchęška; na kęchowje
Cžepi kurjo šhrotka,
Šsedži na macžetnym rowje
A taš šrudnje šawola:
„Štawaj, macži, škota macži!“

Luby nan tón doma njeje,
Mazochi ho boju šleje;
Wšj nam domoj šatepicž
A mi ššibtu wotkřejicž!“

„Sadźewa mi horjestače
Skalotwjerda pjerščež a klačže,
Njem'zu s tobu domoj hičž,
Khleba kracž a satepicž.““

„Suhu, maczi pohrjebana,
Ssmil ɣo, skota, lubowana,
Stań dha jeno tónle krócž,
Wotanki našču czoplu hródž!““

„Tujka wboha czwilowa,
Słote džęcžo, wšchat mašč nana,
Wšchat ɣy jemu hiščęže w hódž,
Temu k wutrobje ɣo kłócž!““

„Wóh wě, hđže mój nanč ɣo wije,
Mazocha mje spochi bije;
Maczi, maščli městacžko,
Tu njech k tebi lehnu ɣo!““

„„Dólbiko, duž lehń ɣo tudy,
Zow ɣo minu tvoje trjudy,
Točž ɣo, točž ɣo pod mój kšičž,
Pšchi mni, na mui derje spišč!““

Syma tšchěsta; na kęrchowje
Gzepi kırjo ɣyrotka,
Spi tam na macžęntym rowje
Gžiščinko a njewoła.

Bože hwězki blyskotote
Wumozenje křwaja,
A ɣwětku jich macž horjewšate
Szwowe džęcžo wofoscha.

S. Sejler.

Wojowanje s bytami w Španiskej.

W póhanskim romskim kraju naštachu w czachu, hđžež stara pózčęwosęž ɣo šhubjowacž počza, křawne wojowanja ludži bjes ɣobu abo ludži se torhazymy šwerjatami w wulkich theatrach pšchihladowarjam sa šabawu. Wulke theatry, amphitheatry mjenowane, ɣo twarjachu, do kotrychž mjele tyɣaz ludži džęšęche; haj do jeneho džęšęche 80,000 pšchihladowarjow. Lawki, jena trochu wyšęhe druheje, wobdawachu wulki s pęškóm pošyppany dwór a tam mějachu nětko jecži s teɣafami na ɣo, abo na lawy a tigrы abo mjedwjedže hič a wojowacž a lud by pšchihladowacž, kač ɣo křuzuja, a by na tym ɣwoje mjęjele męł. Křęwešęzijanska wěra

je tutym křawnym šabawjenjam napschęčęwšo džęłala a je wotštronila hač na hrosnu powostanku tamnych wojowanjom, na wojowanje s bytami w Španiskej, kiž hiščęže džęnka wobšteji. Wyki, kotrež ɣo pšchi tutych wojowanjach trjebaju, ɣo najprjedy 5 lęt pšchi stadle na ščęrolich Španiskich ladach — ščtwórtly džęł znyjeje Španiskeje je njewobdžęłany — pašęja, a paštęrjo a wulke pšy je pšchi stadle džęrža. Ma ɣo był sa hry trjebacž, dha ɣo s lešču popadnje a ɣo do pšchitwarka pšchi theatře stejazym dowjedže. Tam jemu najprjedy 48 hodžin hlodu tradacž dadža a jeho s lebijemi lohko šranja jo by prawje džimi do theatromeho dwora, kiž ɣo arena mjenuje. puščęžęny byl. Tuta arena, s pęškóm pošypšana, je kulojta, wokoło njeje je 2 metraj wyšoka murja a šady njeje kolo wokoło ɣu lubje sa pšchihladowarjow. Hđž ɣu pšchihladowarjo ɣo šhromadžili, přäsidenta teatra šnanjo da a truba šaklineži a nětko ɣo wojowarjo do czaha

festupawšchi do areny stupja. Esu to tak mjenowani pikadorojo, kiž maju kufchu lebiju a na konjach ředža, a torerojo, kiž řu řeřchi, a maju kije se řařhibnjenymi wótrými hocřkami. Na to řo řnamjo da, hróđž, hđžež řu byři, řo wotewri a džiwi byř na arenu wulecži. Wón řo se wřchej mozu džiwije rujo do jeneho ř tych jěřdných da a pyta konja ř rohomaj rořpróč a powalicž. Tutón wotomil jěřdny wužiije, řo se řwojeje lebiju byta na řhribječe řrani; moricž wón wón hiřcheje njeřmě. Ze byř konja na řmjereč řranił, duž čži torerojo, kiž řu řeřchi, ř čžeřwjenymi řhorhojemi wječluja, řo byřu byta wot konja wotčahnyli a na řo řczahnyli; a nastaji řo wón na nich, duž rucže přcheř murju řkocživři ři wukhowaju. Wjeř tym jěřdnemu na drugeho čžeřřweho konja pomhaju, a to tak dale dže, hač řu wřchě konje řtóuzowane, abo hač řu řo přchihladowarjo na čžwilach wbohich koni do řyteje wole nahladali. Wóčnje byř pař do čžařa wuřtawarž, dha čži torerojo řo řa to řtaraju, řo byta řařo džiweho řezinja. Woni mjenujuj řróřte želeřne kijeřchi ř nařhibnjenym kónzom do njeho řařčtapja a w nim težaje wotaja; čžim bóle řo něřto byř prózuje, tute kijeřchi wottičařeč, čžim řłubje wone do mjařa řalěřu a čžim wjařu bolowčřow wone na-čžinja. Haj huřto je na kónčřku tež něřčto półura, kiž pod tožu rořbuchnje; kaje řalořne bolowče řyrbi potom tajki wbohi byř mēčž, móže řebi kóđny řam myřlicž.

Esu něřto konje přčetrjebane a je byř naj-džiwiřchi, duž najwařniřchi wojowar wuřtupi, tak mjeno-wany matador; a tón ma něřto nadawř, byta řtónčnje ř lebiju moricž. Wón ř čžeřwjenymi rubiřčkami wječluje, řo by byř na njeho řchł, a potom hlada, řo byta se řwojim kuřchim teřakom do wutroby řrechi. To řo druge řu na meřeče radži, druge řu pař hařle na řtečji a řčtwóřty řař. Mjeradži řo jeho řaknjenje, dha přchihladowarjo jeho hanjo hwiřdaju, radži řo, dha ř rukomaj řleřtaju. Byř pař, wřchón řrawny ř wjeře ranami tyřčeny, džiwi tam a řem hanja, hač řtónčnje padnje.

Tole wřcho je řnawo na 1/2 hodžiny řařo. Duž něřto řpřchaj mulow na arenu přchijědže a morweho byta a wřchě morwe abo na pół morwe konje ř areny wlecže. Konje řo řahrjebaju, byřkowne mjařo pař řo řa tuni pjenjeř hjeř ludži rořpřcheda. Byta arena řo ř pěřřom pořřpna, řo řana řrej wjařu wđžecž njeje, a řuba řatrubu a něřto řo řa řama wěž ř nowa řapocžnje. Přchi řenym jeničřkim přched-řtajenju řo huřto 8 byřow a na 30 koni řtónzuje. W řandženym řeče řu w řčpaniřkej přchi tutyř wojowanujach 1213 byřow a 5736 koni řtónzowaných, přchi tym meřachu čži wojowarjo a wořebje matado-rojo dobru warbu; haj najřławniřchi mjeř nimi je to řeto 245,000 řr. warbowal.

Tute byřkowne wojowanja, kiž maju řo we

wjeřchich wřach řa řeto junřróčž, w meřtach wo tydžeř junřróčž, haj w Madridže kóđu njeđželu a kóđu řčřwóřřk, řu řrudna powořřanka póhantiřch hrořnowčřow. Čži wojowarjo — a temu ludžo ř radořčřu přchi-hladuja — řwoje řiwjenje wařa. Huřto řo řtanje, řo byř jeneho tyř wojowarjow na rohi wotnje a jeho ř muri přchipřeje a řatolčeje. Ze wojowar pół morwy, jeho ř areny do póđla řtejazeje řapalki do-njeřeja, hđžež řo ř pořłednim wolijowanjom wobřtara a potom wumře, a hjeř tym wojowanje dale dže. Najhóřřcha hrořnowčž tola tež je, wbohe řkocžo na wřchě móđne wařčnje čžwilowarč, hač řo řtónčnje wudyřha. Konjom byř huřto ř rohomaj do řrjucha řajědže, řo řo čžřewa wuřřdnu a wbohi kón tam tajki řnawo na 1/4 hodž. řeži, priedy hač kónž wotnje. A řčřto řo na tajřch hrořnowčřach řabami? Wohačži a řhubži, řtari a młodži, a wořebje řo řónřke ř tutym přchedřtajenjam čžiřččza a na řubjach ředžo řwoje řłóđke wěžu jědža, hdyž delřach wbohi řłót w řmjertnej čžwili wola a ruje; haj huřto řo přchihladowarjo wóřtje řmēja, hdyž řo mřejazy kón ř kópanjom wobara přched byřom, kiž řo na njeho wali.

Na tutyřch hrach lud twjerdže džeřži a řebi je rubicž njeđa, haj řawo w řranzowiřkej řu ř tymi hrořnowčřeni řapocželi. řčpaniřki lud pař, dořelž tajke hrořnowčže haji, njeje wobřarowarč, hdyž řo jedny řraj po druge řu wot njeho wottóřnje.

Turkowřti prožeř.

Bohatty Turka, Ali Effendi, meřeřche řtóřžbu. Me jeho wěž bē řařčmjatana; duž jemu řudnik řjekny: „Gözüm (moje wóčřo), tvoja wěž je řubjena; ja móžu ju jenož na tvoje řeřřche rořřřudžicž, hdyž mi řto wěřřhóđnyřch řwěđřow pořtajiřch, kottřž wobřwědčza, řo řinal nje wjedža, hač řo řy ty řrawy řnjeř tyř kubřow, wo řotřež řtóřžijch.“ řtóřžnik wotěřđže, dyři na řwoje čžolo a přčemyřřlowařche řebi, řčřto řnawo je řudnik ř tymi 100 řwěđřkami meři; přčetož Turka řa řłowami přčezu něřčto pyta. ř molom bē w nim wřcho řařne. — Wulki řwjedžeř, Weiram mjenowaný, řo bližeřche. Ali Effendi do řuchiny řhwatařche a řuchareje přčitařa, řo by řa řudnika Bairamtyřanz napjeřł, ale řrawje wulki, kiž meřeřche po turkowřkim wařčnju do wjeř řtřiwóřčatyř řřibow rořřřaný byčž. Tajřch řřibřow dyřbjeřche řunje řto byčž a do kóđbeje řu čžiřče nowy řłoty pjenjeř řa-pječženy. Wřchón wjeřeky Ali Effendi ř tyřanzom ř řudniřkej řhwatařche a přčitařa řudnikowemu řłowowniřkej, Osman Agha řebi na meřeče ř řwojemu řnjeřej do řřřwy donjeřč. Tola přčekřepany Osman Agha na meřeče myřłeřche, řo ma ř tym wulřim tyřanzom něřčto wořebite byčž, a duž řřradžu jenu tyř 100 řřibřow přčepyta, namka řłoty pjenjeř, tyřny řón do řařa, a řje řřibřu; te řbyřřne 99 řřibřow hro-

madu sekurwa, so ničžo widžecz njebė. Tola jeho wabjesche, to hame hišcze i jenej druhej skibku spytacz; a hlaj ta wěz džěsche a te sbytkne 98 skibkow ƚo hišcze hromadu ƚunycz hodžachu, bjes teho, so by sčto widžecz bylo. Tež druhi skoty pjenes pschindže do saka a skibka do brjucha. Haj to hišcze tšeci krcž džěsche — ale nětko bė na kónzu. Tylanz i jeho 97 skibkami ƚluzomny nětko horje k ƚudnikej nješesche. Bórny mješesche ƚo w tej wěz ƚudjenje. Šswojeho dohycza wěsty ƚo tam Ali Effendi poda. Ale ƚudnik čzinjesche starošcžiwu wobliczo: „Wzum (moje wóčžo), tvoja wěz steji hubjenje; ja ƚym tebi tola nawdał, 100 ƚwědkow pschuwjesč, ty pak mješesche jenož 97 ƚwědkow swjesč.“ „Wallah billah! knježe“,

wobtruczji Ali Effendi, „ja ƚym 100 ƚwědkow pschuwjedł.“ „Ale ja ƚym jenož 97 licžil.“ „Sa ƚym pak 100 ƚwědkow pschuwjedł a ƚluzownikej Dšmanej pschepodał, so by jich k tebi dowjedł.“ Šsudnik do rukow klesčasche — a Dšman Agha fastupi. „Dšman Agha“, počza ƚudnik khtun, „sčto ma to refacz? Ali Effendi praji, so je do domu 100 ƚwědkow pschuwjedł, kiž mješesche ty ke mni horje dowjesč, a ja ƚym jich jenož 97 nalicžil.“ „Knježe“, wotmolwi Dšman Agha pokorny, „ty rēczišch prawje, ale Ali Effendi rēczi tež prawdu. Wón mi 100 ƚwědkow pschuwjedže, ale tšjo mjes nimi bėchu tajzy stari a ƚlabi, so wjazh po sčhodže horje njemóžachu“. Takle porēcza a — Ali Effendi ƚwoju stóřbu doh.

Michał Domašča

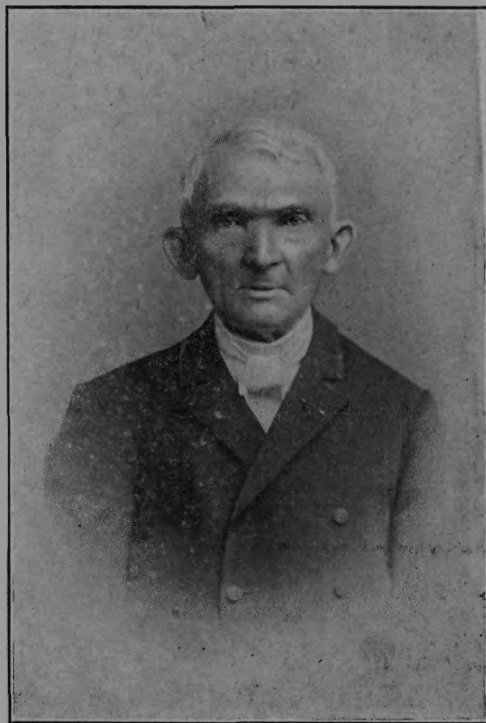
† 7. junija 1897.

Štoro kóžde leto našchemu lubemu Šserbowštwu nowe czeže ranj sbije. Jedyn po druhim našichj staršichj ƚerbšichj wótcžinzow, kiž na kónzu přenjeje połožij tuteho lěštoterka tehdy storo mřejaze Šserbowštwu k nowemu žiwjenju šbudžichu, naš wopusčezuje.

Šažo mamj tu wo jeneho žarowacz, kiž je našeho luda ƚwěrnj ƚyn byl, a kiž je i lubošnym ƚłowom, se žohnowanja-poknym pierom a skutkom sa Šserbowštwu wustupowawšichj, je na modleškej wutrobje nošyl ƚwoje žiwu dny. Š ƚlubofej želnošcžu a džakownošcžu špominamj na našeho wótcžinza Michała Domašča, i czešcžu wušluzženeho duchowneho Kóřaczanškeje wošady, ƚerbškeho žpišaczela a kšerluscherja, kotrehož njespróžniwemu džělu je cžicha, naška ƚmjercž w šaidžemym lěcže kónz štajila. Našch lubowany pschecžel narodži ƚo 23. junija 1820 w Komorowje pola Rafez, hdžez jeho nan burške tublo wobšedžesche a bu 25. junija w Mješwaczibliškim Wóžim domje kšcženy. Wón bėsche najmlódschi bjes tšjomi ƚynami, Wot ƚwojeju ƚerbškeju boha-bojasneju staršcheju lubošcžiwje pytany a w bojošcži a w stajnym napominanju k temu Knjesej woczehnjemy, pschibymasche wón derje po cžele a po duchu. Čžadž jeho džěcžastwa bėsche se ƚlónčžnymi pruhami radošcže wobšwěteny, a najwošebnišchi dar,

kiž žanemu džěšcžu ƚo dostacz móže, je wón wot Boha hižo do kolebki dostał, pobožneju staršcheju. „Moja přeššcha mlódošcž bėsche“, tak wušnaje wón ƚam, „raj šboža, raj wješela a radošcže, raj, w kotrymž je ƚo mi pola staršcheju derje sčšo a na kotryž

rad špominam“. Na druhim mješcže praji wón: „Sa blidom naš žohnowane stablesčto ƚydasche; pschetož hišcze njebė wawšnje, kaž nětł, so bysčtaj staršchej i džěcžimi wošebje jedłoj a cželedž tež wošebje; nė, kaž wščitžy hromadže dželachu, tak tež hromadže jedžichu a špewachu. Tuto wawšnje mješesche wjele dobreho; njepózcžiwym, njecžistym rēcžam bė wobarane. Sa blidom knježesche kšesecžijanška šdobnošcž a pschistojnošcž.“ Wošebje w poklednich lětach ƚu jeho myšle ƚo hušto wrócžile do cžajow jeho džěcžastwa. To wopokaje hižo jeho powědaščto: Bratšik a kóřicžka. W duchu kšodži wón rad po tnych pucžach a sčcžezčach, po kotrychž je jako džěcžo kšodžil; w duchu widži wón sažo wobras ƚwojeje sahe šemrjetjeje kóřicžki, kiž bė jemu nėhdy najlěpschi a najpřeššchi towaršch, a wón powjeda nam, kaž je macž jeho

k Maržynemu cžěłku dowjedła, hdžez, kaschcz i wjele ƚylšami křjepiwčhi, kšcžo cžičji Wótcže našch wušpewa. Tak přeni a pokłeni cžadž žiwjenja, jeho šapocžatł a kónz, sažo hromadu wjedžetaj a i prawom;

pschetož wjele podomnosce mataj mjes řobu. Wy-
bofe lęta řu wječorne řerja, mlodořtne lęta řu
rańřche řerja ćłowřteho řiwjenja. W dźećzazym
ćřıřtym wobćtu blyřcheři a řyboli řo neřcho wo
nřebjeřteř jařnosceři, a we wobliczu řchędřiwza, kotrehoř
řo węcźnosć hižo ř blıřkeř krocęlu dółka, runje taf,
ř najmjerřřha, hdyř wón, kař nařch řpęwař ju wocęatuje
a jeje řařwıtane radořtne řtrowı:

Eso nařdala mi řablyřtufe
Ta jařnosć meřta Woęeho.
Řónz řiwjenja řo přchblıřuje,
Eso přchęřtać budęe zulfıřtowo."

Sako bęřche nařch luby nřebohı bjes řwojım
řolanřřım ludom, řıř je jemu řtajnje luby wofřal,
přęńřche lęta přchębřł, bu řwojeho dobreho wufńjenja
dla na gymnařřı do Budyřřına daty, hdyę řo, kař
jedyn jeho towarřřchow powjeda, „hać do řwojeho
wufńhodęena nıř jenoř w łacęańřřeř, hrjęřřeř a hebřeř-
řteř, ale teř w řwojey řerbřřeř maćęernej ręcři ř wulfey
pılnořeřu mjes řwojımı rojenřkami wulfnamjenjeřche.“
Tudy hižo řtupi wón je řnaty a njeřapomnıřtımı,
řahorjenımı Eřerbamı, kař woęebje ř Zmıřřchom do
řwojřřa najřrucęıřřcheho přchęćęelřřtwa. We tajřım
wutrobńym, pokylnıřzazym řjenocęerřřtowo bęřche Do-
mařřřa řobu mjes řımı mlodęenzamı, kotřıř w meřeęe
„řerbřřeř gymnařřıalne towarřřtowo“ jałožıřu, w kotřımř
je neřko w bęhu wjazy lędęęęařřkow neřtotřřřřulıř
řtudowazę Eřerb přęnje powućęowanje a wędomo-
řeřıwe řeřnacęe twara, woęebnořeřow a rjanořeřow
řerbřřeře ręcęe, dořřal. E wjeřelom dopomına řo
wón hıřčęe w řaręch lęřah na tamne hodęıřı
mlodořtneho řahoręena a řpramneho přchęćęelřřtwa.

To bęřu nařche řłote ćęařı,
Řıř wuřřı řımy hromadęe!
Řad řpomınam ja na nje řařı,
Hdyř lę teř wjele nımo je.
Eřtoř řapařche, kař płomjenja
Wę lubořę mloda přęńřřa.

Eso wabılı řımy je řłowamı
A řwęřnořę řımy řeř lubılı,
Eřeř přchıwołalı nad horamı,
Řad wıřřřřı řřalamı,
Eo ćęęęę Eřerbřřtowo lubo meřę;
Eřımy prořřılı: daj Wóh jom' kęęęę!

Hać přchęř Wař tajřı wohęń řapa,
Wy mlodęı řerbřřı řıwojo?
Hać ř pjera płodna rořa řapa
Řa zęle lube Eřerbowřřtowo?
Hać přęńřřa lubořę řařřa je,
Řıř nam řo teřdy horjeřche?

Sutřı 1842 poda řo Domařřřa dla dalıřřıřı
řtudıřow na Lıpřęćęańřřu unıverřıtu. Eřwıřtu boha-
wućęenořę bęřche řebi řa wotřřıřıřı řónz řwojıřı
přozowanıřow wıřřwılıř, přřı kotřıřčęř pař tola teř
w Lıpřu řo w řwojey maćęerřřeřıřıne wıdořonjęćę
njeřapomnı. Sako bęřche w řapocęařřu meřza 1845
řwoje tamnıřche přuhowanje řhwalobńne wobřřal, bu
řa pomozneho přędarıřa do Delńjeho Wıjeřřa řadany.
Řeho přęńı řapıřř do tamnıřřıřıřı zęřřwıřřıřıřı řıhřow
nařala řo pod dnıřom 16. junıřa 1846. Řřóřřı ćęař
je wón duřřchowpashřřřtowo tamnıřřeře woęadę w řıeno-
ćęerřřtowo je Eęlerřıřom řařřaral a wot njeřo řřnawo
neřtotřř nastořř k poetıřřeř dęęławořeři dořřal. Wjes
jeho řaře rořwıřımı daramı bęřche bórřı řnaty a lubo-
wany „jeho řpęwıř a řhęřłufřchęřřı dar“, ř kotrehoř
řo jedyn rıany řpęw po drubım řóřłeřřeře. Řařřa
řwjeřelaza, wóćęıřřřa radořę řóřłı řo ř jehow drıe
po wřřchęř Eřerbach lubowaneho řpęwa:

Řařche Eřerbřřtowo ř přóřa řřawa,
Eřřawa řřıwa narodnořę;
Eřřıřny duřř nam mořę darwa,
Eřbudęı řwojatu horlıwořę.

Hdy je tutón řpęw přęńı řřóćę wot řpęwarıřa
řařpęwany? Wę to njeřwęmy, ale zęle węćęe je
ř hıřčęe mlodořtneje wutrobı řo jemu řóřłıř, přchetoř
1846 řo hižo na řerbřřıřı řonzertach, kař we
Woęereřach a we Budyřřıřıne, řanowřıje a bórřı po
řım teř řo ř mjeřow Eřerbowřřtwa, kař ř Wulfęho
Dařřına w „Lıdęęerřřıřřı řłowınach“ pıřche: „Řędın
dęřbı řo řřadowaćę, hdyř wıdęı, řař řo tu w nařřım
řerbřřım towarřřtowo 26 lęřny muř pólđa 16 lęřneho
mlodęęena přozuje a řo nořęe přchęřęęıřęćę dacy
w kęđęblıwořęı a dęęławořęı. — Eřerbřře řpęwıř:
„Hıřčęe Eřerbřřtowo njeřhubjene“, kař teř: „Řařche
Eřerbřřtowo ř přóřa řřawa“ je wřřchęř horlıwořęřu
řpęwamı.“ Řařře mořę řbudęęęę řerbřřeřo duřřa
a wóćęıřřřeřo řımyřřlenja potařřowajęe řo teřdy na
řamęch pokęlenıř mjeřřıř řerbřřeřo řřařa, hdyęř tola
duřřchęe nęmęowřřtowo je wřřchęř mořę řo řaćęıřčęęęę
přařřařche. Wę řımy řařřıřılı do řřařřneho ćęařa
narodneho hıbanıřa bjes nařřım ludom na řónz
přęnjeje pokojęę tuteho lęřřřotetřka. Eřřřo njeřı řad
řo w duřřu dowjeřęř dař do tamnęch lęř! Eřřřo
njeřı k wofřchęwjenıřu a pořbęhńjenıřu řwojeje wóćęęe
lubořęe řad w řıhach řerbřřıřıřı řřawıřřıřow řebi wo-
tewrıř tutón řřaw, drıe řón najřęıřıřıřı a najwajřıřıřıřı,
řıř ma dęęęę hıřčęe řa nař mlodęřřıřıřı potomńıřow
moř pokylnjenıřa a řřořřta w řebi. Řař ř wıřřřařę
wutrobı řu woęebje řad nařřı řřarřřıřı wóćęıřřıřıřı na
ńjón řpomınalı!

Dolho dořę bęřche meř pohřębńıřchęřa Eřerbow
řřıř. Dolho dořę bęřu tu a tam teř ćęı wućęęę
řwóř lud wopıřřęęęęlı, a hdyř nıř runje řo wo wu-
řřęęęęęęęę řerbřřeře ręcęe přřowalı, dęa tola mało

pósnacza wopokasali sa hwyate žadanja a potrebnosčeje hwojeho naroda. Wjazy krócz sdašče ho, so wschitto na pošlednje wofomitnjenja se hweťa wustupowazeho luda pokasuje. Ale hlykčeje radšeho hnydom nasčeho spěwarja:

Hodžina hlaj pošlednja
 Šerbowstwó je bila,
 Šmjercz ho jemu nješmilna
 Dawno pschibizjila.
 Wschědnje dale wuššče hū
 Widžicž jeho mješy,
 Šerbstwo moriwe ponješu
 A rowu najpošledy.

Lud wschaf jedyn po druhim
 Tudy wotstupuje,
 Bóršy w rowje podseńskim
 Morowy wotpoczjuje.
 Dobru nóž měj, Šerbowstwó,
 Wot naš pohrjebane!
 Tvoje mjeno šabudž ho,
 Něhdy mjenowane! —

Takle hū nam wěščežili
 Hižo psched čašami.
 Wohladali we myšli
 Rónž hū nad Šerbami;
 Hiščeje pak jich wěščeženje
 Njeje dopjelnjene;
 Hiščeje Šerbstwo dale keže
 W Woju šaložene! —

Młodženzojo a mužojo postadžechu, kiž běchu jenaf nadobneje myšle, a čzi, kotrymž duch hiščeje i zúfotu napjelnjeny njebe, šjenocžichu ho a šawdachu žebi ruku ša narodny škuff. Bóršy šaklincžachu na šerbškich spěwanškich hwyedženjach tu a tam našče šerbške spěwy, a wustajó klincžachu dale psches šerbški kraj. Šerbske towarštwó ho šaložichu, wošebje Macžiza, tuta parla w trónje tamnych čašow.

Tak je šyma duchowneje womory šašča, nalězo je pschischlo. Š lubošnyimi wobrašami wótcžinskich škuffow psychi ho pschichod, a nadžija rjeniškich čašow, tuta wěczna mlódna trosčarčka lije hwoj balsam šmerowanja do něhdy šrudženych, tjšchenych wutrobow, a napjelní je i noweje dowěru a i plóm-jenitej šahorjenosčeju. —

Tym mlóženzam, kiž tehdy ša Šerbow na štraje štejachu a hwoju přenju šapatu luboščž šerbšfemu narodej woprowachu, pschšamšny ho tež Domášča. Wón je šobušaložer Macžizy a běšče hižo dlěšče lěta nětt tež jejny čžekšny šobuštw, kaž tež čžekšny šobuštw Budyšeho gymnášialneho a Šipščanskeho Łužiškeho předarškeho towarštwó. Wón běšče hjes tymi kandidátami duchowištwó, kiž psches hwoju pišnje šapóšlanu proštwó přeni nastorč dachu i šaloženju šerbškeho kandidátškeho towarštwó, kiž

dženšča hiščeje i žohnowanju nasčeho luda i čžičha ale hweřu hwoje džělo dokonja. Tež na šaloženje wješšnych šerbškich towarštwow je Domášča, kaž w pošdžiškich lětach, tak tehdy hižo džělal. 15. okt. 1848 namatamy jeho w Bufežach, hžžž ho pod wjednistwom nješapomniteho Ššmolerja ludowa šhromadžišna wodžeržuje, w kotrejž „najpriódžy Domášča wužitt šhromadžišnow a šerbškich towarštwow wu-kladuje a na dotalne towarštwó a jich wotpošladny špomina.“ 29. winowza t. l. rěči wón w Ššmécž-kežach na runje tajke šhromadžišnje wo wožnych šerbškich naležnosčach a pokasuje na rosdžěl přjedaw-šechu a nětcžiškeho šerbškeho burštwó. Šhrobščenjo běchu do tamneje šhromadžišny je šerbškej šhorhoju a špěwajo: „Hiščeje Šerbstwo nješhubjene“, pschi-čžahnyli. Tež w Ššewwacžidle bu Domášča šobu-šaložer nawjedžiteho towarštwó.

Wjes tym běšče hjes Němzami ho demokratiške hibanje šběhnylo, kiž čžyšče tež Šerbow potorchnyčž. Šobožni Šerbja pak nješhablachu, ale wostachu kralošwěřni.

Lud šběžkarški, lud šawjercženy
 Tón měšta nima hjes nami.
 Lud šerbški twjerdže šaloženy
 Na Wožej šteji pschitafni.
 Kaž pluwý lecža i wěššitom,
 Tak šběžkar rži psched Šerbowstwom.

Duž parla, kralo, w twojej trónje
 Lud wostań šerbški pokorný!
 Čže křyja možnišcho hacž brónje
 Wschaf našče hweřne modlitwy!
 Twój ščžepar wostań nad nami
 A nad naščimi džěčžimi!

Niž na demokratow, ale na hwoju wyschnosčž wobrocžichu ho Šerbja je hwojej nimale wot 5000 Šerbow podpřšanej proštwó, šo by w pschichodže šerbška rěč mjes nami te šame prawa měta, kotrejž němšta mjes Němzami ma, a to wošebje w žhřwjach, škulach, psched šudom a psched wyschnosčžemi. „A wu- džělanju tajke, e petizije a i wobštaranju wsčeho, ščtož i temu šluscha, buchu šedmjo ša Šerbstwo štarosčživi mužojo wušwoleni.“ Wjes nimi běšče tež Domášča. Šemu wótcžinske wješele wutrobu i nadžiju napjelní:

Šsej, ludo, njedaj šestyšfáčž,
 Nětt dyrbišch nowe mozy bráčž;
 Wšcho wobrocžicž ho budže.

Někotra nadžija je tehdy ho dopjelníla, ale šmo- lom niž wschitte, a tola hū a wostanješch ty nam luby, ty nalětny a jutrowny čašjo naščeho luda a dlěje hacž šmédžich šym tež ja w duchu w tebi nětt pschehnywal. Ow, šo by tón wótcžinskí duch, kiž tehdy wšcho wošlabnjene šylnje pošbšhowašče, tež nam našče liwke wutrobny je hwyatym šahorjenjom ša našch šerbški

narod s nowa napjelnil a nam naschu hymnu krej w žilach piches horzu lubošć k njemu shrěł!

Zědnatu njeđzelu po hwjatej Trojizy, 19. augusta 1849 bu Domasčka do Rošaczičanskihe duchownskeho sastojnstwa, po wotemrjeczu dostojneho duchowneho Rychtarja wuprósdnjeneho, pšches knjesa Klina i Ketliz saposasany. Šsrjedu 15. augusta, wokoło wječzora běšche wón do Rošacziž pšchijěl w towarštwje swojeho stareho nana, kiž i wješkelošću plakašche, so bě hiščeže žiwj tutón sa lubowaneho hyna tak wažny a hwjaty čzaš dočakał. Njeđzelu sašwita krašne ranje! Módrre njebjó so lubje hmešwašche, herbstá módra-čermjena-běla thorhoj je inamjenjom thelicha a biblije so we wěštku smahowašche, „thěrlušchow hłóšy so k njebjó inošchowašche a na čłowškich woblicžach so hwjata nutrnošč hwečezěšche, totraž k Bohu dowěrnje šdychowašche: Knježe, dai so našchemu hwjatemu skutkej derje radžić.“ Duchownstu hwjeczšinu, kaž tež saposasanišu rěč měješche knjes Klina, kiž wulku předaršku móž wošebje w swojich modlitwach wopokajowašche. Š jara hnuty: Čžescž budž Bohu we wyšokšći! nastupi Domasčka swoje sastojnstwo. „D budž prawje šbožowny, mój luby bratiško; tón Knjes wiščeje hnady budž i tobu a čžył tebe a tvojú wošadu bohacze žohnowacž, wěražnych w žiwěj wěrje šdžeržecž a njepošutnych na pucž žiwějnjá pokasacž“, tak jemu na tamnym dnju jedyn jeho wutrobneje lubowany a čžescženy pšhecžel do sastojnstwa pšechješche; a so šu tute pšhecžá bratrowskeje lubošće rjenje so dopjelnil, to je njawnje so wopokasalo w želnimym dželbraczu, w šłowach a škutkach žarowazeje lubošće Rošacžanskihe wošady a jejneho duchowneho pšchi jeho domožičžu.

Minale 43 lět je luby njebohi i duchownym w Rošacžičach byl a je jeho paštwišta šwěrnoscž tež wot kralowškeje majestošće pšhecželne pšchipošnacže dostala. Wón bu rycžer kral. šafš. Albrechtoweho rjadu I. kl.

Šdyž tež běšche wošada mała, jemu tola ženje na džele pobrachowalo njeje. Rano šahe, w lěcže rad je šlónčštom, stawašche. Bžes džela njemóžěšche byč; dželacž čžyšche, doniž jeho džel trajěšche. Tola čžeho dla w šuchej prošy prajicž, wo čžimž wón špěwa:

Dželacž hebi rufa žada,
Doniž možy štrome ma.
Džela duch hej pilny hlada,
Džela štajnje potreba.
Dželacž čžzu, doňž hym na semi,
Tam, hđžž Wóh mje štajil je,
Dželacž čžzu w Božim mjeni;
Wóh pať k dželu pošhlú mje!

Šacž do swojeje šmjercže je wón tu nješpróžniwu ruku hebi šahowal. Hiščeže jako bě so na wotpo-

čžinť podal, njeje wón wotpočžował, ale je njemuštwajžy dale dželal, tež potom hiščeže, jako bě wócžto wošlabnylo a možy rucže wotebjerachu. Šakle, jako Wóh luby Knjes jemu pšches šmjertneho jandžela hwjatof swojješche, namala wón hwjatof. Ma wišče 20 lět bě wón šamolwity wudawať našcheho lubšho „Mišionškeho póhla“, a šak jara běšche tuto dželo jemu wutrobna potrebnoscž a radošč, špóinajemy i teho, so so runje wot njeho najčžezšicho dželěšche. Š jeho pjera je dale wušchol „Šswjaty póš“, rjane natwarjaze knihi sa póštny čžaz, we kotrychž so šchryštušowe čžerpjenje i thěrlušchemi wopomina a i modlitwami wutkladuje a sa wutrobu čžitarja plódnive čžini; dale „Adventška harša“, kiž thěrlušche sa adventški čžaz wopšchija. W swojich „Ššymješichkach na Božu rolu“ šficzí špišacžel Ššerbam bohatty wubjerť rowownych napiššmow, so móhli šwojim šemrjetym pošlednje Božemje na šchizju abo pomniku wuprajicž a štyšť swojeje wutrobny pšches šymješcho troščta a žiwjenja, we macžernej rěčži wušyte, hebi štajicž. Šeho najwažnišche a najwošebnišche knihi, kiž je herbsti lud i radošču wital, pať šu jeho „Žionške hłóšy“. Našcheho špěwarja najšhlušča móž namala so na duchownym pole. Wóšá drje je špěwalo wo herbstim ludu a wótžnym kraju, wo rjanoscži štwórby a lubošnošči nalěcža, ale wošebje je wón „jako pošorny čžescžer a najmješšchi wotročž“ špěwacž čžył duchowne thěrlušche šwojemu Knjesei. Šaž je wón jako předat wošebje šwěđť mišošče Wóžjeje w našchim šbožnišu byl, tak tež jako špěwat. Šamne šłowo špalmišty: „Ša čžzu špěwacž wot Knješoweje hnady wěčžnje!“, i kotrymž pšchi šaščežu luby pšhecžel žarowazyh troščtowajšche, běšche woprawdže podložť jeho žiwjenja a ta šawna móž jeho špěwanja a dželanja. Tola my so nadžijamy, so šu a so budža w pšchichodže pšchego bóle „Žionške hłóšy“ našchemu ludu šnate. Duž tudy dale wo nich nje-rěčžimy. Špišacžel běšche hebi pšchal, so hychu „Žionške hłóšy“ mjes herbstim ludom to rjane špěwanje, kiž je mjes nami šak jara wotemšalo a wotmjelšlo, šašo wubudžicž pomhale. Šdyž něhdy na njeđželštim popoldnju abo wječžoru pšches wješ dželěšche, šhlyčješche i wjele domow šlincženje herbsteho špěwanja. Š něť, hđže šy ty špěwazy herbsti ludo? D nješomđž so dlěje, wukú swoje thěrlušche, šapšchimú tež ty šwoju haršu, hdyž tvojí thěrlušcherjo tebi šak lubošnje prjótť špěwaja a šapšewaj niž jenož w žyršwjach, ale tež w domach hłóšy šhwalenja a modlenja i čžescži twojeho Knjesa a špěwaj tež tu a tam šašo wóčžimški špěw i pšchipošnenju narodneje myšle.

Šaj, tež to pošlensche našch luby thěrluščel šabył njeje šacž do šónza. Ššchi šwojim nabožimškim a duchownym dželú je wón hebi tež we štworšchich lětach čžoplu wutrobu šahowal ša herbsti narod a jeho naležnoščje. Šeho dom běšche herbsti

dom a herbska rěč w nim maczerne rěč. Rač móhlo to hinaf bycž w domje teho, kotryž spěwa:

Rěč ty naša maczerne,
Njeniša hacž žana,
Klinč pšes hona Šerbowstwa,
Niħdy pohrejana!
Kublo tuto najdróžiče,
Kiž wot wótzow mamy,
Anježe Božo, šđerž nam je!
Či jo poručamy.

Rač w „Miš'oniskim póhke" a w „Šerbskich Nowinach" jeho duchomne thěrluske k ludej rěčachu, tak we „Ružicy" (pod pseudonymom Šyman) jeho narodne spěwy herbskim wótczinjam. S wjele wot nich wón w stajnym paršchoniskim abo listnym swjastku stejeske. Sa wotrodženow ma wón, tón hewak tak miły, wótre słowa w swojim rěče:

Šerb, a tola nješwěrnny?
Ty tež Bohu njejšy šwěrnny,
Pšeradnik ty rěkaš wěrnny
A mašy janyf hadžazy.
Ale Šerbowstwo čže je
S ra hižo wuplunulo,
Je šo tebi wotryjnylo
Do wščitkeje wěčnosće.

Potom pak jemu wutroba šašo wješelscho bije, hdyž wón, na tym samym dnju w dlějšchim spěwje, šo dopomni na tych hiščeže šwěrnnych:

Hiščeže čžěšči Šerbska maczer
Šerbske šwoje džěčžatko,
Wucži je tež herbski pacžet,
So šo wótzey lubiwo. —
Narod našy a rěč tež naša
Wostacž dyrbi do fónza,
Ššlónzo njech na njebju hašča,
Lubosč k Šerbstwu njchašča.

Šsamo na Teraškich Šerbow w Americy wón nje-
šapomni, ale jim narodny postrow ščžele:

Wótzow mašchnje budž wam šwjate
S rěčju drohej maczernej!
Ščtož je wam wot Boha date
Wažče tež we zušije šej!
Šraelszy šapomni!
W zušije nješy Salema,
Tak njech niħdy wotšupili
Šerbjia niž wot Šerbowštw!

Ščtož wón tu žada, to je šam dofonjal. Wón njeje niħdy wot Šerbstwa wotšupil. Šsamo, hdyž běchu wyšofe lěta jeho słowu woběliłe a čžeže žiwjenja jeho čžerštwie mozy nalemiłe, tón duch bě tola hiščeže pšchi mozy a jeho lubosč njebě wuhašča. Pščezo

huščičcho pšchewobrocža šo jemu wščitke napomi-
nanja do modlitwow:

Šchědžiwzo, hacž hižom mreje
Čžělo čži a wutroba,
Lubosč njech čže hiščeže hřeje
A čže k Bohu pšchewodža!
A njebjekam tam Božim duzy,
Rač je moje žadanje,
Šbėham ja ša Šerbstwo ruzy
Hiščeže w horzej modlitwje!

20. junija 1892 běške šo wón do Nowosalza na wotpocžink podal. Čžěke běške džělenje s Mošacžiz a jenož juntrócž, pšchi škladnosčzi mišioniskeho šwje-
dženja, je wón šwoju něhdušchu wošadu šromadženu šašo wobšadał a ju požohnowal. Ale hdyž tež běške jeho štatof pošlednje lěta mjes Měmzami, jeho dom wošta čžičže herbski, a na šwój lud wón tež tam špominacž a ša nišon šo modlicž šapomnił njeje. Šštyš, herbski ludo, tak wón krótko pšched šwojim domožiščom, něhdy špróžny wot pucža, na bliškej hórzy pošasta a še šłowom a s modlenjom čži šwoju lubosč wobšrucžuje:

Wichón mucžny šym wot pucža dalofeho
A džěń mój móžnje mi šo našhila;
Ššo duzy štoro njebohšadač teho,
Dońž noha woššabnjena pošasta.
Ššo pošynycž na tule hórku žadam
A wotpocžnyčž na jejnym trawniku.
Ja žedžo s njeje hižom horje hladam,
Ššo prašcham, ščto tu hiščeže dale čžu.

Ja špominacž čžu na šwój narod drohi,
Na kotryž pščezo šašo špominam.
Ach, tutón wopuščženy narod wobohi,
Lěšštotetki wón dolho šteji šam!
Špomni ty tež, Božo, na našy narod šnadny;
Na twoju pomož dawno čžakamy.
Budž ty nam, Wótcže, šmilny, miły, hnadny
A pošbėhni s prócha naš! Tak prošymy.

Dolhi tón čžaš jeho wotpocžinka byl njeje, jenož pjecž krótkich lět. Ššubofa rana bu jeho nanow-
škej wutrobje, na lubosčzi tak jara bohatej, šbita pšes šmjercž nadžijepošneho šyna Marčžina, kiž kaž pšched durjemi duchowniskeho šaštojništw młody šwoju słowu pošhili. W tamnym bološnym čžašu běške našy luby njebohi šam hižo šmjercži štoro bliško, a šažila ta rana ženje njeje, hdyž tež jeho ponižna, džěčžaza měra a jeho měna podatoščž do šwjateje Božeje wole jeho trošchowašče. Hewak pak bě jeho žyłe žiwjenje, runje kaž jeho młodoštny čžaš, bóle wot šwětkla Božeje miłosče, hacž wot ščhiža jeho domapytanjow wobšwětlene. Najbohšachy

lubosć a najrjeniške sbože je wón dawał a brał w swojim domje, w nanajnutnišchim sjenoczeństwje je swojjej lubowanej maudželstej, Hanu rodź. Wehliž je Schefer, i kotrejž je na wšće 40 lět psches žiwjenje schoł a dale w towarštwje swojich dźećzi, sa kotrychž čašne derjehicze je so wón njeskónčnje prózował, a kotrychž wěčne sbože je stajnje na modleškej wutrobje nošyl. Runje pschebywasche sašo, kaž hujčičicho, pola swojeho žyna w Ketzlitzach. Tam biješche jemu po dlějškej brašchwojeći, ale zyle krótkej chorosći poslednja hodžina. Wobdaty i čičimi dobroproščenjemi nimale wšćitkich swojich swójbnych, pošyljenu nětotry dny prjedy i ruki swojeho žyna psches Bože wotfasanje, dokonja tón droho luby w žylnej wěrje do swojeho sbožnika i čiča swój seinsti požohnowany běh druzi džen hwjatkow, jako 7. junija 1897, popoždny w 5 hodž., hdyž běšche swoje žiwjenje pschinjeł na nimale 77 lět.

Tak bu, prjedy hačž bě nalěčo sáčkło, spěwał narodneho nalěča sa nasch lud wot teho Knjesa wotwołany. Jeho poslednja sparna komorka dyrhješche w Šerbach byčž. Do bliskosće swojeje domišny bě wón so wrócił a i Ketzlitzimi su tež Mošacžanske swony jeho wšiwonile. Na Ketzlitzanskim rjanym pohrjebnišću žny jeho pódla jeho žyna, kotrehož bě žaruj woplakował, k měru pokožili. Mošacžanski žyrwinu pschedštejiczerjo nješechu swojeho pašterja na poslednim puczu. Se wšćech stron pał wopokajowasche so jemu tajta wulka lubosć, so by wón i wěstoječu, hdy by bjes nami byl, ju pomiznje wotpokajał a prajil: Sa jeje nješkim hódny!

Nětk jeho trnnowpolna harfa wjazy nješlinczi, ale morwy wón teho dla mjes nami njebudž! Kaž dolho so herbski mlodženz jahori sa swój lud a kraj, kaž dolho pobožny šebi pódla swojich kražnych šherlušchow w naschich spěwaškich Zionške hlošy šaspěwa, kaž dolho tu a tam žadny khory a i šchizom wobčeženy swoju wěru pošylnicž a swoje štyłanje po wěčnošći i troschtom i wyšoka šebi špokojčž pyta, tak dolho tež wón zyle sabny njebudž.

Ty pał, ty herbski ludo, waž šebi swojich wótčiznow, kiž narodne šmyšlenje mjes tobu šbudžuja! Waž šebi swoju rěč, kotruž je Boža wšchomóz tebi šahowala, a kiž je šwjecžena psches bohacze přėdowane a špěwane Bože šlowo a psches mjele millionow wěrjazyh modlitwow tvojich pobožnych wótžow!

Ty pał, nasch drohi njebohi, wotpocžnj w měrje Božim.

Ššo špěwał šy psches žiwjenje,
Kaž ptacžil špěwaty,
Ššo špěwał šy hačž do šmjercže
A na poslednje dny.

Nětk i ruki tebi padnyła
Ta harfa šwěrna je,
A trna je so rostorhła
Wjaz klincžecž njebudže.

Šwěrnny škuzobnik.

Hrabja Šanš i Kštrina chyzšche ras šwěrnosć swojich šastojnikow na pruhu štajčž. Duž so pschewobleka a poda so na wješ, so by najprjedy pola wowečerja špytał. Wón so k njemu bližesche, počža i nim rěčecž, a woprašča so jeho, hačž jemu njechal něšćto wozow se šadla sa rjany pienjes pschedacž. Šjenjesh mohł šebi šam sa so šchowacž a žadny čłowjek wo tej wězy ničžo šhonił njeby. Šwěrnny wowečer to njechajše. Šdyž pał tamny nješchesta jeho prošecž, a wowečer so jeho šawjednych rěčow se šlowami wobróčž nješamó, wja kij a počža do swojeho knjesa, kotrehož nješnajesche, žalostnje pracž. Runjež tón nětko wołajše, so je hrabja šam, jemu to ničžo nješomhajše, dofelž wowečer to nješwěrjesche. Wowečer bě pruhu wobštal a hrabja swoje puš dostal.

Duchowna pschitomosć.

Wóšwodca i Wellington, šlawny jendželški general, šedžesche ras šmėrom w swojjej štwje, a čžitajše w papjerach. Duž so na jene dobo durje wotewriču a čłowjek i nimi šastupi, na přėni napohlad, bludny, a pistolu na generala nastaji. Wellington wulki štrach špóšna, tola na šbacže šmėrom, ani mikawčžki nješibnywšči, rjekny:

„Šćtó šy?“

„Sa šym Špollhon“, bě wotmolwjenje. „A šym poššlany, tebe šajšelicž.“

„Šm“, rjekny Wellington, „to je tola džiwona wěž. Dyrbi dha so to na měšče štacž?“

„Džen a hodžina mi wšćat přėdšpišanej nještaj; tola ma so to bóršy štacž“, rjekny bludny.

„Dženša“, rěčesche Wellington dale, „so mi runje derje nješodži; mam hišćes něšćto listow napšacž, jutšje by so mi lėpje hodžilo.“ A hnydom počža Wellington šmėrom: dale pišacž.

Bludny woteńdže na to a bu bóršy do hoječnje dowjedženy.

Wulka duchapschitomosć běšche Wellingtona psched šmjercžu wuškowala.

Kač do bohatswa pschindžesč.

W čašku Šhorle V. běšche so pschekupž w Bršsselu, kiž prjedy ničžo měł njebė, po něčim jara wobohacžil, a to psches pilnosć a šlutniwosć a pschecželniwosć. Šafo so šhėžor ras se swojimi ministrami wo tym rošmlowjesche, šćtó su w Bršsselu čži najbohatsčji,

jemu tež tuteho pschekupza pomjenowachu. Pšchi tym jemu tež wobkrucžichu, so tón šamy hiščezje pschezo pšchi wschém šwojim samóženju maleho do- bytka runje tať hlada, kaž wulkeho, so by bjes pschemyšlenja w polnozy stanyl, ja kroschit popjera pschedacž.

Tole šo khezorej wěricž njehasche, a duž šo je šwojimi ministrami, kiž běchu jemu tole pomjedali, wo wulku sumu wjetowasche, so pschekupz, kiž ma wjele tunow šlota, wěseže dla kroschita ja popjer i loža nještanje. Na měseže šo khezor s někotrymi ministrami na pucž poda a běšče runje w nozy w 12 hodžinach psched domom bohateho pschekupza. Sednu s nich do wofna klepasche, wysche kotrehož bohaty pschekupz spasche, a hlej, bohacžk hnydom stany a šo woprašča, šcho šebi žadaju.

„Sa kroschit popjera bych rad měť“, jednu s nich sawola.

„Na měseže“, běšče wotmolwjenje, a pschekupz šašwěcži šwěcžku a wotevri khlamy a poda ja kroschit popjera.

Khezor bě wjetu pschěhral, džěšče pak wschón šwejšeleny do hrodu dom; pschetož to šebi njebč myšlil, so móže bohaty tať njesprózuwty šwojeho powołauja hladacž.

Subi Šsərbjo, štari a mlodži!

Wdy ptacžki šmy šo šašo wróčili a šo wješe- limy, so šmy šo do lubeho šerbskeho kraja s dalokeje zušby domoj namafali. Šsobu wam nješemy rjane nalězo. Šsmy šebi wotmyšlili, kaž hewal, tež tuto lěto měrne žiwjenje wješč a na ničo hladacž, khiba na to, so šmy wam we wschěch wězach wužitni. Žiwicž šo chzemy je šchłódnymi hušanžami, wacžkami, šchłinkami a s druhimi pschekafanzami, kotrež wam na polach, šufach a šahrodach wulku šchłodu činja. Škóždy mješ nami šlubi, wschědnje telko pschekafanzow šješčž, so by jich šchłoda ja džěn dobry tolet wu- činiła, a žyle lězo wam tajku šlužbu wopokazemy. Telo runja budžemy šo prózowacž, wschědnje, wo- šebje rano, špěwacž, so budže w hajach a na ša- hrodach wscho kłincžecž, so šmėja šwoje wješele bohacži a kłudži, štari a mlodži. Duž pak waš tež prošmy, so njebyščeže nasche hněšda nam rostorhali, ani je wot lóšych džěcži rostorhacž dali. Tež njech ničtó žane jejto s našchich hněšdow njewošnje. Wdy mamy tať hižo njespschěželow doščž, kiž sa našchimi ješkami a mlodymi šteja. Wjele bóle wostaježe kercžiny štejo, so móhli tam w huščinje hněšdo twaricž, a njewušopaježe dale šwoje kerkfi, kaž hacž dotal. Njemyšleže šebi, so kerkfi telko njenješju, kaž šuka abo polo; pschetož hdyž budžecže bjes kerkow, budžecže tež bjes naš, a potom šo pschekafanzow a hušanžow wobróčž móž njebudžecže.

Čžiněže po našchej woli a wy šo teho kacž njebudžecže. Nještaješčje tež žane prudka a nje- wlecžecže žane špěče ja naš, so šo njebyščeže psche- hrěščili, pschetož Wóh je naš štworil sa šeleny haj a niž sa čšlowšku kuchinu.

Do přédka šo džafujemy a wam pschewołamy wješele „Šomhaj Wóh!“

W Štacžim haj, 1. haprleje 1898.

Šchłórz, šchłowrončk, kstojčžka
w mjenje wschěch druhich.

Wolostne šhoroložo.

Kral Wylem III. měsešče w lěče 1828 to njesbože, so šebi nohu šlama, a měsešče teho dla dlějšchi čžaf ležecž. Runje tón čžaf měsešče oberšt s Mašsenbach na twjerdžišnje Šlažu ja jateho psche- bywacž, došelž běšče krala w jenych šwojich kłihow ranił, čžehož dla bč šebi kralowy hněw na šo ščahnył. Naš na ranje wóšnski minister wot koman- danty twjerdžišny Šlaž powješčž dosta, so bč jaty oberšt na kralowu pschitafšnju wušwobodženy a so je hižo na šwoje kublko wotpucžowal. Wóšnski minister wo tym wschém ničšo njewjedžesche; wón šo na tym džiwasche a šebi myšlesche, so je kralowšta pschitafšnja šalšchowana była. Na měseže šo še kralej poda a jemu tu žylu wěž pschednojchowasche. Kral, hiščezje na šwojim ložu ležo, šo pošmėwtny a rjetny:

„Wěž ma šo tať. Pšched něšcho čžafom na šwojim ložu w nozy ležach a mėjach tajke bolosče, so ani wóčžka šašdželicž njemóžach. Duž šebi myšlach: Šchtó drje je čži w twojim žiwjenju naj- wjetšchu bolosčž nacžinił? Temu čžyl ty wodacž a jemu njenadžite wješele čžinicž. Duž šo na jateho obersta dopomnich a na měseže porucžich, so ma šo s twjerdžišny puščezicž.“

Pucž kolo wokoło žyłeje šemje.

Nětko traje pucž wokoło žyłeje šemje pschezo hiščezje wokoło 70 dnjow. Wot lěta 1900 šem pak budžesč ja 39 dnjow wokoło žyłeje šemje pobhčž móž. Pšchetož tehdy budže wulka šibiriska želešnja dotwarjena. Šchtóž by šo w Londonje do šódže šhnył a psches Šstende—Barlin želešnizu trjebał, by ja 45 hodžin hižo w Šětrohodže byl. Tam by šo šašo do woša šhnył a by ja 12 dnjow Šibirsku pschějčł a w Port Arthur pšchi čžichim Džeamu s woša wulčł. Tu by šódž na njeho čžatala a jeho ja 17 dnjow do Šau Šranžifka w Amerizy dowješla. Nětko by po želešnizy přeti psches pošłóžnu Ameriku a wot tam po šódži do Londona šchł. Ša 10 dnjow by pucž došonjany byl, a hdyž by pucžowat do Londona dojčł a do Šchedženata pohładal, kajki

džen je, by ho dohladał, so je runje 39 dnjow ja hwoje pucžowanje koło wofolo semje trjebał. Tež billet ja tajke pucžowanje budže tehdy tuńšči. Schtóž chze ho nětko na tutou pucž podacž, ma hěbi wot nana abo wuja s najmjeńšcha 2230 hr. wu-prošycž; wot lěta 1900 hem budže wuj jenož 1500 hriwnow dacž trjebacž. Sa bohattych wujow budže po tajkim s kóždym lětom lěpje.

Europiske wobydlerstwo.

Europiske wobydlerstwo wučini po najnowiščim licženju 367,449,500 dušchow. Dokelž bu w lěće 1885 jenož 337,526,700 ludži liczenych, je w poslednich 10 lětach wobydlerstwo wo 2,992,800 dušchow pschibulo. Schtož wjetšce kraje nastupa, pschindže wot tuteho pschisporjenja 12,510,800 dušchow na Rusku, 4,522,600 na Němsku, 3,502,200 na Rusku, 2,452,400 na Šwycersku, 1,552,300 na Štalsku, 1,100,000 na Turkwosku a 671,000 na Franzowsku. S teho je widžecž, so ho francowski lud jara mało pschisporja, hjes tym so ho ruske wobydlerstwo naj-bóle rošmnožuje.

Šhězorowe słowo.

Nas zar Pawol I. na paradže wyschka wuhlada, kiž hnjerež hubjenje na hwojim kóju šedžesche.

„Tajkich ludži trjebacž njemóžu“, rjekny zar k rošafowazemu generalej, „prajcže temu mlódemu cžłowjetej, so njech cžini, so na hwoje kublo pschindže.“

„Prošchu wo wodacže, majestojcž“, wotmolwi general, „tón mlódy wyschł je khudy cžłowjet a nima žaneho kubla.“

„Dha ma ho jemu kublo dacž“, šnapšhecžiwu zar a jěchajšce dale.

Wě ho, zarowe słowo njewmjedžene wostacž njemóže, mlódy wyschi teho dla wot stata rjane kublo dojta a khwatajšce nětko, ho na njo pschěšhdlicž. Wón wopušcžči wojeršku šlužbu a bu bohatty kubler.

Rošbudnjenje lampow.

Husto ho praji, so petrolejowe lampy psches to rošbudnu, so ho hweža s wjercha zylindra wuduje. Kaž pak je ho dopofajalo, ho psches to jara porědko nješbože stanje; s wjetšcha ma rošbudnjenje druhu pschicžinu, pak so ho lampa powali, šchjwje džerži, ho s nej rucže khodži, abo so ho džele pod hwežu psches měru ščopla, šchtož potom pluny w lampinym ballonje japali. Schtóž chze ho štrajšneho rošbudnjenja šminycž, ma tole wobkedžbowacž:

1. Lampa dyrbi cžěžku a šchěrotu nohu mječ, so ho njemóže lohfo powalicž.

2. Sejny ballon, do kotrehož ho petrolej lije,

dyrbi po móžnosčiji s metalla, niz pak s porzellana abo šchleńzy bycž.

3. Zylinder dyrbi prawje na wokolniku štacž, so s boka žadny powětr na hwežu njemóže.

4. Wokolnik dyrbi twjerdže štacž.

5. Šsužoh dyrbi mjehki bycž, so ho lohzy nacžahuje.

6. Prjedy hacž šahwěcžič, masch kóždy ras ballon pošny nalecž, tola nješměch pschi tym žaneje hwežu w blisfosciji mječ.

7. Lampa ma ho štajnje cžišta džeržecž.

8. Chžejš hwežu hašnyč, masch kužoh wo telko nnts šwercžicž, kaž bě wón wysche palnika wu-wjercžany, a potom wysche zylindra dunycž, hacž hweža hašnje.

9. Ma ho hwečžazu lampu ženje cžahuncž nješmě; duž njehodž ženje s nej.

Kal dołho ho šlot s plodom nožy:

	šrěni cžaj	najkrótšiji cžaj	najdlěššiji cžaj
Ronje	340 dnjow	330 dnjow	419 dnjow
Ruwby	285 "	240 "	321 "
Wowzy a koly	154 "	146 "	158 "
Šwinje	120 "	109 "	133 "
Wšy	64 "	63 "	65 "
Kóčži	58 "	56 "	60 "

Tu masch na tabeli woblicžene:

Šapocžatk šucžel- nosčje	Kóuz šucželnosčje			
	poła kóni	p.kruwow	pol.košow amowžow	pol. šwini
1. jan.	6. dež.	12. oft.	3. junija	30. hapr.
2. febr.	7. jan.	13. nov.	5. julija	1. junija
1. měrza	3. febr.	10. dež.	1. aug.	28. junija
1. hapr.	3. měrza	10. jan.	1. sept.	29. julija
1. meje	5. hapr.	9. febr.	1. oft.	28. aug.
1. junija	6. meje	11. měrza	1. nov.	28. sept.
1. julija	5. junija	11. hapr.	1. dež.	28. oft.
1. aug.	6. julija	12. meje	1. jan.	28. nov.
1. sept.	6. aug.	12. junija	1. febr.	29. dež.
1. oft.	5. sept.	12. julija	3. měrza	28. jan.
1. nov.	6. oft.	12. aug.	3. hapr.	28. febr.
3. dež.	7. nov.	13. sept.	5. meje	1. hapr.

Šsměški.

A.: „Šdnyž to mi date wudmo na mječje wrócžo njewošmjecže, potom ho něšchto stanje.“

B.: „Ša ženje ničžo nafad njewošmu.“

A.: „Aj, tole je rjenje, dha pošcže mi rucže 100 hriwnow.“

(Merlubowaza macž.) Macž (k swojemu synu kiž do wojakow dže): „Al — wo čož cze, synko mój, naj=bbóle prošču — njesapoczń mi žaneje wójnŷ s Franzowjami.“

Džěsczowe wježele.

Duchowny: „Na, Michale, to bėšche czežta shtoda; ja jeniežku nóz wiča rozka smjersta.“

Michal: „Alle džatowano Bohu, je šo mojemu šužodej runje tak seshło. To trošchtuje.“

(Pšcheradžena.) Sslužobna, kiž bu šwarjena, dofelž bėšche shtku rosbila: „Shtka hižo bėšche tež naražena a duž njetrijebacze tajku haru cžericz.“

Hospoša: „To njeje werno.“

Sslužobna: „Tak pať je, ja šym jej hižo wčžera ras padnyčž dala.“

Wojerški lėkar: „Macže hewať hiščeže nėtajki brach?“

Rekruta: „Haj, ja tjejenje šlyšhecž njemožu.“

Lėkar: „Teho dla šo njerudžče, budže šo hižo wóťhje doščž tfelečž.“

Sawėdomliwoscž. Romis: „Anježe, wasch šlužobny je dženska jašo žudžit wina wotpóhlať a njeje předy do njeho žaneje wody pšchidať.“

Anjes: „Šm, hšupje — a tuton cžlowjek bė hewať pščežo tajki šwėdomliwŷ.“

Hóšcž: „Shto? hižo 6 karancžkow dyrbjal do šo mečž? To njeje móžno.“

Korcžmatta: „Tak pať je.“

Hóšcž: „Na, ja tym chžu bórŷh pšchińcž. Pšchi wošnym karancžku pócžnu šo cžumpacž, duž pšchi= nješeže mi hiščeže dwaj, potom chžu hladacž.“

(Džěsczowe wježele.) Macž: „Cžeho dla dha, šanko, šo tať na to wješelišch, šo jutšje knjes lėkar pšchińdže?“

Jan: „Dofelž móžu potom na lėkarja jašŷ wušunycž a ja to hiščeže plazki krydnu.“

Přeni bohacžk: „Haj, luby pščeželo, kať šo tola te cžašŷ pšchemėnja! Šdnž do tuteho mėšta pšchińdžech, ani košchle na cžele njemėjach.“

Druhi bohacžk: „Alle kať dha je to móžno?“

Přeni bohacžk: „Nicžo dale, ja šym šo w tutym mėšče narodžit.“

Hóšcž k forczmarjej: „To je tola grawocžiwė, tu namakam w poliwžy 5 włóškow wot wascheje žoiny.“

Korcžmar: „Njecžĩńcže šebi teho dla žaneje štaroseže; ta ma pščežo hiščeže włóšow došcž.“

Šilžka (w konditaťni): „Sa 20 np. plazki pšche kašhel.“

Konditať: „Šzu te ja tebye, moje džěcžo?“

Šilžka: „Plazki, haj, ale kašhel ma wowta.“

Na kuble w Meklenburgskej bčchu ras Rafuszny w kwartěrach a njebčchu runje najspokojnišči ludžo a mējachu pschezo na jědži něšto wustajecz. Ras bčchu jašo kucharku fwarili, a ta se schlu poliwki (sopy) k inspektoraj pschiběža a, schlu psched njeho džeržo, rjekny:

„Anjes inspektarjo, tu poliwku te rawšy žracž njechadža.“

„Na“, mēni inspektor, „šy dha poliwku tež prawje warila?“

„To bych mēnila, wscho je w njej, ščtož do njeje fšuscha.“

„Nó, dha podaj ras, poliwku chzemy woptacz. Haj, tu poliwku mōžeja jara derje jěšč.“

„Slajezje“, praji kucharka, „njeprajach ja to tež? W wy budzišezje ju hakle woptacz dyrbjaj, hdyž woni do njeje hišezje njebčchu — pluwali.“

Mały mudracžk.

Gustelk: „Bije rumpos dich tež džecz?“

Macž: „Haj, a te najlōjšie wón fhamo sezerje.“

Gustelk: „Na, fmano k nam hakle pschindze, hdyž je šo druhdže hižo — najědł.“

Wuczet: „Fano, kelto je 20 mjenje 20? Nje-wěsch? Haj, hdyž maš 20nowar w šaku a ty jōn fšubijš, ščto maš potom w šaku?“

Fanž: „Džeru.“

„Hdy bych tola teho čłowjeka wufšedžil, fiž mi pschezo anonymne listy šezele“, počza ras jedyn w forczimje k fwojim pscheczalam. „Ščto fšebi myšlicze, šo wón pišče? Wje mjenuje kožaneho Pětra, moju žonu štaru šchlampu a moju džowtu hlupu wopizu.“

„Šm“, mēnjese jedyn ša blidom, „to dyrbi čłowjek bycz, fiž waschu fšobjbu derje šnaje.“

„Wě šo, dyrbi ju šnacž“, pschistaji ranjeny — a wschitzny šo fšmējachu.“

Do kafarmow ras burowka pschindze a chzysche j oberstom porēczech. Tutōn pschindze.

„Hdže je mōj Michal?“ prafšese šo jecho ta burowka.

„Ščto dha chzeczje wot fwojeho Michala?“ rjekny oberst pscheczelnj.

„Haj, wón wjazny wojak wostacz nješmē.“

„Čezho dla dha niž. Wny fšmy tež wojazy, wostajezje tola fwojeho Michala pola naš“, rēczech oberst dale.

„Haj“, wotmolwi burowka, „wam knjesam šo rjenje rēczi; wy ničzo nawukli nješezje, mōj Michal pať je šchewž, a duž jecho trjebam.“

Baruch k fwojemu fšynej: „Ššlyšisch, nētko wufwol, hacž chzesh mēčž Rahelu abo Saru ša žonu. Rahel je rjana, ale bjes pjenjes, Sara je hrošna, ale bohata.“

Šsyn: „Nanko, radšcho bych mēł Rahelu, ale wojnu fšebi Saru.“

Hōlcžk k štaršej knježnje: „Mōj nan a macž dataj was na jutjšie na wobjed prošycz.“

Knježna: „Ty lubny pěknj hōlcžto, nještaj štaršej hewal ničzo prajiloj?“

Hōlcžk: „Macž niž, ale nan něšto wo jablkach a šmiju porēcza.“

Knježna: „Ščto dha je prajil?“

Hōlcžk: „Wōn rjeknu: »Ras dyrbimoj tola do teho fižaleho jabluka fušnycz, šo fwoju čzetu, teho štareho šmija, na wobjed prošymy. Duž njech šo to hnydom jutšje stanje.«“

Ranjena njewina.) Nan: „Ščto dha pla-faš, šhorlka?“

šhorlka: „Wuczet je mje nabiž, dokelž bčch jeniczki, fiž mōžach na jecho prafšenje wotmolwicž.“

Nan: „To je tola hrošnje wot njeho. Ščto dha je šo čze prafchal?“

šhorlka (platajo): „Ščto je jekny do jecho jtblža natykal?“

Statistiske a genealogiske powjeseje.

Bo poslednim liczenju luda w lécze 1890 ma:

Němski kraj: 545,086 □km. a 49,422,928 wobydł.; kžězor Wylem II., rodž. 27. wulf. r. 1859; kžězorski kónprynz Bjedrich Wylem, rodž. 6. meje 1882.

Sakška: 14,993 □km. a 3,500,513 wobydł. kral Bjedrich Albert, rodž. 23. haprleje 1828; ženjeny s prynzežynu Karolu s Wafa, rodž. 5. aug. 1833. Prynz Bjedrich August Jurij, rodž. 8. aug. 1832; bě ženjeny s portugalskej prynzežynu Hanu Marju, wudowž wot 5. februara 1884.

Pruska: 348,354 □km. a 29,959,388 wobydł.; kral Wylem, rodž. 27. wulf. r. 1859.

Bajerška: 75,898 □km. a 5,589,382 wobydł.; kral Otto, rodž. 27. hapr. 1848, nježenjeny, kotrehož město, dofelž je na duch kžory, jako prynz-regent fastupuje prynz Luitpold, rodž. 12. mērza 1821.

Würtembergška: 19,503 □km. a 2,035,443 wobydlerjow; kral Wylem II., rodž. 25. febr. 1848.

Badenska: 15,081 □km. a 1,656,817 wobydł.; wulfowójwoda Bjedrich, rodž. 9. septembra 1826.

Awstrija: 673,463 □km. a 40,968,412 wobydlerjow; kžězor Franz Josef, rodž. 18. augusta 1830.

Italška: 287,220 □km. a 28,460,931 wobydlerjow; kral Humbert I., rodž. 14. mērza 1844.

Franzowška: 528,572 □km. a 38,219,000 wobydlerjow; präšident republiki Felix Faure.

Šendželška: 315,279 □km. a 37,242,000 wobydlerjow; kralowa Viktorija, rodž. 24. meje 1819.

Španiška: 497,244 □km. a 16,952,600 wobydlerjow; kralowa Marija, wudowa 25. nov. 1885 šemrjeteho krala Alfonsa XII., fastupuje šwojeho šyna krala Alfonsa XIII., rodž. 17. meje 1886.

Portugalska: 91,260 □km. a 4,576,000 wobydlerjow; kral Korla, rodž. 22. meje 1863.

Ruska: 5,389,627 □km. a 88,356,000 wobydł. kžězor Miklawš II., rodž. 18. meje 1868.

Turkowška: 172,224 □km. a 4,658,000 wobydł.; kžězor Abdul Hamid II., rodž. 22. sept. 1842.

Grichiška: 64,688 □km. a 2,019,000 wobydlerjow; kral Jurij I., rodž. 24. dezembra 1845.

Rumunška: 129,947 □km. a 5,376,000 wobydlerjow; kral Rhorla I., rodž. 20. haprleje 1839.

Šerbija: 48,586 □km. a 1,952,000 wobydł.; kral Alexander I., rodž. 14. augusta 1876.

Boharska: 63,856 □km. a 1,965,500 wobydł.; wjerch Ferdinand Koburgski, rodž. 26. februara 1861.

Čornohórška: 9030 □km. a 245,000 wobydlerjow; wjerch Nikita (Miklawš) I., rodž. 25. septembra 1841.

Bołnózna Amerika: 9,068,272 □kilom. a 57,000,000 wobydł.; präšident republiki Cleveland.

Čgyptowška ma: 1,021,354 □km. a 5,586,280 wobydlerjow; wjerch Abbas Bajcha; 14,000 wojakow; najwjetšje města: Kairo 350,000 wobydł.; Alexandrija 212,000 wobydł.; Suez 150,000 wobydł.; Rhartum 50,000 wobydł.

Afghanistan: 1,049,866 □km.; 6,000,000 wobydlerjow; wjerch Abdharaman, 70,000 wojakow; najwjetšje města: Kabul 60,000 wobydł.; Kandahar 50,000 wobydł.; Herat 85,000 wobydł.; Kelat 12,000 wobydł.

Čhinesiška: 8,562,880 □km.; 437,600,000 wobydł.; kžězor Kwang Šii, rodženy 1872; 800,000 wojakow; najwjetšje města: Peking 2 mil. wobydł.; Tientsin 950,000 wobydł.; Nanjing 500,000 wobydł.; Shanghai 1,500,000 wobydł. atd.

Japanška ma: 379,711 □km.; 34,338,400 wobydł.; Mikado abo wjerch: Muthuhito, rodž. 1852; 35,400 wojakow; najwjetšje města: Jeddo 1 mil. wobydlerjow; Hokodode 112,000 wobydł.; Jokohama 64,000 wobydł.

Kernuške w sakškej a pruskej šerbškej hornjej Łužicy na lěto 1897.

28. augusta: Wóšborf. — 11. septembra: Hodžij, Budyšyska šerbška katholicka wošada. — 25. sept.: Balow, Wojerecy, Ššywič. — 2. oktobra: Budestey, Dolha Borsheč, Ššmiza, Wjelecjin. — 9. oktobra: Šbjelst, Kulow. — 16. oktobra: Horni Wuješ, Wužakowške wšy, Wotrow. — 23. oktobra: Nječwacžidlo, Šuška, Kettlitz, Šhrošejizy, Lupoj, Lubij, Barzow, Ššlepo, Ššprejizy, Ššhecžen, Čželno, Welzej. — 30. okt.: Bukezy, Ššrodžiščežo, Ššuczina, Ššapeń, Ššotezy, Ššchišchow, Ššrjebja, Ššejno, Ššošacžizy, Ššadšchow, Ššsmiluja Ššy Komorow, Ššwfrancžizy, Ššarnow. — 6. novembra: Bart, Budyšyska Mikhalška wošada, Budyšjint Delni Wuješ, Ššablonz, Ššlětno, Ššlufšch, Ššholm, Čžorny Ššholmz, Ššuczjo, Ššwaleschey, Ššwinatal, Ššhjelcžizy Ššorschizy, Ššatezy, Ššychwald, Ššdžary. — 13. nov.: Blunjo, Ššukow, Ššamjenz, Ššas, Šštačžey, Ššochojy Ššadwoč, Ššóšlink, Ššamory. — 20. novembra: Ššalbizy.

